

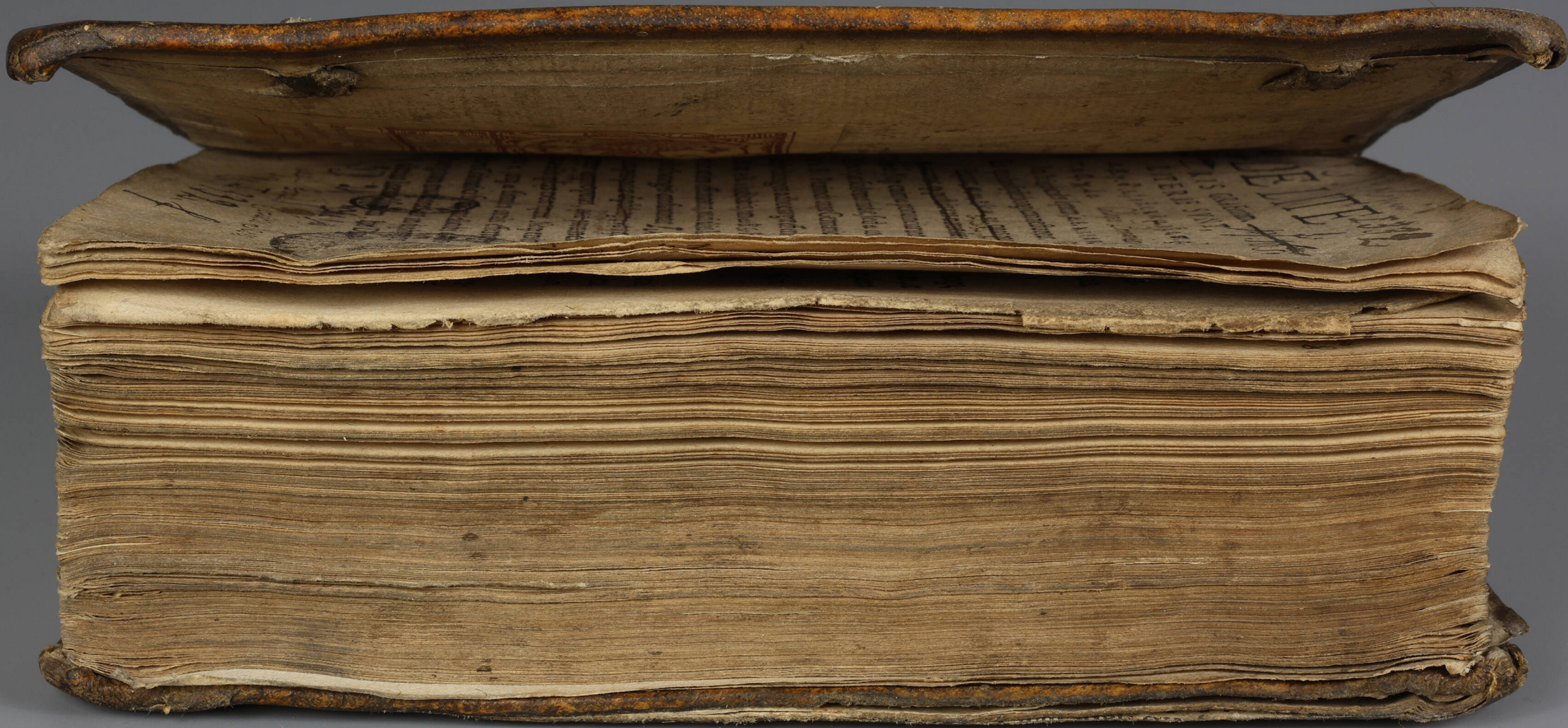

U. 111.
G. 111.
H. 111.

7.
319.
4.

Prima declinatio definit A. I. M.
 Secunda B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 Tercia A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 Quarta A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 In quinta vocales sunt 7.
 a i u ex consonantibus
 v b p t k f Nam p
 q r s x k l m n t q
 ceteros flexus non admittit

Dar Kuratorj. Okr. Szk. Pozn.
 Z księgozb. Gimn. im. M. Magd.
 w Poznaniu. 1930.

15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

ΗΣΙΟΔΟΥ

ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ
ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕ
ΡΑΙ.

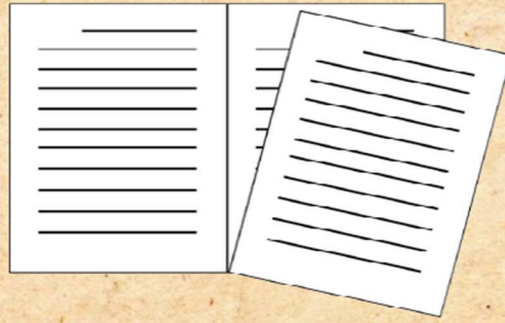
HESIODI

OPERA ET DIES

VNA CVM DVABVS PRAEFA-
tionibus ac luculentissimis Enarratio-
nibus PHIL. MELANCH.
iam recens conscriptis.

Francofordiae ex Officina Petri Bru-
bachij Anno M. D. XLI.
Mense Februario.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

W woluminie kolejno współoprawne sygnatury:

SD 24736 I

SD 24737 I

Prima declinatio definit Aa et in hō.

Secunda e u n

Tercia o ō ū ov

Quarta eda us o uo

In quinta vocalis sūt 7.

a i u x consonantibus

v z y ō φ ι Nam p o

ſ z r θ κ λ μ π τ φ χ

Græci flexio nō admittit

Dar Kuratorj. Okr. Szk. Pozn.
Z księgozb. Gimn. im. M. Magd.
w Poznaniu. 1930.

ΗΣΙΟΔΟΥ

ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ
ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕ
ΡΑΙ.

HESIODI

OPERA ET DIES

VNA CVM DVABVS PRAEFA=
*tionibus ac luculentissimis Enarratio=
nibus PHIL. MELANCH.
iam recens conscriptis.*

Francofordiæ ex Officina Petri Bru=
bachij Anno M. D. XLI.
Mense Februario.

SD 24 737 I

1828135 (N)

H. 4621924

W16 H 2699

PI

quoni
lenter
petiti
nouas
author
sunt, c
ri esse
uit, ta
consil
poëtæ
genio
iudica
ctio, c
antur

PRAEFATIO

IN HESIODVM

Philippi Melanthonis,

PRIMA.

SVM de enarrando Hesiodo delibera-
rem, inter ceteras difficultates, quas
mihi id negocij suscepturo proposi-
tas esse intelligebam, in mentem hoc
quoq; ueniebat, non de futuros esse,
quoniam non ita multo antè is poëta in hac schola lucu-
lenter enarratus est, quibus, si relegeretur, fastidiũ re-
petitio adferret. Video enim nõ aliter atq; uulgo aiũt,
nouas cãtiones gratissimas esse, ita uos audissime ad eos
auctores cognoscendos, qui minime noti ac peruulgati
sunt, confluere. Quamquam igitur uerebar ut acceptu-
ri essetis poëma, quod gratiam nouitatis paulo ante ex-
iuit, tamen confirmauit me eorum iudicium, de quorum
consilio Hesiodum enarrandum suscepi, qui quòd eius
poëtae cognitionem maxime frugiferam & liberali in-
genio dignissimam esse statuebant, sæpe relegendũ esse
iudicabant. Nam cum magnam utilitatem habeat rele-
ctio, & diligentius expendantur & altius introspecti-
antur ea quæ retractamus, sunt enim, ut scitis, de uer-
A 1

P R A E F A T I O

ποῦ δὲ οὐκ ἔστι σοφωτέρου, fore arbitrabantur, ut ne
 minem poeniteret Hesiodū ex interuallo regustasse &
 propius cognouisse, cuius de omnibus officijs tam hone
 sta praecepta sint, tam multae sententiae, quae ad abdis
 tas & abstrusas in natura res cognoscendas faciunt, ut
 nunquam de manu deponendus uideatur. Nam qui nus
 merat potius quàm longum catalogum aucthorum audie
 rit, quàm suppetat quid ex quoq; lucrifecerit, is sciat
 se in studijs infeliciter uersari. Neq; uero multum uti
 litatis adferre scriptor ullus potest, semel tantum uelut
 à limine salutat. Et Hesiodum ueteres non tantum pu
 tarunt semel atq; iterum legēdum esse, sed ediscendum
 omnibus pueris qui liberaliter instituebantur, ut Colu
 mella testatur, proponebāt. Ego igitur his causis addu
 ctus sum, ut susceperim hunc poētā rursus interpreta
 tandum. Sed quoniam cupio uobis etiā persuadere uti
 lē operā uos in eorepetendo sumpturos esse, aliquanto
 latius huius mei iudicij ratio mihi exponēda est, & do
 cere quomodo legere ueterū scripta conducat. Qua de
 re dum dico, quae some diligēter attendite. Nam qui in
 discendo nihil aliud cōsiliij habent, nisi ut multa legāt,
 hi mihi tanquam uia lapsi, toto coelo errare uidentur.

Proinde sic statuo, paucos quosdam eosq; optimos
 ex illo magno librorum numero eligendos esse, quibus
 à prima pueritia enutriti, omnes eorum sentētiās, ut di
 gitos ac unguis nostros, teneamus: & sermonē eorum
 quā

IN HESIODVM.

quàm proxime fieri potest, nostra oratio referat ac re-
 doleat. Animaduerto autem hanc rationem in reprehen-
 sionem quorundam imperitorum, qui uarietate lectio-
 nis doctrinae famam aucupantur, incursum esse, qui me
 desidia iuuentutis nouo quodam Paradoxo alere uocifera-
 buntur, cum audient me uariam & multorum lectionem im-
 probare. Ego uero si quam nouam legem nullo auctore, si-
 ne grauib; testibus ferrem, iure culpandus essem. Neque
 enim uel etas mea uel eruditio uel auctoritas eiusmodi
 est, ut sumere mihi apud uos precipiens personam au-
 sim, uerum ea quae à doctissimis uiris tradita meminimus,
 quaeque mediocri harum literarum, in quibus uersamur, usu
 cognouimus, in medium asferre officij nostri esse iudica-
 uimus. Horatius ait: Vel si caecus iter monstrare uelit, ta-
 men aspiciendum esse, si quid moneat quod non sit inuti-
 le. Quare uos rogo ne grauatim in tam uarijs opinionibus
 eorum qui discendi rationem tradunt, & meam senten-
 tiam audiat, cui nisi doctissimorum hominum testimonia
 suffragantur, non postulo ut accedatis. sin autem & locu-
 pletissimis testibus fidem fecero, & grauissimis argu-
 mentis ostendero, promiscuam illam uariamque lectionem
 non perinde iuuare studia, ut quidam existimat, nihil erit
 opinor, cur mihi quisquam haec monenti succenseat. Sicut
 igitur prudentia est certum alicubi domicilium, certam
 sedem, certos habere lares, ita in studiis necesse est ani-
 mum habere certos quosdam auctores, ad quos se qua-

P R A E F A T I O

cunq; de re disputatio inciderit, referat, quos penitus
 notos habeat, quosq; de omnibus rebus in consilium ad
 hibeat. Non uacat autem illi qui in omnibus chartis ex
 cutiendis operam sumit, in certis aliquibus scriptis tan
 tisper cōmorari, dum & penitus ea cognouerit, & ita
 imbiberit, ut plane in suā naturā uerterint. Neq; enim
 fieri potest, ut ait Xenophon, simul & multa quispiam
 faciat, eademq; recte omnia: nō enim potest se mens in
 tēdere in diuersa. Quare cū aliqua de re aut iudican
 dum est aut dicendū, tum demum sudant illi ac sentiunt
 in tanta copia quā sint inopes. Quia enim nullam cer
 tam supellectilem habent, unde depromant quæ usus
 poscit, itur ad bibliothecā, quærentur indices, mutuan
 tur à singulis authoribus sentētiolas aliquot, quas cum
 in lucem proferunt, quia plerunq; male cohereni furti
 illa, nec inter se consentiunt, inuenias pleraq; illa nihil
 facere πρὸς ἑωός. Neq; uero legere se putet authore
 is, qui obiter tantū inspexerit ac salutauerit. Nā quem
 admodū aiunt, amici sensum deprehēdi non posse, prius
 quā cū eo multos salis modios ederis: ita diu multiūq;
 habendus est in manibus author, iterū atq; iterum enol
 uendus, dum fiat satis familiariter notus, dum illius sen
 tentiæ, illius uerba sic infideāt tibi, ut cū opus est, non
 procul accersenda aut quærenda sint, sed ultro se tibi
 offerant. Contrā, quemadmodum immodicus cibus, q̃
 concoqui non potest, in crudos humores degenerat, qui
 non

IN HESIODVM.

non modo non alunt corpus, sed naturalem etiam succum strangulant: ita cum multa legeris, fortassis fiet ut confusam quandam doctrinam tibi cōpares, sed illa magis hebitabit ac obruet ingenium quàm perpoliet. Nihil enim certi, non res, non uerba, in tanta uarietate lectionis reliquū tibi facies. Verba undequaq; emēdanda erunt, quoties dicere institueris, quorū mira dissimilitudo erit, neq; magis inter se similes sententiæ erūt ex uarijs locis auihorum nullo iudicio aut delectu trāsscriptæ. Deniq; in tota oratiōe uelut ægri somnijs uanæ fingentur species, ubi non pes non caput uni est. Cum igitur hæc incōmoda secū afferat illa tumultuaria lectio, quid tandem rei est, cur non ingrediamur meliorem aliquam legē dīrationē? cur non doctissimorum hominum præceptis obtemperemus? Neq; enim ignota est uobis sententia Plinij præcipientis, ut sui cuiusq; generis auihores diligenter eligantur. Multum enim, ut ait, legendum est, non multa: quod sic accipiendum esse nemo dubitat, sæpe multūq; eadem esse relegēda, nec esse distrahendū animum uarietate auihorū. Idem monet Seneca: Certis enim ingenijs, inq̃t, immorari ac innutrirī oportet, si uelis aliqd trahere qđ in animo fideliter sedeat. Non Delphicum ullum oraculū uerius esse experiemini, si uestra studia ad calculos uocabitis, & ratiocinabimini quantum lucri attulerit aliquādo unus auihor ter aut quater relectus, & ad id cōferetis ea quæ ex multis

P R A E F A T I O

alijs libellis obiter inspectis in animo hæserūt. Intelligitis enim multo uberiores fructus uos ex uno illo libro, quàm ex reliqua tota bibliotheca percepisse. Accedit huc q̃, sicut alias artes imitatio docuit, ita in his nostris studijs, nisi ad aliquod certum exemplar dirigamus animum, nihil efficiemus dignum laude. Videtis enim eos qui sculperc, qui pingere, qui canere discunt, eligere aliquem magistrū, cuius esse quàm similimi studeāt. Neq̃ uero exigunt hāc diligentiam inferiores artes, & non flagitant eandē hæ maximæ uitæ & regendarū rerum publicarum artes, in quibus uos uersamini. Nō enim satis intelligitis quid oneris sustineatis, si non cogitatis has literas, ad quas adhibiti estis, cōparandas esse tum ad priuatam uitam recte instituēdam, tum ad ciuitates regendas, ad iudicia tenenda, ad religiones conseruandas, deniq; ad omnes uitæ partes gubernandas. Quare si aliæ mediocres & tanquam secundæ classis artes percipi non possunt, nisi ad certa exemplaria manus dirigatur, quanto minus has difficiliores consequemur, nisi proposuerimus nobis aliquem ad imitandū, quem tota mente atq; toto animo intueamur, qui regat omnia consilia nostra, uel in dicēdo, uel etiam in rebus gerendis. Nonne grauissimus poëta Virgilius, cū significare uellet quæ esset optima ratio principis ad eximiā uirtutē instituendi, fingit Euandrū adiungere adolescentē filiū Acneæ, & præcipere gnato, ut inde à prima pueritia

Acneam

IN HESIODVM.

Aeneã effingere & imitari studeat. Sic enim ad Aeneã
ait cū illi puerum commendat: Subte tolerare magistro
Militiam & graue Martis opus, tua cernere facta
Assuescat, primis & te miretur ab annis.
Sensit enim poëta artem illam imperandi, unã omnium
longe præstãtissimam, neminem assequi posse, nisi se ad
alicuius summi uiri imitatiõem totum componat, cuius
dicta, facta, consiliaq; omnia ob oculos posita habeat,
ad quæ suum ipse cursum dirigat. Quãquam aut̃ hæ no
stræ artes dignitate longe infra bene imperandi scienti
am posita esse existimetur, tamen difficultate illi pares
esse nemo dubitare potest, si modo expenderit, quanti
negocij sit, tam multarum rerũ cognitionem, præterea
mediocrem quandam facultatem dicendi & exponendi,
quæ recta esse perspexeris, parare. Est enim profecto
una de difficilimis artibus, uel mediocris eloquentia.
Quare si in leuioribus artibus sine imitatione effici ni
hil potest, eloquentiam ne putabimus nos sine ullo ad
miniculo consequi posse? Ciceroni non uidetur. Nam a=
pud hunc Antonius ante omnia præcipit, ut eligamus
aliquẽ, cuius nos similes esse uelimus, & summa conten
tione animi effingamus, atq; imitemur in illo ea quæ ma
ximè excellunt. Quòd si igitur imitatio tantopere ne
cessaria est, nec imitari quenquam posimus, quem non
penitus notum habeamus, non relinquitur dubiũ, quin
diu legẽdi sint aliquot optimi libelli. Vt enim qui semel
A 5 oppidum

P R A E F A T I O

oppidum aliquod præteruectus est, nō omnes urbis uicos, non ciuitatis mores, nō hominum loci eius ingenia statim didicit. ita consilia ac sententias, aut sermonis cōpositionem in authore quem semel pcurristi non statim animaduertere potuisti, sed diu in eo cōmorandum est, si uoles alius introspicere, iam ut eius aliquam similitudinem assequaris, ut eius uerba in promptu habeas cum opus est, ut sermonis compositio non sit illi absimilis, hoc uero sine perpetua lectione effici nō potest. An non uidemus pictores cum uultum alicuius depingunt, quā sæpe respiciant ad exemplar, quā contētis oculis omnes lineas contēplentur? Ita nobis nunquam dei sciendi oculi erunt ab eo authore quem perdiscendum in manus accepimus, quemq; imitandum esse aliquo modo duximus. Non disputo nunc de tota imitandi ratione, sed hoc monere tātum uolui, oportere nos in studijs nostris habere certas quasdam sentētias semper ob oculos, ex quibus uel de moribus uel de rebus alijs iudiciū faciamus, & ad quas referamus nos quacunq; de re disputabimus. Deinde quædā struēdæ cōponēdæq; orationis tenēda forma est & character, similis ueteri & purè latino sermoni, quorū utrūq; deest istis qui unū hoc studiū habēt per omnes authores grassandi. Nam cum sine delectu omnes sententias congerant, non potest fieri, ut habeant certas aliquas propositas, quas in iudicando sequantur. Deinde citius tota rerum natura mutabitur

IN HESIODVM.

tabitur, quàm fiet ut iusta orationis structura utantur
 hi, qui non ad aliquorum ex ueteribus imitationem sese
 contulerint. Itaq; uidemus eorum orationem, qui quam
 quam multa legerint, tamen in componenda oratione,
 cum nullam ueterem formam imitantur, persimile esse
 mendici pallio, cui passim lacerato, omnis generis pan-
 niculi affuti sunt. Nam tota istorum oratio ex dissimili-
 mis & uerbis & sententijs congesta, aliàs longas habet
 circunductiones, aliàs abrupta quædã & mutila mem-
 bra, aliàs obsoletas & ab ultima antiquitate petitas fi-
 guras, quas non intelligat si reuiuiscat ipsa Euandri ma-
 ter, aliàs uocabula noua & in media barbarie nata.
 Porro cum illa dissimilitudo obscuritatẽ pariat, & ma-
 ximum uitium orationis sit obscuritas, quis tale dicẽdi
 genus nõ oderit? quis non fugiendũ uelis, ut ita dicam,
 & remis sentiat? Quæ cum ita sint, quis nõ fateatur sa-
 tius esse paucos scriptores, sed optimos subinde legere
 eosq; familiarissimos nobis facere, quàm tumultuaria
 lectione per omnia bibliopolia uagari, præsertim cum
 hoc uitij habeat ea res, ut in multos malos libros opera
 collocetur, unde uelut contagione aut prauas opiniones
 aut corruptũ sermonis genus contrahas, quæ postea de
 discere immensum negocij est, præsertim si statim rude et
 recens ingenium infecerint. Nam si motus corporis ui-
 tiosus, qualem in Alexandro notauerunt, consuetudine
 duratus, corrigi postea nullaratiõis potest, quæ spes est
 ex ani-

P R A E F A T I O

ex animo perniciosas opiniones cū iā altè radices egerunt, euelli posse, aut emendari sermonis uitia, quorum naturam tibi feceris? Danda igitur opera est statim, ut optimis imbuamur, & p̄inde atq; uenena cauēda sunt & procul arcēda, quæ sunt optimis dissimilia. Habetis mei consilij rationem, cur ut quisq; auctor optimus est, ita sæpe relegēdum esse existimem, quod quisq; sequēdum sibi esse statuit, is re ipsa experietur unā hanc esse ad solidam eruditionem comparandam uiam, aliorū uero laboribus ac uigilijs fructum minime respōdere. Sed cū Hesiodum semper doctissimi homines plurimi fecerint, ex eo genere auctorum mihi esse uisus est, qui non semel tantum inspiciendi sunt. Quare eum quanquam non plane ignorū uobis relegendū sumpsi. Neq; meum consiliū reprehēdetis, opinor, si cogitabitis quātas utilitates, tametsi exiguus libellus, adferre queat. Et quia principio in omnibus negocijs constituendum est, quæ utilitas ex unoquoq; genere laboris petatur, nos quoq; monebimus, quid expectare ac flagitare commodi ex Hesiodi lectiōe debeatis. Est enim ex omnibus auctoribus uel uerborum uel rerum scientia petēda. Hesiodus autem gr̄acè discētib; magnū uocabulorū numerum suppeditat. Et quoniā alicubi hilariores descriptiones continet, etiam hi qui latine discunt ab eo quædam honesta exempla copiosi sermonis, & rationem quādam ornandarum sententiarum mutuari possunt. Nam & si
lingua

IN HESIODVM.

lingua diuersa sit, tamen uoluntate Græcis Latini, in dē
 sponenda, amplificanda atq; illustranda oratione simi-
 les sunt. Itaq; duo summi apud Latinos poëtae, Virgilē
 et Ouidius, nō modo locos eius quosdā imitati sunt,
 sed multos uersiculos penē ad uerbū expresserunt, quo-
 rū exēpla nos cōmonefaciūt, quomodo ad nostros usus
 non tantum certi quidam flosculi ex huiusmodi auihorū
 bus decerpenti sint, sed in omni sermone, in inuenien-
 do prudentia, in explicando proprietas, perspicuitas,
 et copia, in disponendo diligentia imitanda sit. Sed de
 hac parte quia satis dici, nisi inter enarrandum confe-
 rantur latina cum græcis, et omnes figuræ digito ostē-
 dantur, non potest, nolo in præsentia lōgior esse, sed in
 interpretatione uelut in re præsenti indicabimus, quos
 locos hinc sumpserint scriptores latini, et quid imitari
 quidq; excerpere ipsi debeamus. Etenim tametsi appa-
 reat propter utilia praecepta magis quā propter uer-
 borum ornatum in admiratiōe hoc poēma fuisse, tamen
 quantumuis res salubres nemo legisset, nisi commenda-
 tionem quādam habuissent ex genere sermonis, et gra-
 tiam elegantia carminis addidisset. Neq; profecto uetu-
 statem ferre potuisset, nisi rerū grauitati uenustissimū
 genus uerborum tanquam illecebras quasdam adiunxis-
 set. Non est autem obscurum quantum amārint Græci
 hoc carmen, quantacura adseruauerint, quia Pausanias
 ait se uidisse in Helicone antiquissimum monumentum
 plumbeas

P R A E F A T I O

plumbeas tabulas, in quibus hoc poemâ scriptum fuerit. Sed uenio ad alteram partē, & exponā quid ad rerum scientiam lectio eius conducatur, in qua profecto non minus quàm in uerbis elaborandum est. Quia non modo inanis est oratio, nisi res honestas & utiles contineat, sed etiā copiam omnē dicendi rerū scientia genuit. Non dii tantū mali permittāt, ut cadat in eos eloquētia, qui nulla uirtutis praecepta, nulla officia, nullas uitae leges, nullas religiōes norūt, quiq; nullā naturalium causarū ac euentuum cognitionē habent. Nā & Horatius eum, quia rerum cognitione non satis instructus est, negat idoneū esse ad scribendum, cum ait: Scribendi rectē sapere est, & principium & fons. Et multis uersibus exponit poēta, quarum rerum sciētiam requirat in eo qui se disertum perhiberi uelit. Proinde ita inducite animū, ut sciatis uobis in hoc curriculo studiorum, primū magnam quandam & copiosam uerborum supellectilem parandam esse, ut explicare, cū de grauib; rebus alij docendi à uobis erunt, cū dignitate res obscuras, eisq; lumen addere possētis: deinde etiā omnium rerum percipiendam doctrinam esse, quae tum ad nostram uitam recte instituendam, tum ad orationem illustrandam conducunt. Etenim cum aut de natura rerum, aut de moribus, aut de religiōibus in hac civili uitae consuetudine sepe docēdi sint hoīes, erit plane ὅπως πρὸς λόγους, q. quamquam mediocris uerborum copia in numero sit, tamē

res

IN HESIODVM.

res non satis perspectas & exploratas habet. Neq; enim dicere quisquam de re parū nota perspicue potest, ut & apud Platonē Socrates inquit, & sepe monet Cicero. Et Horatius cum ait. Verbaq; prouisam rem non inuita sequentur, significauit, fieri non posse ut se ultro magno numero offerant uerba, nisi causam bene meditatam habeas. Quod cum ita sit, non sunt prætermittendi libri, qui de rerum natura aut de moribus præceperunt. Neq; tamen legendi omnes, sed eligendi optimi, quicq; alere eloquentiam possint, quia serè in barbaris scriptoribus non tantum sermonis spurcities, sed etiam alia uitia sunt. Pleriq; res quas profitentur non satis notas habuerunt, plerisq; ratio docēdi defuit, & si rerum peritia non defuerit, qua de re nunc lōgius dici non potest. Hesiodiaūt prior libellus totus ἡθικὸς est, posterior dū agriculturæ præcepta tradit, ortus & occasus siderum, multaq; alia quæ ad naturam cognoscendam faciunt, cōplectitur. Requiretis igitur ex priore libello morū præcepta, quoniā nisi certis legibus & sententijs moniti & assuefacti, honesta à turpibus discernere didicerimus, & amplecti ea quæ decent, fugere contraria conemur, recte institui uita nō potest. Honestissimæ quæq; grauissimæq; de omnibus officijs sententiæ ob oculos esse positæ debent, ad quas omnes uitæ partes, uelut ad Cynosuram cursum suum nautæ dirigunt, compa-
remus. Sed quoniam Hesiodi præcepta, quibusdā ideo
parum

P R A E F A T I O.

parum probantur, quia gentilis homo uidetur aliena
 & pugnancia cum nostra religione docuisse, hic error
 uulgo eximendus est. Quanquam autem longior est illa
 disputatio quàm ut hic explicari tota possit, tamen iudi-
 caui operæ precium me facturū esse, si exponerem quæ
 uis sit, quæq; autoritas eorum præceptorum, quæ tum
 Hesiodus, tum alij multi sapientes & docti uiri cum a-
 nimaduertissent, nobis à natura proposita esse, depre-
 hensa exposuerunt & in literas retulerunt, ut commo-
 ne facerent eos, & qui propter infirmitatem ingenio-
 rum aut ætatis, aut etiam consuetudine in tot malis ex-
 emplis deprauati, cernere ipsi eadem nō possent. Proin-
 de sic statuemus, nihilominus diuina præcepta esse ea
 quæ à sensu communi & naturæ iudicio mutuati docti
 homines gentiles, literis mandârunt, quàm quæ extant
 in ipsis saxeis Mosi tabulis. Est enim in confesso huma-
 næ mēti diuinitus insculptas esse quasdam leges de mo-
 ribus, quales sunt. Neminem lædendum esse, & colen-
 dos parentes, bene merentibus habendam esse gratiā,
 magistratibus parendum esse, alendos & defendendos
 esse eos qui nostræ fidei commisi sunt, pacta seruanda
 esse. Has cum sani quidam homines deprehensas osten-
 derint imperitis, quid est cur non & uocemus diuinas
 leges, & pareamus eis tanquam diuinæ uoci? Neq; ille
 ipse coelestis pater pluris à nobis fieri eas leges uoluit,
 quas in saxo scripsit, quàm quas in ipsos animorum no-
 strorum

IN HESIODVM.

strorum sensus impresserat, quasq; ut Paulus ait, in cor-
dibus hominum scripserat, de quibus sic inter se omnes
homines cōsentiunt, ut nulla tā fēra barbaries sit, nulli
tam perditē mali, qui non & sentiant & fateantur re-
cta esse, quæ illæ sententiæ præscribunt, quiq; cum non
obtemperârunt, non ipsi peccatum accusent ac damnēt
suum, quiq; non uereantur numen existere aliquod, cui
uel si nulli unquam mortales resciscant factum, poenas
daturi sint. Nulla tam immanis natio est quæ nō tacita
maleficos, crudeles, ingratos oderit ac aspernetur, pro
beiq; ea quæ societatem inter se generis humani deuini-
ciunt. Nam & hos qui hospites mactant, qui senes pa-
tres trucidant, qui nullam coniugiorum fidem colunt, si
admoneantur, naturat faeri cogit indigna se hominibus
facere. Iam in his qui sibi alicuius flagitij conscij sunt,
cruciatus & terrores tanti mentem exagitant, ut adpa-
reat diuinam quandam uim esse quæ admissi sceleris pu-
dere cogat, quæq; impēdentis supplicij meiū incutiat.
Sunt igitur in humanis animis certæ de moribus leges,
quæ tum priuatam uitam regunt, tum constituere ac te-
nere respublicas, iudicia exercere & societatem homi-
num defendere docuerūt. Et ut fateamur nos diuinitus
conditos esse ac propagari, ita dubitare non debemus,
quin è cœlo in hanc uitam attulerimus illas uitæ leges,
& illos igniculos, qui & ostendunt honesta, & admo-
nent semper præesse numen, & inspectare omnia homi-

P R A E F A T I O

num consilia ac facta, deq; sceleratis supplicium sumere solere. Paulus alicubi huiusmodi sententias ueritatem Dei appellat, cū uellet significare has opiniones non errore quodam à maioribus per manus esse traditas, nec temere uel obrepisse nobis uel in animis herere, sed à Deo mentibus nostris infixas esse, ita, ut eijci aut erui nulla ui possint. Ego cū expendo auctoritatē harum legum, & animaduerto quā religiose coli eas Deus possidet, commoueor profecto, & earum scriptoribus magis capior, agnosco enim non sine mente, ut ille ait, sine numine diuinū hęc ab illis nobis uiuendi praecepta tradita esse. Quare nō satis intelligunt horum scriptorum consilia, qui non perspicuūt unde tothonestā praecepta, tot graues sententiā manārint. De religione aliter doceant nos Christianae literae, sed de ciuili uitae consuetudine communibus naturae praeceptis parere nos Christus uoluit. Neq; uero nihil ad Christianum pertinet ciuilis uitae consuetudo. Non sunt igitur praetermittendae si qua docti & periti homines ea de re monuerunt. Nullius autem Philosophi commentarios Hesiodo praeferrim uelim, tanta est & grauitas in docendo & simplicitas. Illi sepe, dū ad uiuū omnia rescare student, dum odio se rixatur, altercādo ueritatem amittunt. Nam ut alia omittā, pleriq; Philosophorū Deū ab administratione rerum submouent, negātq; ei res mortalium curae esse. Neq; animaduertunt ab ipsa natura nos cōmoneri esse aliquam

IN HESIODVM.

aliquam mentem quæ hæc humana regat, bonos seruet,
improbos puniat. Melius igitur Hesiodus, quia in iustæ
tæ præceptis flagitiosis grauissimas pœnas intermina-
tur, præmia bonis pollicetur. Venit mihi in mētē Lucia
ni, qui solet p̄ iocū cū Hesiodo expostulat, cur, cū polle-
citus sit se scripturū τὰ τ' ἐόντα καὶ τὰ ἐσόμενα,
præsentia & futura, nihil tamen prædixerit, nulla rea-
rum futurarum uaticinia reliquerit. Ego uero non tam
uaticinari duco Chaldeos illos quos uocant, qui prædi-
cunt, uter in alea seu ludo talorum uicturus sit, aut eti-
am qui tempestatum uices præuident, quàm Hesiodum
ex cōsilijs hominum exitus & casus coniectantem. Ea
diuinationo ex certissimis orta causis est, & bono uiro di-
gnissima, qua & multos alios & Platonem usum de
Dionysio uidemus, quādo calamitosum Tyrānidis exi-
tum prædixit. Neq; aliud prædictionum genus ad uitā
utilius est, cui si Nero, si Domitianus & pleriq; alij si-
dem potius adhibuissent, quàm uanis promissis ari-
orum, in tantas calamitates non incidissent. Nos uero
cum Hesiodum audimus commemorantem, quæ suppli-
cia improbis impendeant, non humana aliqua, sed diui-
na uoce nos à turpitudine absterreri, & ad uirtutē co-
lendā inuitari existinemus. Dixi de argumento prio-
ris libelli, posterior ortus & occasus syderū, et pleraq;
quæ τὰ ἐόντα cōtinet. Et quia solent in scholis quidam tech-
nici libelli de natura rerum proponi, quales sunt, uel de

P R A E F A T I O

Sphaera cōmētarius, uel Aristot. μετεωρα, uel de cōe-
lo, uidetur mihi in his etiam aliquis locus Hesiodo tri-
buendus esse, quia temporum uices, ortus syderum, die-
rum spatia mira diligentia annotauit, uideturq; inter
primos apud Græcos Astronomiam attingisse. Nec eius
artis conueniendus auctor Aristoteli & Plinio uisus
est, qui aliquoties eius testimonium allegāt. Est autem
cum omnium naturæ partium, tum maxime cœlestium
morum & syderum pliberalis cognitio. Nec mihi iniu-
ria Plato dixisse uidetur, nō homines, sed suillum pecus
esse, quicumq; nullo eius artis studio tenentur. Nemo en-
im fuit unquam sanus homo, qui etiamsi alias artes ho-
minum industria excogitatas esse iudicaret, nō uideret
tantam esse Astronomiæ præstantiam, ut neminem nisi
Deum auctorem eius & repertorem faciendum puta-
ret. Itaq; & Manilius Ethnicus scriptor negat potuisse
fieri, ut res tam procul à nobis positæ deprehenderen-
tur, nisi hominum animis diuinitus monstratæ essent.
Sic. n. ait: Quis foret humano conatus pectore tantum
Inuitis ut Dijs cuperet Deus ipse uideri?
Sēsit. n. diuinitatis quandā similitudinē esse illarū rerū
noticiā potuisse cōseq. Nō libet autē hoc tēpore utilita-
tes huius artis enumerare, sunt .n. propemodū infini-
tæ, & qdā ita sunt ob oculos positæ, ut etiā ab indoctis
cerni queāt. Cū igitur Hesiodus grauiſimarū rerū præ-
cepta cōtineat, & ad mores formādos & uitam recte
insti-

IN HESIODVM.

instituentā & ad cognitionē rerū naturalium cōducāt,
 q̄s nō dignissimū lectū iudicare queat? Ego uero etiā se
 perelegēdū & ad uerbū ediscendū esse cōseo. An si in
 excellētibz picturis contēplandis nunquā oculi exatu
 rātur, sed quō diutius in eis hērēt, eo magis admiratio
 uidēdiq; cupiditas crescit, quis .n. nostrū, quoties in tē
 plum uenit, nō toties resistū ad eas tabulas quas ibi uel
 Durerus uel noster Lucas posuit, nō idē accidat in egre
 gio poēmate cōsiderandos? Truncū ac caudicē illū profe
 cto dicere nihil uerear, cui satis est semel aut iterū excel
 lens & ornatū carmē legisse. Proinde sicut apud Virg.
 mirabili cupiditate ac lætitia intuetur cœlo demissum
 clypeū Aeneas & argumētū in eo cœlatū diligēter cō
 siderat, cū quidē eū nō modo opis uarietas sed etiā illa
 rerū futurarum pręstigia & commonent & delincent,
 deniq; expleri nequit, atq; oculos per singula uoluit,
 Miraturq; interq; manus, & brachia uersat.
 Ita & uos nūquā facietas aut fastidiū legēdi Hesiodi ca
 piat, sed in eū assidue oculos defigite, oēs locos diligen
 tissime excutite, & sententias eius uobis ita familiares
 facite, ut quoties aliqua de re deliberabitis, in mentem
 uobis illa honestissima pręcepta ueniant. Multiū etiam
 sermo uester ab illo trāsferat ac mutuetur. Nos quidē
 quantū in hac ingenij atq; eruditiois mediocritate prę
 stare possumus dabimus operā, ne quē pœniteat nobis
 & narrālibz hūc poētā operā dedisse. Dixi

B ; Alia

ALIA PRAEFATIO

IN HESIODVM PHI-

lippi Melanthonis.

QVOD in Plautina fabula
histrio praefatur, iustam
se rem uenire oratū & fa-
cilē, id ego multo rectius
hoc in loco praefari pos-
sum, dum nō ut ille iocula-
re adulterium in scenam
adfero, sed grauiſſima ui-
tae praecepta, quosdam etiam de natura rerum, de syde-
rum ortu & occasu locos. Deceui enim Hesiodi ἔργα
καὶ ἡμέρας enarrare. Id ego poemam postulo, ut sum-
ma cura diligentiaq; studeatis cognoscere. Qua in re,
quā nihil iniquum aut indignum uobis, aut ab officio
alienum flagitem, quanquam uidere uos magna ex par-
te existimē, exponā tamen mei cōsiliij rationē. Ego sem-
per operā dedi, ut eos authores uobis proponerem, qui
simul & rerum scientiam alerent & ad parandā sermo-
nis copiam plurimum conducerēt. Nam hae duae partes
coherent, & sicut Horatius inquit, amice coniurārūt,
ut altera alterius ope stet ac nitatur. Neq; enim bene di-
cere quisquam nisi pectus cognitiōe optimarum rerum
instructum habeat potest: & rerum scientia manca est,
si lumen orationis adhibere non possimus. Et ut ad cer-
ta

IN HESIODVM.

a sydera nautæ cursum omnem dirigunt, ita in his no-
 stris studijs huc omnia referenda sunt, ut ad scientiã re-
 cte de moribus deq; natura rerum iudicandi & expli-
 candi res grauiiores, mediocrem quandã facultatem no-
 bis paremus, uilẽ uero ad utrunq; Hesiodũ, quãquam
 rustici authorẽ carminis Quintilianus esse iudicauit.
 Prior opis pars tota nobis est, cõtinẽs uitæ ac mortis
 leges, profuturas uobis ad consuetudinem uitæ, & ad
 iudicandum de communibus humanitatis officijs, nam
 de religione non dico. Quod si putamus Iurisconsulto-
 rum commentarios aut Philosophorum disputationes
 discendas esse, ut in ciuilibus negocijs facilius prospi-
 cere possimus, quid æquũ, quid iniquum sit, & ex isto-
 rum literis colligenda esse simulachra iustitiæ, æquita-
 tis aut aliarum uirtutum censemus, inuet eadem ab hoc
 poëta petere, ex quo permulta mutuati sunt illi ipsi le-
 gum scriptores & Philosophi. Et est quædam ex fonti-
 bus illa, si possis haurire uoluptas, nam quanquam sa-
 por est, ut ait Ouidius, oblata dulcis in unda,

Gratius ex ipso fonte bibuntur aquæ.
 Et magis adducto pomum decerpere ramo,

Quàm de cœlata sumere lance iuuat.
 Nam & reliqui scriptores, qui morum præcepta & le-
 ges tradidere, propter infantiam & sermonis inopiam
 uim uirtutis ac formam germanã non potuerunt nobis
 ob oculos ponere. At Hesiodus expressam quandã ima-

P R A E F A T I O

ginem uiuis illustratam coloribus, nec adscititia
 tam fūco, planeq; talem qualis Appelles color, in tabu-
 lis spectandum exhibet. Porro ut Architecti tenent in
 animo inclusas certas formas ædificiorum, quas imiten-
 tur in ædificando, & ut insidet in mente pictoris speci-
 es pulchritudinis eximia quædam, quam intues in eaq;
 defixus ad illius similitudinem artem & manum diri-
 git: ita & nos oportet formam quandam uirtutis ani-
 mo in sculpere quam contemplerur, & in consilium ad-
 hibeamus quoties de moribus deq; hominum officijs in-
 dicabimus, id ita fiet, si optimorum authorū præcepta
 diligenter cognouerimus, & ex illis certam quandam
 omnium officiorum rationem collegerimus. Et ut ferunt
 Zeusem cū Helenam Crotonialis pingere decreuisset,
 ex omni numero uirginū eius urbis quinq; delegisse, ad
 quarum exēplum Helenam pingeret, ita ex lectissimis
 authoribus debemus certam ratiōem uirtutis excerpe-
 re, quæ consilia omnia nostra regat & gubernet. Mihi
 aut in primis ad eam rem utilis Hesiodus uidetur, quia
 inter gnomologos scriptores citra controuersiam prin-
 cipē locum tenet. Neq; enim nuda præcepta tradit, sed
 aliàs in Encomijs uirtutis, aliàs in insectandis uitijs cō-
 moratur, & quod officiosissimum est, ad absterrendos
 animos hominum à turpitudine, grauitè & religiose
 docet, diuinitus bonos præmia pro benefactis ferre, im-
 probos scelerum suorum poenas luere. Animaduertit
 enim

IN HESIODVM

enim prudentissimus uir, natura nos duci ut statuamus
 numine quodam hæc mortalia gubernari, esseq; Deum
 iniuriæ ultorem, & bonorum adfertorem, itaq; multo
 grauius de moribus præcipit Hesiodus, quàm Philoso-
 phi ulli, qui ceu gigâtes in fabulis cælum excindere co-
 nati, Deum ab administratione rerû submouët, & reli-
 gione animos hominum liberât. Diogenes dicebat Har-
 palû, qui prædo scælix illis tēporibus habebatur, cōtra
 Deos testimonium dicere, quòd in illa fortuna tam diu
 uiueret. quāto φιλοσοφώτερον Hesiodus docet pro-
 pe adesse Deos hominibus ac uidere malefacta nostra.
 Vos quæso ametis hoc poëma, et familiare uobis facia-
 tis, quod quidem diuinum esse, uel hoc argumento sit,
 quòd ferût Hesiodo pastori calamos à musis donatos es-
 se, quibus iâ afflatus cecinit hæc præcepta. Apparet ex
 Cicerone solitos olim sic pueros ediscere, ut certas pre-
 culas nostri pueri docëtur. Et Græci tanti fecere, ut in
 Helicone adseruarint in plumbo descriptum poëma.
 Hactenus de prima Hesiodici carminis parte, posteri-
 or magna ex parte φυσικὴ est, de natura terræ ac fru-
 gū, de tēpestalibus, de syderū motibus, quarum rerum
 perliberalis & iucunda cognitio est. Nam cum ho-
 minum caussa, & ad usus nostros, hæc rerum natura
 cōdita et fabricata sit, flagitiū est nolle totius pulcher-
 rimam ædificij rationem contemplari, præsertim cum
 ea cognitio plurimum momēti adferat ad ualitudinem

P R A E F A T I O

conseruandam, & ad plerasq; alias uitæ partes regen-
das. Quis est tam ferreus quem si in Theatro se deat, cū
ludi fiunt, non aliquādo incessat spectādi cupidō? et cū
nullum spectaculum, nulli ludi, plus uoluptatis aut utili-
tatis adferre spectatori possunt, quā hęc naturæ ua-
rietas, mihi rectius uiua cadauera quā homines uidē-
tur appellandi, hi qui neq; mētem, neq; oculos ad natu-
ræ considerationem conuertunt. Postremo ad parandā
scientiam bene dicendi, non parū confert Hesiodus, nā
lectis uerbis utitur, quæ tempestiue usurpata, et oratio-
ni dignitatē adferunt, et scientiæ pondus addunt: Quā-
tum putas accedit orationi grauitatis hac auxē si penē
Tragica, cū reges δ'ωποφρ'γους appellat? quā gra-
ta cōpositio est χετοδ'ι'xαι? sunt hoc genus sexcentæ
figuræ, quas non libet hic enumerare, ne quid amittant
gratiæ ex integra oratione uelut à corpore membra
auulsa. Quid de tota orationis structura deq; sententia-
rum figuris dicemus? quæ tantopere probantur Fabio,
ut huic decernat in mediocri genere dicendi palmam,
et princeps Latinorū poëtarum Virgilius, et Ouidius
lectissimos locos in sua opa trāstulerint, iudicarintq;
nō leue ornāmētū inde accedere suis poëmatibus. Reddet
haud dubie & nostrā orationē locupletiorē & uberio-
rē, nec male collocabit operā, si q̄s ad Græcū exēplar,
ea quæ nostri inde excerpserunt, contulerit, nā ita utri-
usq; linguæ proprietas certius deprehendetur, & figu-
ræ uerborum

IN HESIODVM

re uerborū & sententiarum animaduersa clarius cer-
 nentur. Profuerit etiā si locū aliquem floridiorem tuo
 Marte Latinis uersibus exposueris, q̄ exercitatio dici
 non potest, quantum acuat iudicium, quantū item ad alē
 dam sermonis copiam, & comparandam scientiam ex-
 plicandi res obscuras faciat. Sed hæc inter enarrandū
 obiter monebimus. Querat aliquis, qd hæc tota ratio
 discendi ad pietatem conducatur? est in promptu quid re-
 spondeam, ad immutandam mentem, imbucendaq; reli-
 gione nihil cōducit, nam id efficit cœlestis spiritus per
 sacrum sermonem, sed ad cognoscendum sermonem sa-
 crarum literarum Græcis literis opus est: deinde ut de
 sermōe rectius iudicemus, et ut dogmata religiōis enar-
 rare et explicare quoties poscit hoc publicus usus, pos-
 simus, uarie subigēdum est ingenium, et omnibus disci-
 plinis excolendum. Nam ut neglectis filix innasci-
 tur agris, ita in ingenijs nisi repurgentur elegantiore
 literatura, uelut inutiles herbæ natæ uim mentis omnē
 strangulant & enecant, ne aut peruidere res obscuras
 aut publicare, & in apertum lucem proferre queant.
 Magna quædam uirtus est eloquentia, & ut ille in Tra-
 gœdia dixit rerum domina, quo de obscuris rebus ordi-
 ne ac dilucide dicamus, ea nemini sine magno usu carū
 artium, quæ humanitatis appellatione continentur, ua-
 riāq; exercitatiōe cōtingit. Hæc mea ratio est, cur has
 artes profuturas etiam studijs religionis existimē, qua-

PRAEFATIO IN HESIOD.

derere non dicam hic longius ne uidear *δ'is ἡγοῦμαι*. *Βν*
 quod dicūt adferre, cum aliās hāc causam egerim. Vos
 autem, quantum possum, hortor, ut quemadmodum ini-
 tio dixi constituatis ipsi uobiscum, quē fructum ex stu-
 dijs petere uos conueniat, et ut eam rationem studiorū
 ingrediamini, unde plurimū utilitatis ad uos priuatim
 et ad Rempublicā redit. Est aliqd quo tēdis, inquit Per-
 sius, et in quod dirigit arcū, An passim coruos segrīs
 testaq; lutoq; : Securus quo pes ferat atq; ex tempore
 uiuis. Ita mihi multi postq̃ bonam uitae partē in studijs
 consumpserint, nondum expendisse uidetur quid agāt,
 aut qua in re collocent laborem, quam messē à studijs
 expectent, ea uero non simplex insania est, siq; ut dum
 diu didicere, nihilo certius de religiōe deq; alijs rebus
 iudicēt, quā uulgus, et si quādo Res pub. uocē uel cō-
 filium eorū flagitat, tum uero magis muni sunt q̃ pisces
 Verū ut uiator primū cōstituet quo habeat iter, ita uo-
 bis in studijs ante omnia erat de fructu studiorū delibe-
 randum, postea incundatio compendiaria peragen-
 da fabulae. Ita cognoscendi legendiq; sunt scriptores
 omnes, ut de religiōe deq; natura teneamus certū quid-
 dā, quod promamus, quoties usus uitae poscit, et paran-
 da est copia sermonis, qua possis, cum aliqua res cōtro-
 uertitur, explicare animi sensa. Hunc putate scopū stu-
 diorum uestrorum propositum esse ad quem omnes co-
 gitationes animorū uestrorum dirigatis. DIXI.

OCCASIO

OCCASIO

POETAE SCRIBEN

di, & argumentalibro

rum

VM IN ENARRANDIS AV-
thoribus consilium Scriptoris, & ar-
gumentum operis in primis observa-
ri debeat, uideamus nos quoq; quo
consilio hoc poëma ab Hesiodo con-
scriptum sit. Apparet uero Hesiodum suis populis,
apud quos uixit, hoc poëma composuisse, ut uidelicet
illis, recte uiuendo, rationem aliquam, & tanquam le-
ges ciuilioris & honestioris uitæ præscriberet. In pri-
mo enim libro hortatur ad iusticiam colendam, traditq;
præcepta ad uitam præclare instituendam, uilia &
necessaria. In secundo autem libro agriculturæ ratio-
nem describit, & monet esse laborandum. Nam ocium
sepe multorum malorum causa existere solet, & uix
fieri potest, ut ociosi ab iniurijs abstineant. Itaq; non
tantum iusticiæ, sed etiam laborandi præcepta traden-
da existimauit Hesiodus. Est uero ibi complexus pul-
cherrimam temporis descriptionem, & totius ferè an-
ni dimensionem. Multa Physica & Astronomica, de
tempestatibus, de ortu & occasu syderum, alijsq; re-
bus dignissimis cognitione adiunxit, quæ quidē omnia

P R A E F A T I O

unde ipse
imitatur Georgic.
ait. Aſcræumq;
canam Locræana
per oppida carmē

imitatus est Virgilius in Georg. Atq; ob hanc cauſſam
nō uulgare operæ precium eos eſſe facturos arbitror,
qui quæ hoc loco apud Heſiodum traduntur, diligenter
cum Virgilij locis contulerint.

Traduntur autem hæc, non eam tantum ob cauſſam
ut arandi atq; ſerendi idonea tempora noſcamus & ob
ſeruemus, uerum etiam, quia propter multa ciuilia offi-
cia certam anni & temporum deſcriptionem tenere
oportet. Porro Heſiodus uidetur occaſionem ſcribenda
dihuius operis accepiſſe à fratris ſui Perſæ iniurijs,
à quo in diuiſione hæreditatis ſuæ fuerat defraudatus.
Itaq; ſub iſtius perſona omnes ad æquitatem & iuſtici-
am hortatur. Sic enim iuquit.

ὦ Πέρση, σὺ δ' ἐταῦτα μετὰ φεσὶ βάλλεις
σῆσιν

καὶ νῦν Δίκησ' ἐπάκρεις, εἰς δ' ἐπὶ λήθεο πάμ-
ταν.

ὅν γ' ἄνθρωπ' οἶσιν &c.

Et alibi.

ὦ βασιλεῖς, ὑμεῖς δ' ἐκατὰ φάξεσθε τ' αὐτὴν
τὴνδε Δίκην. ἐγὼ γὰρ ἄνθρωπ' οἶσιν ἔοντο
ἀδύνατον λεύσσειν &c.

Ceterum, ſuit poëta Heſiodus ſacerdos templi Mu-
ſarum in Helicone Monte Boeotiæ, & in Aſcræ pago,
ſitam

IN HESIODVM

si ad radicem eius montis, uixit. Scribit autem Pansa-
 sanias, suis temporibus Aescra nihil nisi unam quãdam
 turrim extitisse, seq; Hesiodi opera insculpta in plum-
 bo in Helicone uidisse. Item fuit posterior Homero cen-
 tum annis Hesiodus, ut scripsit Suidas, nec Ciceroni im-
 probatur fuisse posteriorẽ. Totũ opus $\pi\alpha\rho\alpha\iota\upsilon\epsilon\tau\iota\alpha$
 xov est & morale, præsertim in primo libro: Et solitẽ
 erant Græci hunc Poëtã ediscere, quemadmodũ pueri
 nostri certas preces ediscunt. Quare æquum, ut studi-
 osa iuuentus, cum propter linguæ cognitionem, tum
 ciuilia præcepta, ad uitam præclare instituen-
 dam, cum primis utilia & necessaria, hunc
 poëtam maxime amet, diligen-

tissime legat edi-

scatq;

Diuini hoc eo
 opus ostendit,
 quia foris, ite-
 hodo pastori, ca-
 lamos à musis
 donatos eẽ, quibus
 iam afflatur, ac-
 mit hanc præcepta

Ε Ξ Σ Υ Δ Α

Η ΣΙΟΔΘ, ΚΟΜΑΪΘ, ΝΕΟΣ ΔΕ ΚΟΜΙΘΕΙΣ
 ὡς ὅτ' πατρὸς ΔΙΣΘ ΜΗΚΡΟΣ ΠΥΚΙΜΗ-
 δης ἐν ἄσκηθι βιοωτίας. Χνεαλοπει-
 ται δὲ εἰν τ' ΔΙΣΘ ἄμπελίδου τ' μελανώρου,
 ὃν φασί τινες τοι Ομήρου προπάτορ^{ος} εἶναι
 πατρῶων. ὡς ἀνέψιασθην εἰν^{ος} Ησίοδου δ' ἢ Ομη-
 ρον. ἑκάτδρον δ' ἄτ' ἄτ' λαυθὸς καταπείθ^{ει}.
 Ποιήματα δ' αὐτ' ταῦτα, θεογονία, ἔργα^{τα} εἰ
 ἡμέραι, ἀπῖς, γυναικῶν ἡρώων κατὰ λογ^{ος}
 ἐν βιβλίοις ἐ. ὠδικήσθ^{ει} εἰς βάρβαχόν τινα,
 ἐρώμενον αὐτ', ὡς τῶν ἰδύων δακτύλων,
 εἰ ἄλλα πολλά. ἐτελεύτησε δὲ ὁ ξενωθείς
 πρὸς ἀντίφω^{ον} εἰς κτιμενίω, οἱ νύκτωρ Δόξαν-
 τος ἀνδρῆν Φορέα ἀδελφῆς ἑαυτῶν, ἀνθ' ὅλον
 δ' ἢ Ησίοδον ἀκοντῶν. ἦν δὲ εἰς Ομήρου κατὰ
 τινὰς πρεσβύτερος, κατὰ δ' ἄλλους σύγχρο-
 νος. Πορφύριος εἰ^ς ἄλλοι πολλοὶ νεώτερον ἐ-
 καθ' ἑνιαυτῷ δρίζουσιν, ὡς λ β. μόνους ἐνιαυ-
 τὸν συμπροτδρῆν^{ος} εἰς πρώτης
 ὀλυμπιάδος.

Η ΣΙΟΔΟΥ

ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ ΕΡΓΑ ΚΑΙ
 ΗΜΕΡΑΙ.

μυστ. i an
 Les

mus(e) eripio mōs / mōis calentes
 Οὐσαι περίηδεν αἰδῶσι κλείδωσαι. *Interactio*
 αἰδῶσι (sa), ὄντιτε καλῶν πατρὶν αὐχλῶν
 ΔΕΥΤΕ ΔΙ' ΕΝΝΕΠΕΤΕ ΣΦΕΤΕΡΟΝ ΠΑΤΕΡ *mus(e)*
canētes.
 ὑμνείδωσαι.

ΟΝΤΕ *en quibus monies hōms. canu, ignobilis, et nobiles*
 βροτοῖ ἀνδρῶν ὁμῶς, ἀφ' αἰτοῖ τε φάτοί τε
calentes, et dicitur. Turis mus(e) solitate
 ΡΗΤΟΙΤ' ἄρ' ἔρητοίτ' τε, *Responso*
mus(e) qui ex solit. et quo exaltatū humiliat
 Ρεῖα μὲν ὅτ' βέλαι, *mus(e)*
hōis et dicitur mus(e) et dicitur exaltat
 Ρεῖα δ' ἄβ' ἔρηλον μινυθεῖ, *Ratio*
facile dicitur mus(e) et dicitur exaltat
 Ρεῖα δέ τ' ἰδύνει σκολιὸν δ' ἀγνην ὀρα καρφεῖ,
Turis alitatis qui (nobiles) domos hōis de amplex
 Ζεῖα δ' ἰβρεμέτης, ὅς τ' ὠρτάτα δώματα βάλει,
audi mōis et dicitur mus(e) dicitur mōis de mōis
 Κλῦθι ἰδὼν αἰῶν τε, *mus(e)*
hōis et dicitur mus(e) et dicitur mōis
 Τυγῖ, ἐγὼ δέ κε πέρσῃ ἐτ' ἡ τυμα μινυθεῖσαι μιν. *Ratio*
audi mōis et dicitur mus(e) et dicitur mōis
 Οὐκ ἄρα μουρον ἐκνέειδων γένος, ἀλλ' ἔγ' ἄρα
audi mōis et dicitur mus(e) et dicitur mōis
 Εἰσὶ λῦω, τὴν μὲν κεῖ ἐπ' αὐκασεε καρσας.
audi mōis et dicitur mus(e) et dicitur mōis
 Ηδ' ἐπ' αὐκασεε καρσας, ὅτ' ἄνδρα θυμὸν ἐχέει.
audi mōis et dicitur mus(e) et dicitur mōis
 Ημῶν δ' ὅτ' ὠλεμὸν τε κακὸν, ὅτ' ἄνδρα θυμὸν ἐχέει.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ.

Σχετλίν, ου πρὸς τήν περὶ λαῖν βοδ'ς, ἀλλ' ἐπ' αὐτά.
 Αὐθιγὰ των βελήσιν εἰν πρὸς βαρεῖαν. (μνη)

Θῆκε δὲ μὴν ἑρπιδίῃς ὑπὲρ τοῦτο αἰθέρι ναύων
 τε νεῖ τε καὶ ἰσθμῶν τε καὶ ἰσθμῶν τε καὶ ἰσθμῶν

Θῆκε δὲ μὴν ἑρπιδίῃς ὑπὲρ τοῦτο αἰθέρι ναύων
 τε νεῖ τε καὶ ἰσθμῶν τε καὶ ἰσθμῶν τε καὶ ἰσθμῶν

Γαῖης τ' ἐν ῥίζῃσι, ὅ ἀνδράσι πολλοῖσιν ἀμείνω.

ΗΠΕΘ ἀπαλαμνον πρὸς ὁμῶς ἐπὶ ἐξουρίαν ἐγχείρει,

ΕΙΣ ΕΤΟΡΟΝ ΤΙΣ ΤΕ ΙΩΑΝΝΕΣ 10 ΧΑΤΙΣΩΝ

Πλυροσιον, ὃς ἀπευθύνει μὲν ἀδρόμε μὲλαι, καὶ ἐφυτευει.

ΟΙΚΟΝ Τ. ΕΥ ΘΕΟΥ. ΣΗΛΩΙΔΕΤΕ ΧΑΙΡΕΤΑ ΧΑΙΤΩΝ
 αὐτῶν τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν ἁγίων
 τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν ἁγίων τῶν οὐρανῶν

Εὐ α φερων αυευδοντ, αρα θηδ επισ ηδε βροτοιστο
 εφηντο εφηντο ινα ημεν ~~το~~ εφηντο

και κωραμεν κωραμε κωτες, η' τεκτονι τεκτον

καὶ πωχὸς πωχῷ φθονεῖ. © αἰὶς ὅς αἰὶς ὦ.

Ω περση, ου δε ταυτα περ ενικατ θεο θυμω.

ΜΗ ΔΕ Ο ΕΙΣ ΗΑΚΟΧΑΡΩ ΑΠ ΕΡΓΩ ΔΥΜΟΝ ΕΡΗΚΩ
~~ΕΙΣ ΤΗΝ~~ ΕΡΡΙΠΙΩΝ ΑΙΘΩΝ, ΟΒΑΝΤΙΩΝ ΕΚΙΣΤΩ

[illegible]

ἡ δὲ ἐκείνη ὥρα οὐκ ἔμελλεν εἶναι ἀπὸ τοῦ

Abundant / 15 Hurray for the service

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΤΕΛΟΥΣ - ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΥ

ἄλλοι δὲ τῶν ἑσπερίων, ἡμετέρας ὁμογενεῖς ὡς ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν.

Η ΣΙΟΔΟΥ ΗΜΕΡΑΙ.

Εν κοίλῳ νάρθηκι λαθὼν δ' ἰα τὸρ πικέραννον.
 Τόν τε χλωσάμβλινος πρόσέφη νεφεληχερέτα ζεύς
 ἱαπεπονίδη πάντων πᾶσι μέγιστα εἰδώς,
 Χάρεις πῦρ κλέτας, καὶ ἡμᾶς φένας ἡ περὶ οὐρανῶν,
 Σοί τ' αὐτὰρ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισι,
 Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντί πυρὸς δώσω κακὸν, ἃ κεν ἅπαντες
 Τέρπονται κατὰ θυμὸν, ἐόντα κὼν ἄμφα γαπῶντες
 ὣς ἔφατ'· ἔκ δ' ἐγέλασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 Ἡ φαιστρον δ' ἐκέλευσε ποδὶ κλυθῆναι, ὅττι τάχιστα
 Γαῖαν ὑλὴ φῦρειν, ἐν δ' ἀνθρώπων θέμεν αὐλήν,
 Καὶ ἀέρος· ἀθανάτης δ' ἐθέης εἰς ὧπα εἰσκήναι
 Παρθενικαῖς καλὸν εἶδος ἐπηρεῶν, αὐτὰρ ἄθνην
 ἔργα διδάσκειν σάει πολυδαίδαλον ἰσορῶν φαίνειν,
 Καὶ χάριν ἀμφιχεῖσθαι κεφαλῇ χρυσὴν ἄφροδίτην.
 Καὶ πόδον ἄργαλέον, ὅ γ' ἰοκόροισι μελεδῶνας.
 Ἐν δ' ἐθέμεν κυνέον τε νόον καὶ ἐπὶ κλοπῶν ἡδὺς
 Ἑρμείην ἠνώγε διὰ κτορὸν ἀργεῖ φόντην.
 ὣς ἔφατ'· οἳ δ' ἐπὶ δόντο δι' κρονίῳ ἀνακτὶ.
 Αὐτὰρ ἔκ γαίης πλάσσε κλυθῆς ἀμφιγυῖας

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Α.

Πρὸθεν δ' αὐδὴν ἵκελον κρονίδεω δ' ἄβδλός·

ζώσε δ' ἐκ κόσμησε διὰ λαυκῶπις Ἀθήνη.

Ἀμφὶ δέ οἱ χάριτες τε διὰ δ' πότνια Πειθώ

ὁμοῖς χυσεῖδ' ἔδισαρχοί· ἄμφι δ' ἐτὴν γε

ἄρα καλλιόμοι σέφον ἄνδρσιν εἰρήνοισι.

Πάντα γ' οἱ χοῖ κόσμον ἐφῆρμωσε παχλὰς Ἀθήνη

Ἐν δ' ἄρα οἱ σῆθεσι δακτύλος ἀργεφόντης

γεύσεα θ' αἰμυλίσ τε λόγους κ' ἐπὶ κλοπῇ ἥδ' ὅς

Τένεος Διὸς βδλήσ βαρυκίχως, ἐν δ' ἄρα φωνήν

Θῆκε θεῶν κήρυξ, ὀνόμηνε δ' ἐτὴνδε ζωαῖκα

Πανδώραν, ὅππῃ πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες

Δῶρον ἐδώκεν ἄνθρωπον ἀλφειστῆσιν.

Αὐτὰρ ἐπεὶ Δόλον αἰπὺν ἀμύχανον ἔζετέλεσεν

εἰς ἐπιμηδία πέμψε πατὴρ κλυτὸν ἀργεφόντην

Δῶρον ἄροντα θεῶν ταχὺν ἄγγελον, οὐδ' ἐπιμηδίας

Ἐφράσαθ' ὥς οἱ εἶπε προμηθεύς, μή ποτε δῶρον

δέξασθαι πάς ἑνὸς ὀλυμπίου, ἀλλ' ἀποδόμεναι

Ἐξοπίσω, μή τις κακὸν θνητοῖσι γένηται.

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Αὐτὰρ ὃ δεξιὰ μὲν ὅτε Ληϊακὸν εἶχ' ἐνόησεν

Πρὶν μὲν δ' ἤ ζωέσκον ἰδὲ χθονὶ Φύλ' ἀνθρώπων
 Νόσθιν ἄτορ ἱακῶν ἄτορ χαλεπῶ πονόιο
 Νουσῶν τ' ἀργαλέων, αἱ τ' αὐθράσι γῆρας ἐδωκάτ'
 Αἰτ' αὖθ' ἐν ἱακότητι βροτοὶ κατὰ πηράσκει,

Ἀλλὰ γυνὴ χεῖρεσι πύθμεγα πῶμ' ἀφελούσῃ
 Ἐσκεῖτο, αὐθρώποισι δ' ἐμύσαρχη δα λυγρὰ.

Μοῦνη δ' αὐτὸθ' ἐλπίς ἐν ἀρῇ κρῖσι Λόμοισι
 Ἐνδον ἐμίμνε πύθ' ὑπὸ χεῖλεσσι, οὐδ' ἐδύραζε
 Ἐξέπῃ, πρόσθεν δ' ἐπέμβαλε πῶμα πύθοιο

Αἰγὸς χυβέλλῃσι δὸς νεφεληγερέταο,

Ἀλλὰ δ' ὀμυρία λυγρὰ κατ' αὐθρώπορας ἀλάλη,

Πλείη μὲν γ' ὑαῖα ἱακῶν, πλείη δὲ θαλάσσω,

Νοῦσοι δ' αἰθρώποισι νέφ' ἡμέρη, μὲν ἰδὲ νυκτὶ

Αὐτόματα φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι

Σιγῇ, ἐπεὶ Φωνὴν δ' ἐξέλετο μηπέτα Ζεὺς,

Οὕτως οὐ πῶς οἶδ' ἰδὲ δὸς νόον δ' ἀλέαδι.

Εἰ δ' ἐθέλεις, ἐπεὶ ῥιέγω λόγῳ ἐκκορυφώσω

Εἰ

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Α.

Εὐτ' ἐπισαμένως, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βαλχεοσῆσιν,

ὧς ὁμόθεν πλάσσει θεοὶ θνητοί τ' ἀνθρώποι

Χρῦσεον μὲν πρῶτα γένος μερόπων ἀνθρώπων

Ἀθάναρι ποίκισαν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,

οἱ μὲν ὑπὲρ κρόνον ἴσαν, ὃτ' οὐρανῷ ἐμβασίλθον.

ὥστε θεοὶ δ' ἔζων ἀκκοῖα θυμὸν ἔχοντες

νόστιμον ἄτρυ πόνων τ' οἰζύος, οὐδέ τι δειλόν,

γῆρας ἐπ' ἦν, αἰεὶ δὲ πόδας τ' χεῖρας ὅμοιοι

τέρποντ' ἐν θαλίῃσι βαχῶν ἐκρυσσάπαντων.

Ὀνήσκοι δ' ὥς ὕπνῳ δαλμήμενοι, ἐσθλὰ δ' ἅπαντα

τοῖσιν ἐκν. καρπὸν δ' ἐφέρει ζείδωρ ἄρσεν

αὐτομάτῃ πολλὸν τε καὶ ἄφθονον. οἱ δ' ἐδελημοὶ

ἦν χοῖ' ἔργα γέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν.

αὐτὰρ ἐπεικεν ὦτ' ἑνὶ γένει κατὰ γαῖα κάλυπτεν.

τοὶ μὲν λαίμονες εἰσι διὸς μεγάλεσσι βλάσας,

ἐσθλοὶ ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,

οἷον φυλάσσοντες δίκας καὶ χέτλια ἔργα

ἥερα ἐσθλῶν, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν

Η ΣΙΟΔΟΥ ΗΜΕΡΑΙ.

ΠΛΗΤΟΛΟΤΑΙ. Οὗ γέρας βασιλῆιον ἔχον.

Δεύτερον αὐτε γένος πολὺ χειρότερον μετ' ὀπίθεν

Αργύρεον ποίναν, ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.

Χρυσῶ οὔτε Φῦν' ἐναλίγκιον οὔτε νόημα.

Αλλ' ἑκάδ' ἔν μιν πᾶσις ἔτα πρὸς ἀμνηστει κελνῇ

Εξέφετ' ἀτάλῃων μέγα νήπιος ὦνι οἴκῳ.

Αλλ' ὅταν ἤβησεν ὁ ἤβης μέτρον ἴκοιτο,

Παυρίδιον ζώεσκον ἡδὲ χρόνον ἄλχ' ἔχοντες

Αφραδίαις ὕβριν γὰρ ἀτασθαλον οὐκ ἐδύνατο

Αλλήλων ἀπέχην, οὐδέ ἀθανάτης θεραπείην

Ἠδέλον, οὐδ' ἐφ' ἧν μακάρεων ἱεροῖς ἡδὲ βωμοῖς

Ἠδέμισ' αὐθροῦσι κατ' ἤδεα. οὐδ' ἔπειτα

Ζεὺς κρονίδης ἐκρυψε χολούμηνος, οὐνεκα ἱμάς

Οὐκ ἐδίδ' ἀνμακάρεσσιν θεοῖς, οἳ ὀλυμπὸν ἐχουσιν.

Αὐτὰρ ἔπειτ' οὗ γένος κατὰ γαῖαν κάλυψε.

Τοι μὲν γὰρ χθονίοι μακάρες θνητοὶ καλέοντ'.

Δεύτεροι, ἀλλ' ἐμπης ἱμῆς ἡρῶν ὀπιοῦ.

Ζεὺς ὁ πατὴρ τρίτον ἄλλο γένος μερόπων ἀνθρώπων.

Χάλκῳ

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Α.

Χάλκφον ποίκισ' οὐκ ἀργυρῷ οὐδ' αὖ ὁμοῖον
 Ἐκ μελιᾶν, δεινόν τε ὅμειμον, οἷσιν ἄρηθ'
 Ἔργ' ἔμελε σφόνδεντα ὅς ὕξειδ'. οὐδέ τις ἴσ' ῥ'
 Ἡδ' ἰον, ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφονα θυμὸν,
 Ἀπλάσι, μεγάλη δὲ βίη, ὅς χεῖρ' ἀπ' τοῖ,
 Ἐξ ὧμων ἐπέφυκον ὠδὶ σιβαροῖς μελέεσσιν. (κοί.
 Τοῖς δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δὲ τεοῖ
 Χαλκῷ δ' ἐργάζοντο, μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος.
 Καὶ ῥ' ἔμην χεῖρεσσιν ἐπὶ σφετέρῃσι δαμέντο
 Βῆθ' ἐς εὐρώεντα λόμον κρυόρου ἄϊδαο.
 Νῶον μοι, θάνατος ἦ ὅς ἐκ πάλλας πρέοντας
 Εἶλε μέλας, λαμπρόν δ' ἔλιπον φάος ἡελίοιο.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ κ' αὖ γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
 Αὐδὶς ἐτ' ἀλλοτὲρ ἦν ὠδὶ χθονὶ περὶ λυβοτείρῃ
 Ζεὺς κρονίδης ποίκισ' ἀκαϊοτερον ὅς ἄριστον
 Ἀνδρῶν ἡρώων θεῶν γένος, οἳ καλέονται
 Ἡμῖθεοι, πρότερον γενεῇ κατ' ἀπειρονα γαῖαν.
 Καὶ οὐ μὲν πόλεμος τε κακὸς κ' ὕφ' ὕλοπις ἀνή.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ.

Τοὺς μὲν, ἐφ' ἑπαπύλω θῆκε καδμικήν γαῖαν
 ὠλεσε μαρναμένοσ' μήλων ἐνεκ' οἰδιπόδαο.

Τοὺς ἤ' ἐν νήεσσιν ἔπερ μέγα λαὸν τμα θαλάσσης
 εἰς τροίην ἀγαγών, ἐλέηκε ἐνεκ' ἠυκόμοιο.

Εὐθ' ἦτοι μὲν, δανάτῃ τέλει, ἀμφεκάλυψε.
 τοῖς δ' ἐδίχ' ἀνθεσσι παρ βίοντι· ἦ δ' ὅ' ὠάσας

Ζεὺς κρονίδης κατένευσε πατήρ ἐς πείρατα γαῖης.
 καὶ τοὶ μὲν ναῖδον ἀκηλέα θυμὸν ἔχοντες

Εὐμακάρων νησοῖσι, πρὸς ὠκεανὸν βαθυδίνην
 Ὀλβιοὶ κρωβύ· τρισι μελινθ' ἑκάκωρτην

Τρις ἔ' ἔτος θαλάσσοντα φέρει ζεῖδωρος ἄρδρα.
 Μῆκετ' ἐπεὶ τ' ὦφελον ἐγὼ πᾶσι προσηύειν

Ἀνδράσιν· ἀλλ' ἢ πρόσθε δανεῖρ ἢ ἐπειτα χενέας.
 Νῦν γὰρ δ' ἡ γένος ὕβρις σὸν κρεόν, οὐδ' ἐπὶ τῇμαρ

Πάυσοντ' ἡ καμάτῃς ἢ οἷζυος, οὐδέ τι νυκτῶρ
 Φθιέρόμενοι· χαλεπὰς ἢ θεοὶ δώσασι μεθίμνας.

Ἀλλ' ἐμπης ἂν τοῖσι μεμῖξετ' ἑσθ' ἀλλ' ἀκούσιν.
 Ζεὺς δ' ὀλέσει· τ' ὦτ' ἡ γένος μόρτοισιν ἀνθρώπων

καὶ ἡμερῶν Β.

Εὐτ' ἀν' χεινόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσι.

Οὐδέ πατήρ παύσασιν ὁμοίους, οὐδέ τι παῖς οὐ

οὐδέ ξένος ξείνος ὅκω. ἑταῖρος ἑταῖρα,

οὐδέ κασιπυγὸς φίλος ἐσέτη' ὡς πῶρος πε-

δίτα δ' ἐπρασκοντας ἀπὸ κοινοῦ τοκῆας.

Μέμψοντ' ἄρα οὐ χαλεπὸς βάζοντες ἐπέσι

σχέτλιοι, οὐδέ θεῶν ὅπιν εἶδοτες, οὐδέ μιν οἶγε

Γηράντας ῥκεύσιν ἀπὸ θρεπῆς αἰῶν.

Χερσὶ καὶ ἑτέρω δ' ἑτέρω πῶλιν δ' ἀλαπάξει.

Οὐδέ τις θύοσσε χάρις ἐσέται, οὔτε δικαίος,

οὐτ' ἀγαθὸς, μᾶλλον δὲ κακῶν ρεκτῆρας ἢ ὕβρις

ἀνέρα πμύσσει. δίκη δ' ἐν χερσὶ καὶ αἰῶς

οὐκ ἔσται. βλάττει δ' ὁ μακρὸς ἐν ἀρείονα φάτα

μῦθαι σκολιοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὄρκον ὁμῆται.

Ζῆλος δ' αὐθρώποισιν οἷον ὑροῖσιν ἀπάσιν

δυσκέλαδ' ἡ κακὸς ἔρως ὁμῶς ῥήσσει συγδρόμους

καὶ τότε λήπεις ὀλυμπῶν ἀπὸ χθονὸς θυγίους

ἀδικοῖσιν φασέσι, μαλ' ὅτε μὲν ὡς χροῖα καλὸν

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Αθανάτων μετὰ Φύλον ἵτην προλιπόντ' ἀνθρώπους,
 αἰδ' ὥς Ἐνέμεσις. τὰ δ' ἔλειφε Δ' ἄλλα λυγρὰ

ὄντοῖς ἀνθρώποις. κακοῦ δ' οὐκ ἔασετ' ἄλκη.

Νῆν δ' αἶνον βασιλεῦς ἐρέω φονέοςσι Ἐαυρίσ.

ὦ δ' ἴρη προσείπων ἀνδ' ὄνα ποικιλὸς εἶρον.

ἦτι μάλ' ἐννεφέεσσι φέρων ὀνύχεσσι μεμαρπῶς

ἦ δ' ἔλεον γναμπῶσι πεπεμένη ἀμφ' ὀνύχεσσι

Μυσερ. τὴν δ' οὐ ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε.

Δαυμονίη. τί λέλακας; ἐχει νύ σε πολλὸν ἀρείων.

Τῆ δ' εἰς, ἥ σ' ἀν' ἐγὼ πρὸ ἄρ' ἔοισ' ὀνέουσαρ,

Δειπνογ' αἰκ' ἐθέλω, ποιήσομαι ἢ μεθίσω.

Ἀφ' ὧν δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἀντιφείειν.

~~Νίκης τε γέρετ', πρὸς τ' ἀνδ' ἄλχη πάχεται~~

ὦς φάτ' ὠκυπέτης ἴρης τανυσιπτερος ὄρνις.

ὦ πέρση, σὺ δ' ἄκχε δίκης, μῖδ' ὕβριν ὀφείλεις.

ἔχει γάρ τε λακὴ λειδῶ βροτῶ, οὐδ' ἐμὴν ἐσθλὸς

ῥηιδίως φέρεται δ' ὕνατ', βαρύνει δ' ἄρ' αὐτ'.

Ἐγκύρθεσ' ατῆσιν. ὅλος δ' ἐτέρησι πτελθεῖν

κρείσσων

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ Β.

κρείσσων ἐς τὰ δίκαια. Λίκη δ' ὑπερβείος ἰχθῆ

Εὐτελὸς δ' ἐλδοῦσα. Πάθων δέ τε νηπιὸς ἐγὼ.

Αὐτίκα γ' ἔρχεται ὄρκος ἀμασκόλησι δίκαιοι.

Τῆς δ' ἁλίκης βόδος ἐλκομένης ἡ κ' ἀνδρῶν ἄγροι.

Δωροφάγῃ. σκολιάς δ' ἁλίκας κείνωσι δειμισαῖο.

Ἡ δ' ἐπεὶ κλαῖσθα πόλιν τε σ' ἡδὲ λαῶν.

Ἡ ἐρὰ ἐσαμνή, ἡ ἀκὼν ἀνθρώποισι φέρει.

Οἶδε τε μὲν δ' ἐλασθε οὐκ ἰδεῖαν ἐνεμαρ.

Οἶδε δίκας ξείνοισι σ' ἐνδ' ἡμοισι δ' ἰδοῦσθαι.

Ἰδεῖας καὶ μη τι πρέκβαινθαι δίκαια.

Τοῖσι τέθλη πόλις. λαοὶ δ' ἀνδρῶν ἐν αὐτῇ.

Εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν κροτῶφός, οὐδ' ἐπὶ αὐτοῖς.

Λεγάλεον πόλεμον τεκμαίρεται θυρὸς παλαιοῖς.

Οὐδέ ποτ' ἰδὺ δίκας μετ' ἀνδράσι λιμός οἰκῶν.

Οὐδ' ἄτῃ, θαλινὸς δ' μεμνηλὸτα ἐργα νέμοντῃ.

Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν εἶον, οὐρεσὶ δ' ἰδοῦσθαι.

Ἀκρὴ μὲν τε φέρει βαλάντος, μέσῃ δ' μελίσσας.

Εἰροπλοὶ δ' οἶδ' μαχλοῖς ἀταβεβείδαι.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Τί[τι]δες δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα ὄνέουσιν.

Θάλασσιν δ' ἀγαθοῖσι ζάμπερες, οὐδ' ὑπὶ νηῶν

Νείωνται, ἡ γὰρ δὲ φέρει λείψανος ἄρχα.

ΟΙΣ Δ' ὕβρις τε μεμλεῖα καὶ κηχέλια ἔργα

Tois de dikn kronidhs tekmairete th dyuo pax zous.

~~Ποτακὴν ὅτι παρὰ πᾶσι κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαύει~~

ΟΙΣ ἄλλοις, ἢ ἁπλῶς ἢ ὡς μηχαναταί.

Τοῖσι δ' οὐρανόν τε μέγ' ἔπηχε πῆμα κρονίων, καὶ

Διμόνον ὁμοῦ καὶ λοιποῦ ἀποφθινύθῃσι δ' ἔλαοι

Οὐδ' ἐμυῖα κλυτὰ τεύχεα, μιν ὕδασι δέ τ' οἶκοι

Ζηνός φαλμοσύνης ὀλυμπία. ἄλλοτε δ' αὐτε

Η τῶν γε στρατῶν δύναμις ἀπώλεσεν, ἥ ὅτε τεχθ.

Η ΝΕΑΣ ΕΝ ΠΟΝΤΩ ΚΡΕΝΙΔΗΣ ἄπο ΤΥΝΝΟΥΤΑΙ ΑΥΤΩΝ.

Ω βασιλες υμεις καταφάξετε αὐτοὶ

Εἰς δὲ Λίαν, ἐν τῇ ᾗ ἐν αὐτῇ ὄντι

ἀπάντα τοι λείψουσιν, ὅσοι σκολιῶς δέχῃσι

καὶ ἄλλοις φέρεται θεῶν ὅτι οὐκ ἀλέγντο.

de angelis *Surdus*, *Etop.* *Tels*

ΚΑΙ Η ΜΕΡΩΝ Β.

Logos co
muni de
Lugelis

Τρεις ἄρ' ἄνθρωποι εἰσὶν ἡδὶ χθονὶ παλαιοτέρῃ

Ἀδάναι Ζηνὸς Φύλακός θνητῶν ἀνθρώπων

Οἷ' ἄρα Φυλάσσοιν τε δίκας ὅχετ' ἔτι ἔργα

Ἡέρα ἐσάμηνον, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν,

Ἡλέτε περ' ἔνός ἐστι δίκη θεῶν ἐκ χειρὸς,

Κήν' ἔντ' ἀδίκητε θεοῖς· οἱ δ' οὐ μὲν ἔχουσιν

καὶ ῥ' ὅσ' ἂν τις μὴ βλάβῃ σκολίως ὀνομάζων

Αὐτίκα παρ' αἰ πατρὶ μαθεζομένη κρονίωνι,

Γηρύετ' ἀνθρώπων ἀδικον νόον, ὅφρ' ἀποτίσῃ

Δῆμος ἀτασθαλίας βασιλῶν· οἱ λυγρὰ νοεῦντες

Ἀλλήπαρ κλίνουσι δίκας σκολίως ἐνέπαντες

Ταῦτα φυλασσόμενοι βασιλῶν ἰδύνετε μυθῶ

Δωροφάγῃ, σκολίων ὅσων ἐπιπαγχυ λάθεα

οἱ αὖτ' ἑκά τευχέσιν αἰνέ, ἀλλ' ἑκά τευχέσιν

Ἡδ' ἑκά κ' ἐπὶ βελέσιν ἀπὸ πλάκας

Πάντα ἰδὼν δὲ ὀφθαλμός· ὅσ' ἂν τα νοήσας

καὶ νῦν τὰ λ' αἰκ' ἐδέλκ' ἐπιλέσκειται, εὐδέε

λίδει.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ.

οὐ γὰρ σὰν ἐκ μηχανῆς ποιεῖται τὸ τιμὴν
 οὐ γὰρ δὲ καὶ τὴν δὲ δίκῃ πόλιν ἐνδὸς ἔργει.

Νῦν δ' ἐγὼ μὲν αὖθις ἐν αὐθιῶσι δίκαιος

εἰρημὴν ἔμος ἦμος ἐπεὶ ἡσυχὴν ἀνδρῶν δίκαιον

ἐμμεναί. εἰ μὲν γὰρ δὲ δίκῃ ἀδικώτερος ἔξει.

Ἀλλὰ τὰ γ' οὐκ ἔστιν ὅλπα τελευτῆς ἀτερπικέραυν)

ὡς περὶ. οὐ γὰρ ταῦτα μετὰ φέσι βαχχεοσσην

καὶ νῦν δὲ πάλιν ἐπὶ πάλιν, ἐπὶ πάλιν ὡς ἀμπαρ

τοῦ δὲ τῶν ἀνθρώπων νόμον ἀνέταξε κρονίων.

Ἰχθυοὶ μὲν τ' αἰετοὶ τ' οἰωνοὶς πετεεινοῖς

ἐσθ' ἀλλήλους. ἐπεὶ οὐδ' ἐκ δ' αἰνέω αὐρισ.

ἀνθρώποις δ' ἐδωκε δίκην, ἢ πολλὸν ἀρετῇ

γινέσθαι. εἰ γὰρ τις κ' ἐθέλη τὰ δίκαι' ἀρρενεῖν

γινώσκων. ὅ μιν τ' ὄλβον ἀνδρῶν ὄνυξ παρὰ ζεὺς

ὅς δ' ἐκεῖ μιν τυρεῖσιν ἐκὼν ἐπιόρκον ὁμόσας

τεύσεται, ἐν δὲ δίκῃ βλάψας, νῆκεσιν ἀαδὴν

τοῦ δὲ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λείλειπαι

ἀνδρῶς δ' ὀνόμαζεν μετόπισθεν ἀμείνων.

Σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθ' ἀλανοέων ἔρεω μέγα νῆπιέ περσῶν,

τὴν

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Α.

D

C
H
Σ
Ι
Ο
Δ
Ο
Υ
Ε
Ρ
Γ
Ω
Ν

ΣΙΝΕΤΖ,

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Α.

Εἴνεται, εὐτ' ἂν Δὴ κέρδος νόον ῥεῖα πατρίσιν
 Ἀνθρώπων, αἰδῶ δ' ἐτ' αὐαδεῖν κατ' ὅλην,
 Ρεῖα τε μὲν μαυροῦσι θεοὶ, μιν δ' αἰδῶ δ' οἶκοι
 Ἀνέειθε, παύρον δ' ἐτ' ἰδὲ χρόνον ὅλβος ὀππῆει,
 Ἰσχυρὰ δ' οὐδ' ἱκέτῳ, ὅς τε ἔξονοι κακὸν ἔρξει.
 Ὅς τε κασιγνήτοιο δού ἀνὰ δέμνια βάνοι,
 Κροῖα δ' ἴσος δυνῆς ἀλόχευ πρᾶκα κεία φέζων,
 Ὅς τε τευ ἀφασίης ἀλιταίνεται ὄρφανὰ τέκνα,
 Ὅς τε γυνῆα χέροντα κακῶ ἰδὲ γῆρας οὐδ' ᾧ
 Νῆκειν, χελεποῖσι καδὰ πτόμῳ ἐπ' ἐέσσιν
 Τῶ δ' ἡ τοι ζεὺς αὐτὸς ἀγαμέττει, ἐς δ' ἐτελευτήν
 ἔρπον αὐτ' ἀλίκων χελεπῶν ἐπ' ἐθάκεν ἀμοιβήν,
 Ἀλλὰ σὺ τ' μὲν παμπαν' ἐργ' ἀεσίφωνα θυμῷ
 Καδ' Ὀδυσσεὺς ἐρλφν' ἰδὲ ἀθανάτοισι θεοῖσιν
 Ἀγνῶς ὁ καθαρώς, ὅς δ' ἀπλάαμιν ἀκαίειν,
 Ἀλλ' ὅτε δ' ἡσπῶν ἀλῆσι θυέεσσι τε ἰλάσκεσθαι,
 Ἡ μὲν δ' ὀνύαζεν, ὅταν φάος ἰδὼρ ἔλθῃ.
 Ὡς κεταὶ ἰλαὸν κροῖ' ἰλῶ ὁ θυμὸς ἐχέσθῃ.

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

ΟΦ' ἄλλων ὠνὴ κληρον, μὴ δ' ἐν τεὸν ἄλλος. (σά)

Τὸν φιλέοντ' ὅς δ' αὖτα καλεῖν, δ' ἐν δ' ἐχθρόν ἐα

τόν σε μάλιστ' ἀκαλεῖν ὅς σε θεὸν ἐγγύθι ναιεῖ.

Εἰ γὰρ π' ὅς σε καλεῖν ἄλλο γένηται,

Γείρονδ' ἄλως οὐδ' ἐκίον, ζώσαντο δὲ πηοί.

Πῆμα κακὸς χεῖρων, οὐδ' οὐτ' ἀγαθὸς μέγ' ονειρεῖ.

Εἰ μὲν γὰρ π' ὅς σε καλεῖν ἄλλο γένηται,

Οὐδ' ἂν βούσ' ἀπόλοιτ' εἰ μὴ χεῖρων κακὸς εἴη.

Εὐ μὲν γὰρ π' ὅς σε καλεῖν ἄλλο γένηται,

Αὐτῷ γὰρ μέγ' ὅς σε καλεῖν ἄλλο γένηται.

Ὡς ἂν χεῖρων ἢ ἐσ' ὕστερον ἄρκειον εὐδῇ.

Μὴ κακὰ κέρδιαινε, κακὰ κέρδεα ἴσ' ἄτησιν.

Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, ὅς δ' ἐν τεὸν ἀγαθόν.

καὶ δόμῳ ὅσ' ἐσ' ὅς σε καλεῖν ἄλλο γένηται.

Δώτῃ μὲν γὰρ π' ὅς σε καλεῖν ἄλλο γένηται.

Δῶς ἀγαθὴν, ἄρπαξ δὲ κακὴν, θανάριο δότειρα.

Ὅς μὲν γὰρ π' ὅς σε καλεῖν ἄλλο γένηται.

Χαίρει γὰρ π' ὅς σε καλεῖν ἄλλο γένηται.

Ὅς δὲ κεῖν

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Α.

Ὅς δ' ἔκεν αὐτὸς ἔλκεται, αὐαυδὲ κ' ὦλε πηδῆσας.
 Καί τε σμικρὸν ἔον, τότ' ἐπ' ἄχνωσι φίλον ἦτορ.
 Εἰ γὰρ κεν ἢ σμικρὸν ἦν σμικρὸν καταθεῖο,
 καὶ θαμὰ ρυθ' ἐσθδισ, τάχα κεν μέγα ἢ δ' γένοιτο,
 ὅς δ' ἐπ' ἔοντα φέρει, ἔδ' ἀλύξεται αἶθε παλιμόν.
 Οὐδ' ἐτόγ' εἰν' οἴκῳ κατακείμενον ἀνέρα κήλει,
 οἴκοι βέλτερον εἶν', ἐπεὶ βλαβερὸν δ' οὐδ' ἔστι.
 Εὐδλὸν μὲν πρέσβυς ἐλέει, πῆμα δὲ θυμῷ
 χρεΐζειν ἀπεόντων, ἅσε φάξεαι ἄνωγα.
 Ἀρχομένο δ' ἐπίθω δ' ἀλήθην κορέσσει.
 Μεσότη φείδεαι, λεινὴ δ' ἐνὶ πυθμῇ φειδῶ.
 Μισθὸς δ' αὐτοῖσι φίλῳ εἰρημένοσ' ἄρκιος ἔστω.
 Καί τε κασιγνήτῳ γέλασας ἢ μάρτυρα δέει.
 Πίσεις δ' ἄρα ὁμῶς δ' ἀπισίαι ὦλεσαν ἄνδρας.
 Μὴ δ' ἐγνωῖ σε νόον πυρρολόος θ' ἀπατάτω
 λιμύλα κωτίχου, τὴν ἀφῶκα λιλήν.
 Ὅς δ' ἐγνωακὶ πέποιθε, πέποιτό γε φιλήτησι.
 Μονογενὴς δὲ πάντας σώλοι πατρῷον οἶκον

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Φόρβέμεν, ὥς ὅτ' ὅλοντος ἀέξεται ἐν μεγάροισι,
 Γηραιὸς δὲ θάνοις ἕτερον πᾶσι δ' ἔγματα λείπων.
 Εἴα δ' ἐκεν πλεόνεασι πόροι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον
 Πλείων μὲν πλεόνων μελέτη μείζων δ' ἐπιθήκη
 Σοὶ δ' εἰ πλούτῳ θυμὸς ἐέλσεται ἐν φρεσὶν ἥσι
 ὧς ἔρδην, ἔργον δέ τ' ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεωθι.

Η Μ Ε Ρ Α Ι.

Ληϊάδων Ἀτλανέων ἐπιτελα
 μνάων
 Αρχεὺς ἄμκτι, ἀρόριο δὲ δύνασι
 μνάων.

Αἱ δ' ἥρι νύκτας τέ τ' ἡμέατα πασαράκοντα
 κεκρύφαται, αὖτις δὲ πῶδε πλομενὺς ἐνιαυτῷ
 φαίνονται, τὰ πρῶτα χειρασσομένοιο σιδήρε.
 Οὗτός ρι πιδίων πέλεται νόμος, οἷτε θαλάσσης
 Εγγύθιναιετάσθ' οἷτ' ἄγμεα βροσθέντα,
 Πόντῳ κυμαίνοντος ἀπὸ προδι πύονα χῶρον

Ναίουσιν

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ Β.

Ναίουσ'. γυμνὸν ἀπείρειν, γυμνὸν δὲ βρωτῶν.
 Γυμνὸν δ' ἁμᾶδι, εἰ χ' ὤεα πάντ' ἐθέλινθε
 ἔργα κομίζεσθι διμήτερος, ὥς τοι ἕκαστα
 ὦρ' ἀέξεται, μήπως τὰ μετὰ ξὺ χετίζων
 Πτώσῃς ἀλλοφίς οἶκος, ἔμῃ δ' αὖ ἀνύσῃς.
 ὧς ἔνυν' ἐπ' ἐμ' ἦλθες, ἐγὼ δ' ἐρι οὐκ ἐπισώσω,
 οὐδ' ἐπιμεθήσω, ἐγγάζονή πε Πέρση,
 ἔργα τὰ τ' αὐθρόποισι θεοὶ δαετὸν κήραν.
 Μὴ ποτε σὺν παῖδα ἰγναίῃ τε θυμὸν ἀχέων
 Ζητεύῃς βίον κατὰ χείρας, οἷδ' ἀμελῶσιν.
 Δῖος μὲν γὰρ καὶ Ζεὺς τάχα τεύξεαι. ἦν δ' ἐπ' αὐτῷ
 Χρῆμα μὲν οὐ πρῆξις σὺ δ' ἐτώσια πρᾶ' ἀπορεύσῃς
 Ἀχχεΐος δ' ἔσσι' ἐπέων νόμος, ἀλλά σ' ἀναγα
 φράξεσθι χρεῶν τελεύσιν, λιμοῦτ' ἀλεωρήν.

Οἶκον μὲν πρόπιστα γυναικὰ τε βοῦντ' ἀροτῆρα
 Κτητὴν οὐ γαμετὴν, ἥ τις ἔβασιν ἐποίητο,
 Χρήματα δ' εἰν οἴκῳ πάντ' ἀρμυρα ποικίλῃ,
 Μὴ σὺ μὲν αὐτῆς ἄλλον, οἷδ' ἀρνήται, σὺ δ' ἔτητ'.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ.

Ἡδ' ὥρη πᾶσιν αἰεὶ βέλτεται, μινύθῃ δὲ ποι' ἔρην.
 Μὴ δ' αἰαβάλλεσθ' ἔστ' ἀνελον ἔστ' ἐννηοῖν
 οὐδ' ἔτι ποσειδῶνος ἀνὴρ πῶς πωλεῖται καλὴν,
 οὐδ' αἰαβάλλομενος, μελέτη δέρι' ἔρπον ὀφέλλει.
 Αἰεὶ δ' ἀμβολιδῶνος ἀνὴρ ἄταισι παλαίει.
 Ἡμος δ' ἡ λήγει μενός οἱ ξείνος κελίοιο
 καὶ μαρσιόα λῆμα, μερπαινον ὁμῆσαντ' ὅ
 Ζηνός ἐπειθέος, μετὰ δὲ ξέπεται βρότεος χῶος
 Πολλὸν ἐλαφόπερος, δὴ δ' ἔτι τότε σείεος ἀσῆς
 Βακὼν ὑπὲρ κεφαλῆς κελίε φέων ἀνθρώπων
 ἔρχεται ἡμάτιος, πλεῖον δὲ τενοκῶς ἐπαυρεῖ.
 Ἡμος ἀδελκίῳ τῇ πᾶσι πᾶσι τμηθεῖσα σιδήρῳ
 ἔλθῃ, φύλλα δ' ἔραζε χεῖρ' ἰσχυροῖο τε λήγῃ,
 Τῆμος ἄρ' ὕλοτομῆν μεμνημένος ὤειον ἔρην.
 Ολμον μὲν ξιπόδιον τάμνῃν, ὕπῃ δὲ ξίπῃ χῶ
 Αἰξοναδ' ἐπὶ πόδιον, μάλα δ' ἐνὶ νύρι' ἀρμενος οὐτῶ.
 Εἰ δέ κεν ὀκταπόδην ἀπὸ σφύραν κε τάμοιο,
 Τετράδαμον δ' ἄτιν τάμνῃν δεκάσφῳ ἀμάξῃ

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ Β.

Πόλλ' ὠδὶ καμπύλα καῖα, φέρειν ἤ γύην ὅτ' ἂν
 εἰς οἶκον κατ' ὄρος διζήμενος ἢ κατ' ἄρδραν (ἐυρεῖς.
 Πείνινον. ὅς γ' ἄρ' ἔβασιν ἀροῦν ὀχυρώτατός ὄσιν.
 Εὐτ' ἀνὰ θηναίης Δμῶος ἐν ἐλύματι πῆξας
 Γόμφοισιν πελάσας προφρήρεται ἰσοβοῆι.
 Δοιάδ' ἐθέλεις ἄροτρα πονησάμενος κατὰ οἶκον
 αὐτόχουρ ὅτ' πηκθ' ἐν, ἐπεὶ πολὺ λῶϊον οὕτω.
 Εἶχ' ἕτερον γ' ἄξαις ἕτερον γ' ὠδὶ βασί βαλοῖο
 Δάφνης δ' ἢ πηλέης ἀκίωταρι ἰσηβοῆσθαι
 ἄρδρ' ἐλύμα πρίνθ γύην. βόει' ἐνναετῆρος
 ἄρσενε κεκτῆος, τῶν γ' ὀφένος οὐκ ἀλαπαδνόν
 ἠέως μέτρον ἔχοντε, τῷ ἐργάζεσθαι ἀείσω
 οὐκ ἂν τῶ γ' εἰσάγοντες ἐν αὐλακι καμμενῷ ἄροτρον
 Ἀξίαν, τόδ' ἔργον ἐτώσιον αὐθι λίπαιεν.
 τοῖς δ' ἅμα πεσαρακονταετῆς αἰζηνὸς ἔπειτο
 ἄρτον δειπνήσας τετραῖον οὐκ ἄβλωμον
 ὅς κ' ἐργα μελετῶν ἰδιῶν αὐλακ' ἐλαύνει
 μήκέτι παπῶνων μὲθ' ὀμήλικας, ἀλλ' ἔργον

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Οσμὸν ἔχων, ἧ δ' οὐ πνεώτερος ἄλλος ἀμείνων
 Σπέρματα δάσαοις, Ἐπ' ἀπορίην ἀλέαοις.
 Κρρότερος ὅρ' αἰὲρ μὲν ὁμῆλικας ἐποίηται.

Φράζεοις δ' εὐτ' ἂν φωνὴν χεράν τε πακούσῃς
 ὕψος ἐκ νεφέων ἐνι αὖσια κέκληγ' ἤης
 Ἡτ' ἄρορ' ὅ τε σῆμα φέρει, καὶ χεῖμαρς ὥρην
 Δεικνύει ὁμ' ἐρηνόου, κραδίην δ' ἔσθ' αὐδρὸς ἀβού.
 Δὴ τότε χορτάζην ἑλίκας βόας ἐνδον ἔοντας (τεῶ
 Ρηΐδιον ἢ ἔπος εἰπεῖν, βόε δ' ὅς τ' ἄμαξαν.

Ρηΐδιον δ' ἀπανήναοις, πάρα δ' ἔργα βόεσσιν
 Φησὶ δ' αἰὲρ φέρειας ἀφγείας πῆξαοις ἄμαξαν
 Νήπιος, οὗ ὃ γ' οἶδ', ἐκαστὸν δ' ἐτε δούρατ' ἄμα
 Τῶν πρῶτον μελέτην ἐχέων οἰκκία δέει. (ἐξ)

Εὐτ' ἂν δὴ πρῶτις ἄρορς θνητῶσι φανείη
 Δὴ τότε ἐφορμηθῆναι ὁμῶς δμῶές τε αὐτῶς
 Λύην τ' ἀδρὴν ἄρορ' ὅ καθ' ὥρην.

Πρῶτ' ἄλλα σπένδων ἵνα ριπλήσῃσι ἄρορ'.

Ἐὰρ πολέειν, θέρειος ἡνεμεῖν οὐδ' ἀπατήσαι,

Νεῖον

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Β.

Νηὸν δὲ σπεῖρειν ἔτι καθίζουσαν ἄρσσαν

Νηὸς ἀλεξιάρη, πάσι δὲ θυκνολήτερα

Εὐξέωδ' δὲ διὰ χθονὶ ὠδημήτεται θ' ἀγνῆ

Εκτελέα βεῖθον δημήτερος ἰδρὸν ἀκτῆν.

Ἀρχόμενος τα πρῶτ' ἀρότρ' ὅταν ἄκρον ἐχέτῃς

Χεὶρὶ λαβὼν ὀρπικὰ βοῶν δ' νῶτον ἵκῃαι

Εὐδρυὸν ἐλκόντων μεσάβω, ὁ δὲ τυτθὸς ὁπιδερ

Δμῶς ἐχὼν μακέλῃν, πόνον ὀρνίθεσι πιδίη.

Σπέρματα ἡακκρῦπῳν. θυθυμοσύνη γὰρ αἰίσκ

Θνητῆς ἀνθρώποις, ἡακοθυμοσύνη δὲ κακίσκη,

ὦ δὲ κεν ἀθυροσύνη σάχους νεύοιεν ἔραζε.

Εἰ τέλος αὐτὸς ὁπιδὲν ὀλύμπιος ἐσθλὸν ὁπάξοι

Εκ δ' ἀγγέων ἐλάσειας ἀράχνια, καὶ σ' ἐολπας

Γκθῆσθ' ἐν βιότῳ ἐρεῦμανον ἐνδον ἐόντ'.

Εὐοχέων δ' ἔξαι πολὺν ἔαρ, οὐδὲ πρὸς ἄλλας

Αὐγάσαι σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ ἡεχμενός ἐστι.

Εἰ δὲ κεν ἡελίοιο τροπῆς ἀρόης χθόνα δῖαν

Ἡμῶς ἀμήσῃς ὀλίγην ποδὶ χειρὸς ἐέρση

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Ἀντία δεσμεύων κεκονιμένος οὐ μάλα χαίρων
 Οἴσεις δ' ἐν Φορμῷ, παῦροι δέ σε θήσονται.
 Ἀλλοτε δ' ἄλλοιός κινὸς τόσος αἰμόχοιο.
 Ἀργαλέος δ' ἀνδρεασι κατὰ θνητοῖσι νοῆσαι.
 Εἰδέκεν ὅτ' ἀρόσης, τόσῃ κέν τοι φάρμακον εἶη
 Ἥμος ἰόκκυξ ἰοκκύζει θρῦός ἐν πετάλοις,
 Τοπρῶτον τέρπει τε βροτοῖς ἐπ' ἀπίρονα γαῖαν.
 Τῆμος ξεῖς υἱοὶ τείτῳ ἤματι μὴ δ' ἀπολήγῃ.
 Μῆτ' ἄρ' ὑπερβάλλων βοὸς ὅπλῃν μῆτ' ἀπλείπων
 Οὕτω κ' ὅτ' ἀρότης πρωτηρότῃ ἰσοφαρίζει.
 Ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φύλάσσει, μὴ δέ σε λήθῃ
 Μῆτ' ἔαρ γινόμενον πολὺν, μὴθ' ὤειος ὄμβρος.
 Πάρ δ' ἴθι χάλκφον θῶκον κ' ἐπ' ἀλέα λέσχῃ
 Ὄρη χειμερὶν ὅπότε κρύος ἀνέρας εἴρῃ
 Ἰχάνει, ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγαν οἶκον ὀφέλλει.
 Μῆσι βακοῦ χειμῶνος ἀμνησινὴν καταμάρτη
 Σὺν πενίῃ, λεπτὴ δ' ἐπαχύν πόδα χειρὶ πέλκοις.
 Πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνὴρ κενεὴν ὠδὴ ἐλπίδα μίμνων.
Χρηίζων

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ Β.

Χρηίζων βιότοιο, ἡ καὶ προσελέξατο θυμῷ.
 Ἐλπὶς δ' οὐκ ἀπαθὴ κεχυμένον ἄνδρα κομίζει,
 Ἡμῶν ἐν λέχῃ τοῦ μὴ βίος ἄρκιος ἔϊη.
 Δείκνέ δ' ἑλμώεσσι θέρεϊς ἔτι μέσσοι ἔοντο
 Οὐκ αἰεὶ θέρος ἐσθῆται, πρὶς καλίας.
 Μῆνα δ' Ἀπριλίωνα ἡ καὶ ἡματα βούδρα πάντες
 Τοῦρην ἀλεύασι, τὸ πηγῶδες, αἶτ' ὑπὲρ γαῖαν,
 Πνεύσαντος βορέαο δυσηλεγέβυ τελέτωσι,
 ὅτε δ' ἄρ' ὀρέκησι ἰσσοφόφου δὴρεὶ πόντῳ
 Ἐμπνέσας ὥεινε, μέμυκε δὲ γαῖα τὸ ὕλη.
 Πολλὰς δ' ὀρεῖς ὑψικόμοιο ἐλάττας τε παχέας
 Οὐρεος ἐν βήσῃς πλινᾷ χθονὶ πρυλοβοτείρῃ
 Ἐμπίπτων, τὸ παρὰ βοᾷ τότε νήματος ὕλη,
 Τῶν καὶ λάχνη δέρμα κατὰ σκιον. ἀχάνυ καὶ τῶν
 Ὀρεῖς δ' ἔφιασσαν, οὐρανὸν δὲ ὑπὸ μέλει ἔεινεν.
 Τυχρὸς δ' ὦν δάκρυ δακρυτέρων πρὸς ἔοντων,
 Καὶ τε δ' ἔρηνου βοῶς ἔρχεται, οὐδέ μιν ἴχει.
 Καὶ τε δ' αἶψα ἄνοι τανύτειχα, πῶεα δ' οὐκ

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Οὐνεκ' ἐπιηταναι ῥίχθ' αὐτῶν, οὐ δ' ἀνάσσει
 Ἰς ἀνέμῳ βορέαο, ῥοχαλὸν δὲ γέροντα τίθησι.
 Καὶ ῥα' πρὸς θενικῆς ἀπαλόχρους οὐ δ' ἀνάσσει,
 ἦτε δ' ὁμοῦ ἐν τόδῃ φίλῃ πρὸς ἀμπελὶ μίμνει.
 Οὐ πῶ' ἔργ' εἰδύια πολυχρύσῳ ἀφ' οὐδ' ἴτης.
 Εὖ τε λοεσάμεν' ἡ τέρενα χροῶν ἢ λίπ' ἐλαύφῳ
 Χεισάμεν' ἡ νυχίῃ κατὰ λέξαται ἐνδοθεν οἴκῳ.
 Ἡμαῖ χιμερίῳ, ὅτ' αἰόσεισ' ὄν πόδα τένδ' αἶ.
 Ἐν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ ἔν' ἡθεσι λουζαλέοισιν,
 Οὐ γὰρ οἱ ἥλιος δαίκνυ νομόν ὁρμηθῆναι
 Ἀλλ' ὡπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
 Στρωφᾷται, βράδιον δὲ πανερχλίνεσι φαίνει,
 Καὶ τότε δὴ κόραοι ἔν' ἡκόροι ὕληκοῖται
 Λυγρὸν μυλιοῶντες ἀνὰ δρόμα βροσθέντα
 Φεύγουσιν, ἔ' πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ ῥῶσ' μέμνηται.
 Οἷσκέ παμαόμβροι πυκινούς κλυθμῶνας ἔχουσιν
 Καὶ γλάφυ περὶ ἔν, τότε δὴ ῥίποδι βροτῶ ἴσοι.
 Οὐ τ' ἥ νῶτα ἔαγε κάρη δ' εἰς οὐδ' αὖ ὁρᾷται.

Τῷ ἱκέλοι φοιτῶσιν ἀλνόμενοι νίφα λνκύν.
 Καὶ τότε ἔασαθ' ἔρμα χροὸς ὥς σκελεύω,
 Χλαῖνάν τε μαλακὴν δι τερμιόεντα χιτῶνα.
 Στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν λιρόκα μικρῶσθι.
 Τὴν ποδῆσασαθ' ἵνα ριτρίχου ἀξέμέωσι.
 Μὴ δ' ὀρθὰ φείσωσιν ἀφρόμηναι κατὰ σῶμα.
 Αἰφίλ ἐπασί πέδιλα, βοὸς ἴωι κταμενίοιο
 Αρμυνα δ' ἡσθῶσι πύλοισι ἐνροθε πνκάσθι.
 Πρωργόνων δ' εἰφῶν ὁπότε κρῦος ὦειον ἔλθοι
 Δέρματα συρράπην νεύρῳ βοὸς, ὅφ' ἰωθ' ἰνώτῳ
 Υετο ἀμωβᾶλῃ ἀλεην, κεφαλήν τε δ' ὑπέρθερ.
 Πῖλον ἔχειν ἀσκῆσιν ἴν' οὐατα μὴ καταδύη.
 Τοχὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται βορέας πσόντῳ.
 Ἡῶς δ' ἰωθ' γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀσδρόεντῳ
 Ἀνὴρ πυροφόρος τέταται μακάρων ἰωθ' ἔρρις,
 Ος τε ἀρυσάμηνος ποταμῶν ἀπ' αἰναόντων,
 Ἐτοῦ ὑπὲρ γαῖης ἀρθεῖς ἀνέμοιο θυέλλη.
 Ἀλλοτε μὲν θ' ὕει ποτὶ ἔσπερον, ἄλλοτ' ἀκρῶ

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Πυκνά θρηκίς βορέε νέφεα κλονέοντο.
 Τὸν φθάμενος ἔργα τελέσας οἶκονδε νέεσθι.
 Μὴ πτέσ' οὐρανὸν σκοιόεν νέφος ἀμικκαλύψῃ.
 Χρῶτά τε μυσάλεον θεῖη. κατὰ θ' ἔιματα δέσῃ.
 Ἀλλ' ὡσαλεύαοθι, μείς τ' χελεπώταρς οὐτοσ
 Χειμέριος χελεπὲς προβάρις, χελεπὲς δ' αὐθρώ-
 τήμος θ' ὥμιον βροσὶν ἢ δ' αἰέει δ' ὡλέον ἔειν (πῖς
 Ἀρμαλιῖς, μακρὰ γὰρ ἐπὶ ῥόδοι θύφοναί εἰσι.
 Ταῦτα φυλασσόμενος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν
 ἰσοῦσθι νύκτας τε καὶ ἡμέρας οἷσ' ὅκεν αὖθις
 Γῇ πάντων μήτηρ ἁερτὴν σύμμικτον ἐνεΐκη.
 Εὖτ' ἂν ἐξήκοντα μετὰ ῥοπᾶς ἡελίοιο
 Χειμῆει ἐκτελέσῃ ζεὺς ἡμέρας, δὴ ῥα τότε ἄσπερ
 Ἀρκυῦρος προλιπὼν ἰδρὸν ῥόον ὠκεανοῖο
 Πρῶτον παμφάνων ἐπιτέλλεται ἀκροκναίφαιος.
 Τὸν δ' ἐμέτ' ὀρθρογόν πακνδονίς ὥρῃ χελιδῶν,
 Εὐφάος ἀνθρώποις ἔρως νέον ἰσταμένοιο.
 Τὴν, φθάμενος, οἶνας ποδὶ ταμνέμεν, ὥς τ' ἀμύμονα.
 Ἀλλ'

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Β.

ΑΧ' ὁπότεν Φορέοικος ἀπὲρ χθονὸς ἀνφυτὰ βάλει
 Πληιάδας Φεύγων, τότε δ' ἠσκάφος οὐκέτι οἶνέων
 ΑΧ' ἄσπας τε χρασιέμεναι καὶ δμῶας ἐγείρειν.
 Φεύγειν δὲ σκιδροῖς θώκοις καὶ ἐπ' ἥω κοῖτον,
 ὦρ' ἐν ἁμνῷ, ὅτε τ' ἠέλιος χροά κάρφῃ,
 Τημοῦρος ἀπεύλειν τ' οἴκαδε καρπὲν ἀγείρειν,
 Ορβρὸς ἀνίσταμενος, ἵνα τοι βίος ἄρκιος εἴη.
 Ἡὼς δ' ἔρριον ξίτην ἀπομείρεται αἶθρα
 Ἡὼς ρι προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δ' ἔρριον.
 Ἡὼς, ἥτε φανέει πολέας ἐπέβησε κελεύθε
 Ἀνθρώπων, πολλοῖσι δ' ἔσ' ζυγὰ βροσὶ τέττις.
 Ἡμῶ δ' ἐσκόλυμός τ' ἀνθεῖται ἡ χέτα τέττιξ
 Δεινφρέω ἐφεζόμενος, λιγυρὴν καταχέυει τοῖσιν
 Πυκνὸν ἔσθ' ἡερύχον, θέρους λαματώδους ὥρη.
 Τῆμος ποῖοτα τά τ' αἶγρον τ' οἶνος ἀειστος
 Μαχρότα δ' ἡ γυναικὶς ἀφανρότα βίαι τε ἀνδρῶν
 Εἰσὶν, ἐπεὶ κεφαλὴν τ' ἡρύνετα Σείριος ἄζει.
 Λυαλέος δ' ἐτε χροὺς ὑπὲρ καύματος, ἀλλὰ τότε ἡδὴ

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Εἴη περφαίν τε σκιῇ τ' βίβλινος οἶνος,
 Μάλα τ' ἀμολγαῖν γάλα τ' αἰγῶν σβεννομυάων.
 Καὶ βοὸς ὕλοφάγιο κρέας, μήπω τε τοκήης.
 Πρωργόνων τ' εἰίφων. ἥ δ' αἰδοπα πινέμυ οἶνον
 Εν σκιῇ ἐζόμενον κεκορημένον ἥρξεν δωδῆς
 Αντίον δὲ κράεος ἀνέμω ξέφαντα πρόσωπον.
 Κείνης τ' ἀενάα τ' ἀποξέρυττο, ἥ τ' ἀθόλωτ
 Τρεῖς ὕαλτος προχέειν. ὅ δ' ἐτέταρην ἰέμυ οἶνος.
 Δμωσι δ' ἐποξύνειν δημήτερος ἰδρὸν ἀκτὴν
 Δινέμυ, εὐτ' ἂν πρῶτα φανῇ θεῖνος Ωρίωνος,
 Χώρῳ ἐν θαέτῃ θυξοχάλῳ ἐν ἀλωῇ,
 Μέξω δ' ἐνκομίξωτ' ἐν ἀγγελισιν. αὐτὰρ ἐπὶ νῦν δὲ
 Πάντα βίον κατὰ θηαι ἐπάρμυον ἐνδοθεμ' οἶκος,
 Οἷ τ' αἰοικον ποιῶτ'. τ' ἀτεκνον' εἶδον
 Δίξετ' κέλομαι, χαλεπὴ δ' ὑπόπορτις εἶδον
 Καὶ κύναι καρχερόδοντα κομῆν, μὴ φείσσο σίττο,
 Μὴ ποτέ σ' ἡμδρόκοιρος ἀνὴρ ἀπὲρ χεῖμαθ' ἐλῇ.
 Χόρτον δ' ἐσκομίσαι θ' σφδρῶν ὄφαρι εἶν

Βῆσι τ'

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Β.

Βασίλειον ἡμιόνοισιν ἐπιεταγόν. αὐτὰρ ἔπειτα
Δμῶας ἀνατύξαι φύλα γένετα θεῷ βόε λῦσαι·

Εὐτ' ἂν δ' ὠρίων κ' Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
Οὐρανόν, Ἀρκτοῦρον δ' εἰσίδῃ ῥοδοδάκτυλος Ἥως
Ἡ Πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἰκάδε βότρυς,
Δεῖξαι δ' ἠελίῳ δέκα ἡμέματα καὶ δέκα νύκτας·

Πέντε ᾗ συσκιᾶσαι, ἕκτω δ' εἰς ἄγγε' ἀφύσαι.

Δῶρα Διωνύσου πολυηθέος· αὐτὰρ ἐπὴν δ' ἦ

Πληϊάδων δ' ὑάσεσ τε τότε θεῖνος ὠρίωνος

Δύνωσιν, τότε ἔπειτ' ἀρότῃ μεμνημένος ἔιν',

Ὠραίῃ· πλειῶν δὲ κατὰ χθονὸς ἀργυρεὺς ἔειπεν.

Εἰ δέ σε ναυιλίης δύσπεμφέλας ἵμοδος αἰρή,

Εὐτ' ἂν πλειάδων θεῖνος ὀμβριμον ὠρίωνος

Φεύγῃ, πίπῃσιν ἐς ἠεροειδέα πόντον,

Δὴ τότε πανγρίων ἀνέμων θύσιν αἴηται.

Καὶ τότε μῆκε πνῆας ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.

Γῆν δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένος, ὥς σκελεύω·

Νῆα δ' ἐπ' ἠπαίρῃ ἐρύσαι πνικάσαι τε λίθοισι

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Πάντοθεν ὄφ' ἵχως' αἰέμων μένος ὕγρον αἰένων,
 Κεῖμαρον ὀδρυγῆς ἵνα μὴ πύθη Διὸς ὀμβρῶ.
 Ὀψλα δ' ἐπ' ἀρμυρὰ πάντα τεῶ' ἐνὶ κάτθεο οἰκῶ,
 Εὐκόσμως σολίγας νηὸς πῖδρά πενρπόροιο.
 Πησάλιον δ' θιδρυγῆς ἥπες καπνοῦ κρεμάσασθαι
 Αὐτῆς δ' ὥρῳον μίμνειν πλοῖον εἰσόκεν ἔλθῃ.
 Καὶ τότε νῆα δοὺν ἄλαδ' ἐλκέμεν, ἐν δέ τε φόρῳ
 Ἀρμυρὸν ἐντύνασθαι, ἵν' οἰκαδε κέρδος ἄρῃαι.
 Ὡς πρὸς ἐμός τε πατὴρ κ' ὅσος μέγα νήπιε Πέρση
 Πλωίεσκε νηυσὶ βίβλυε χειμερῖος ἐσθλοῦ.
 Ὅς ποτε Τῆ δ' ἦλθε πολὺν ὄζον ὄντορ αἰύσας
 Κύμῳ αἰολίῳ προλιπὼν, ἐν νηὶ μελαίνῃ.
 Οὐκ ἄφενος Φεύρην οὐδέ πλοῦτόν τε κ' ὄλβον,
 Ἀλλὰ κακὴν πενίαν, τὴν Ζεὺς ἀνδρεσι δίδωσι.
 Νάσσαρ δ' ἄγ' ἑλικῶνος οἴζυρ' ἐνὶ κώμῃ
 Ἀσκη, χεῖμα κακῇ, θέρε δ' ἀσχαλέη, οὐδέ π' ἔτι
 Τύνη δ' ὧ Πέρση ἐρῶν μεμνημένῳ εἶν' ἐσθλῇ.
 Ωρᾶίων πάντων, πῶδ' ἐναυπλῆς δέ μάλιστα.

Νῆ' ὀλί

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ Β.

Νῆ' ὀλίγῳ αἰνῆρ, μεγάλη δ' ἐνὶ φορτία θέθι
 Μείζων μὲν φόρος, μείζον δ' ὑπὲρ κέρδει κέρδος
 Εἴσεται, εἰκ' ἀνεμοί γε κακὰς ἀπέχουσιν ἀήτας.
 Εὐτ' ἂν ἐπ' ἐμπρεῖν ἤξας ἀεσίφονα θυμόν,
 Βούλῃαι ὅχρεά τε προφυγῇν Ἰλίου ἄτερπῃ.
 Δείξω δέ ριμέζα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
 Οὔτε πινυτοίης σεσσημενός οὔτε πινῶν
 Οὐδ' ὅτ' ἄν ποτε νηὶ γ' ἐπέπλων θυρέα πόντου
 Εἰ μὴ εἰς Εὐβοίαν δ' ἄν λίσσας, ἢ ποτ' ἀχαιοὶ
 Μείναντ' ἐν χειμῶνα πρὶν σὺν λαὸν ἀγείραν
 Εὐχάδης δ' ἰεσῆς, Ἰοίῳ ἐσὶ μαχλινύνακα.
 Ἐνθάδ' ἐγὼν ἐπ' ἀεθλα δαΐφρον' ἀμφοδάρων
 Χαλκίδα τ' εἰσιπέρηκα, ἰὰ δ' ὅτ' προπεφασμένα πλ-
 αθ' ἔθεντο πᾶσι μετὰ λήγρεις, ἔνθα με φημί (λά-
 γμων νικήσαντα φέρειν τείχεα ὡτόεντα.
 Τὸν μὲν ἐγὼ μούσῃς ἐλικωνιάδας αἰέθηκα
 Ἐνθά με τοῦ πρώτου λιγυρῆς ἐπέβησαν ἄοιδῃς.
 Τόσων ρινηῶν γε πεπείραμαι πολυχόμφων.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ.

ΑΛΛ' ὣς ἐρέω ζηνὸς νόον αἰγόχοιο.

Μοῦσαι γοῖρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφαρν ὕμνον αἰεῖν.

Ἡματα πεντήκοντα μετὰ τροπᾶς ἡελίοιο,
Εἰς τέλος ἐλθόντος θέρους καματώδους ὥρης.
Ωραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος, οὔτε κε νῆα
Καυάξαις οὔτ' ἀνδρας ἀπφθίσειε θάλασσα.

Εἰ μὴ δὴ πρόφρον γ' ὡσεὶ λᾶων ἐνοσίχθων,
Ἡ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεὺς ἐθέλησιν ὀλέσσαι.

Εν ρῆς δ' ἄρ' τέλος ὅσιν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.
Τῆμος δ' ὀκρινέβω τ' αὔραι καὶ πόνρος ἀπῆμων
Εὐκηλος τότε νῆα θοὴν ἀνέμοισι πιθήσας

Ελκέμεν ἐς πόντον, φόρην δ' εὖ πάντα τίθεσθαι.

Σπύδην δ' ὅττι τάχιστα πάλιν οἶκονδε νέεσθαι

Μὴ δὲ μένειν δινόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον

Καὶ χειμῶν ἐπόντα νότοιο τε δεινὰς ἀήτας

Ὅσ' ὥρεινε θάλασσαν ὁμῆτης Διὸς ὄμβρῳ

Πολλῷ ὀπωρινῷ, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν.

Ἀλλος δ' εἰαενὸς πέλεται πλόος ἀνθρώποισιν

Ἡμῶς

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ. Β.

Ημῶς δ' ἡ πρώτητον ὅσοντ' ἐπιβᾶται κορώνη
 Ἰχθυὸς ἐποίησεν τόσον πέταλ' ἀνδρὶ Φανείῃ,
 Ἐγκράδ' ἡ ἀκροΐαίη, τότε δ' ἄμβροτος ὕδατα λαοῖα,
 Εἰαρινὸς δ' οὐρὸς πέλεται πλόος, οὐ μιν ἔρρηγε
 Αἰνῆμι, οὐ γὰρ ἐμῶ κεχειρισμένος ὕδιν
 Ἀρπακτὶς, χαλεπῶς κε φύοις κακόν, ἀλλὰ νύχ' ἰτά
 Ἀνθρώποι ῥέζουσιν αἰδοφείησι νόοιο.
 Χρήματα γὰρ ψυχὴν πλέεται δειλοῖσι βροτοῖσι,
 Δεινὸν δ' ὕδατα θανείν μετὰ κύμασιν, ἀλλὰ σ' ἀνωγὰ,
 Φράζεοις τὰ σε πάντα μετὰ φέσιν ὥς σ' ἀγροῦνω,
 Μὴ δ' ἐνὶ νηυσὶν ἅπαντα βίον κοίλῃσι τίθεοις,
 Ἀλλὰ πλέω λείπεν, τὰ δ' εὖ μείονα φορτίζεοις.
 Δεινὸν γὰρ πόντος μετὰ κύμασι τῆμα τι κῦρσαι.
 Δεινὸν δ' εἰκ' ἐπ' ἁμαξάν ὑπέρβιον ἄχθος αἰείρας
 Λξόνα καυάξαις, τὰ δὲ φορτὶ ἁμυνωθεῖν.
 Μέγα φυλάσσεοις, καίρος δ' ὕδατα πᾶσιν αἰετος.
 Ὁρᾷος δ' ἐκινᾷ κατεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεοις,
 Μήτε βροχὸν τῶν ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων.

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Μήτ' ἐπιθίς μάλα περ χλὰ, δάμος δ' ἐριώσιος οὔρῃς
 Ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἠβώῃ, πῆμα δὲ γαμοῖο
 Πῶθενικὴν δὲ γαμεῖν, ὥς κ' ἠθεα κεδνὰ νοσέξῃς.
 Τήνδε μάλισα γαμεῖν, ἥ πο' σέθεν ἐγγύθι ναίει
 Πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδὼν μὴ πείρῃσι χάρματα δήμες
 Οὐ μὲν γάρ τοι γυναικὸς ἀνὴρ λήϊζετ' ἀμεινον
 Τῆς ἀγαθῆς, τ' δ' αὐτε κακῆς οὐρίγιον ἄλλο
 Δειπνολόχης, ἢ γ' ἀνδρα τ' ἰφθιμόν περ ἑόντα
 Εὖει ἄτορ δαλοῦ τ' ὠμῶ γήραϊ δῶκεν
 Εὖ δ' ὅπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι,
 Μὴ δὲ λασσιγνήτω ἴσον ποιῆθι ἐταῖρον.
 Εἰ δέ κε πρὶς ἡς, μή μιν πρότερος λακὸν ἔρξῃς.
 Μὴ δὲ φεύσειθι γλώσσης χάειν, εἰ δέ κεν ἄρχῃς
 Ἥτι' ἐπερ εἰπὼν ἀποθύμιον ἦε τ' ἔρξας
 Δὶς τόσῃ τύννουθι μεμνυμένος, εἰ δέ κεν αὖθις
 Ἡγῆτ' ἐς φιλότητα, δίκῃ δ' ἐθέλῃσι πᾶσιν
 Δέξασθι, δειλὸς τι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
 Ποιεῖται, σὲ δὲ μὴ ζήνοον καταλεγχέτω εἶδος,
 Μὴ δὲ

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ Β.

Μὴ δὲ πολυξείνον μὴ δ' ἄξεινον καλέεοθι.
 Μὴ δὲ κακῶν ἔταρον, μὴ δ' ἐσθλῶν νεκεστῆρα.
 Μὴ δ' ἐποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
 Τέτλαθ' ὄνειδίζην, μακάρων δόσιν αἶν' ἔόντων.
 Γλώσσης τοι θεσσαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄεισθε
 Φεσώλῃς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης.
 Εἰ δ' ἐκακὸν εἰπὶς τάχα κ' αὐτὸς μείζον ἀκούσας
 Μὴ δὲ πολυξείνους δαΐδας δυαπέμφελε ^{εἶν}.
 Εκκοινοῦ πλείστη δὲ χάρις, δαπάνη τ' ὀλιγίστη.
 Μὴ δ' ἐποτ' ὅς κ' ἡοῦσ' δι' αἰθέρι αὐτοπαοῖνον
 Χόρσιν ἀνίπῃσις, μὴ δ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
 Οὐ γὰρ τοι γέ κλύουσιν, ἀποπύουσι δὲ τ' ἄρας.
 Μὴ δ' αὐτ' ἡελίοιο τετραμμένος ὁρθὸς ὁμιχλῆν.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ κε δύνῃ μεμνημένος ἔσ' τ' αὐίοντα,
 Μήτ' ἐν ὁδῷ μήτ' ἐκθὺς ὁδοῦ προβάδην οὐρήσης,
 Μὴ δ' ἀπογυμνωθεῖς, μακάρων ρι νύκτες ἔασις.
 Εξόμενος δ' ὅγε θεῖος ἀνὴρ πεπνυμένος εἰδὼς
 Ἡὲ περὶ τοῖχον πελάσας θύορκέος αὐλῆς.

Η ΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

Μὴ δ' αὖδ' ἴα γυνὴ πεπαισμενός ἐνδοθεν οἴκῳ
 Εἰς ἡ ἐμπελασθ' ὄν πῶσφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέασι.
 Μὴ δ' ἀπ' δυσφύμοιο τάφῳ ἀπονόσσαντα
 Σπέρμαίνην γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπ' αὐτοῖς.
 Μὴ δέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν καλλιζέουσι ὕδαρ
 Πρὸς τὴν πόρῃν, πρὶν γ' ἐϋξήιδων ἐς καλὰ ῥέεθρα,
 Χεῖρας νιφάμενος πολυκράτῳ ὕδατι λευκῷ.
 Ὅς ποταμὸν διαβῇ κακότητι δὲ χεῖρας ἀνιπῶς
 Ὡς ἡ θεοὶ νεμεσῶσι, καὶ ἄλγεα δῶκαν ὁπίσσω.
 Μὴ δ' ἀπ' πεντόλοιο θεῶν ἐνὶ δουτὶ θαλείῃ.
 Αὐτὸν ἀπ' χλωροῦ τάμνειν αἰθωνὶ σιδήρῳ.
 Μὴ δέ ποτ' οἶνοχόῃν τιθέμεν κρητῆρος ὑπερθεῖν
 Πινόντων, ὅλον γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται
 Μὴ δέ λόμον ποτὶ ὥν ἀνεπίξετον καταλείπει
 Μὴ δ' ἐφεζομένη κρώσῃ λακέρυζα κορώνη.
 Μὴ δ' ἀπ' χυψοπόδων ἀνεπὶ ῥέκτων ἀνελόντα
 Εἶθ' ἐν, μὴ δ' ἐλόμεναι, ἐπεὶ καὶ τοῖς ἐνὶ ποινῇ.
 Μὴ δ' ἐπ' ἀκινήρισι καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον,

Παῖδα

ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ Β.

Πᾶσα δυνάδεκαταῖον, ὅτ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ.

Μὴ δ' ἐδυνάδεκάμηνον, ἴσον ἢ ὅτ' τέτυκται.

Μὴ δ' ἐγῶαικείῳ λυγρῷ χρόα φαιδρύνεωθι

Ανέρα, λυγαλέη γὰρ ἰδίῳ χρόνον' ἐς' ὅτ' ἔθελ'

Ποινὴν, μήλ' ἰδροῖσι ἐπ' αἰδομένοισι κυρήσας

Μαμεύειν αἰδέηλα, θεός τι ἔτανε μεσση,

Μηδ' ἐπ' ἐν προχοῇ πταμῶν ἄλλα δε προσεόντων,

Μηδ' ἰδίῳ κρηνάων οὐρεῖν, μάλα δ' ἔξαλέαοθι;

Μηδ' ἐναποφύχειν, ὅτ' οὐπὶ λώϊον ὄσιν

Ὡδ' ἐρλεῖν, λεινὴν δ' ἐβροτῶν ὑπαλεύεο Φήμιω,

Φήμη γάρ τε βακὴν πέλεται μούφι μὲν αἰῖραι

Ῥῥα μάλ', ἀργαλέη γὰρ φέρειν, χαλεπή δ' ἀπ' αἰῖται.

Φήμη δ' οὐπὶς πᾶμπαν ἀπόχλυται, ἥντινα πρὸς

Λαοὶ φημίζουσι, θεὸς νύ τις ὄσιν ἔαυτή.

Η ΣΙΟΔΟΥ ΗΜΕΡΑΙ.

Ματα δ' ἐκ Διόθεν, πεφυλαγμέ-
νος εὐματὰ μοῖραν.

Πεφιδέμεν δμώεσι, Ξηκάδα
μηνὸς ἀρίστην

Εργα τ' ἐποπτεύειν, ἥδ' ἀρμαλὴν σατέαδς.

Εὖτ' ἀν' ἀληθείῳ λαοὶ κείνοντες ἀγῶσιν.

Αἱ δὲ γὰρ ἡμέραι ἐσὶ Διὸς πρὸς μηϊόντος,

Πρῶτον ἐν τετράσ τε καὶ ἐξέδομῃ ἰδρὸν ἡμαρ.

Τῇ γὰρ Α πόχωνα χρυσάορα γίνατο λητώ.

Ογδάτηκ' ἐνάτη τε δύω καὶ μὲν ἡματα μηνὸς

Εξοχ' ἀεζομένοιο, βροτήσια ἔργα πέλεαδς.

Ενδεκάτη δὲ δύωδεκάτη τ' ἀμφωτε μὲν ἐσθ' λαί

Ἡ δὲ δύωδεκάτη θ' ἐνδεκάτης μέγ' ἀμείνων.

Ἡ μὲν, οἷσ' πέκην, ἥδ' εὐφονα κάρπην ἀμᾶδι

Τῇ γάρ τοι νῆν' ἡματ' ἀβροπότητος ἀράχνης

Ἡματοσ' ἐκ πλείς. ὅτε τ' ἰδρὶς σωρὸν ἀμᾶτι

Τῇ δ' ἰσὸν σέσαιο γυνή. προβάλοι τότε ἔργον

Μηνὸς

Η ΣΙΟΔΟΥ ΗΜΕΡΑΙ.

Μηνός δ' ἰσαμεῖς ξισκαδικάτω ἀλέασι
 Σπέρματος ἄρξασι φυτὰ δ' ἐνθρέψασι ἀρίστῃ,
 Ἐκτὴ δ' ἡμέσῃ μάλ' ἀσύμφορός ὕβρι φυτοῖσι.
 Ἀνδρογόνῳ τ' ἀγαθῇ, κούρῃ δ' οὐ σύμφορός ὕβρι
 Οὔτε γένεσι πρῶτ' οὔτ' ἄρ' γάμος αὐτιβολῆσαι.
 Οὐδέ μεν ἡ πρώτη ἕκτῃ κούρητε γένεσι
 Ἀρμενῶ. ἀλλ' εἰφὸς τάμνειν ἑ πόεα μήλωρ
 Σηκόντ' ἀμωβαλῆρ πριμνήϊον ἢ πιον ἡμῶ
 Εὐλὴ δ' ἀνδρογόνος, φιλέει δέ τε κέρμα βάζει
 Τεύθεα θ' αἰμυλίδος τε λόδ' οὐς κρυφίδος τ' ὁ αἰσμηαῖς
 Μηνός δ' ὀγδάτῃ ἑάπρον ἑ βούν' εἰμυκορ
 Ταμνέμεν. οὐρῆας δ' ἐδυωδεκάτῃ ταλαόρῃς.
 Εἰκάδῃ δ' ἐν μεγάλῃ πλέω ἡματι ἴσπρα φῶτα
 Γείνασι, μάλα γάρ τε νόον πεπυκασμένος ὕβρι
 Εὐλὴ δ' ἀνδρογόνῳ δεκάτῃ κούρῃ δέ τε περὶ αἶσ
 Μέσῃ, τῇ δέ τε μῆλα καὶ εἰλίπιδας ἑλικας βούς
 Καὶ κύνα καρχερόδοντα καὶ οὐρῆας ταλαόρῃς
 Πρηνέειν, ὡπὶ χεῖρα πιθεῖς, πεφύλαξο δ' ἐνυμῶ

Η ΣΙΟΔΟΥ ΗΜΕΡΑΙ.

Τετράδ' ἀλεύσας φθίνοντός θ' ἰσημερινῶς τε
 Ἀλκα θυμοβορῆν μάλα ρι τετελεσμένον ἡμῶν
 Ενδ' ἐτετάσθη μὲνός ἄγας δ' ἐς οἶκον ἀκοιπῇ
 Οἰωνοὺς κείνας οἱ ἐπ' ἔργα πρῶτῳ ἄεισι
 Πέμπης δ' ὄζα λέας, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰνῶν,
 Εν πέμπῃ φασὶν ἐλνύας ἀμφοιπολεύειν
 Ορκον πινυμένης, ὅν' εἰς τέκε πῆμ' ἐπιόκοις.
 Μέω δ' ἐβδμάτῃ δημήτερος ἰδρὸν ἀκτῆν,
 Εὐμάλ' ὀπιπύοντα εὐβοχάλῳ ἐν ἁλώῃ
 Βάλλειν, ὑλοτόμον τε ταμείν θαλαμῆα δούρα
 Νηιά τε ζύλα πηχά, τά τ' ἄρμυα νηυσὶ πέλον.
 Τετράδ' ἄς γε αἰνῶν πῆγας πῆγνυσι ἀρεάς,
 Εἰνὰς δ' ἡμέας κ' ἐπισείελα λώϊον ἡμῶν
 Πρωτίσκ' εἰνὰς παντα πῆμων ἀνθρώποισιν,
 Εὐλὴ μὲν τ' ἡδ' ἐφυτεύειν ἡδ' ἐχινέας
 Ἀνείετ' ἡδ' ἐγνακί, θι οὐ ποτε πάγκαλον ἡμῶν.
 Παῦροι δ' αὐτ' ἴσσι τρισεινάδα μὲνός ἀείσκειν
 Ἀρξάσθαι τε πύθου, καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἀνχεῖα θεῖνα

Η ΣΙΟΔΟΥ ΗΜΕΡΑΙ.

Βροσι' ἢ μίονοισι κ' ἴπποις ὠκυπόδεσσι
 Νῆα πολυκλήϊδα θεὸν εἰς οἶνο παρώντορ
 Εἰρύμηναι, παῦροι δ' ἐτ' ἀλκίαι κληίσκασιν
 Τετάρτῃ δ' οἷγε πῖθον, ποδὲ πάντων ἰδρὸν ἤμῃ
 Μέσῃ, παῦροι δ' αὖτε μετ' εἰκάδα μνηδὸς ἀείσω
 Ἡοῦς γνομένης, ἐπιδείλα δ' ὄσι χερσῶν.
 Αἴδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ
 Αἴδ' ἄλλα μετὰ δούποι, ἀκχέλοι οὐ τι φέρουσαι.
 Ἀλλος δ' ἀλλοίην ἀνεῖ, παῦροι δ' ἐτ' ἴσασιν.
 Ἀλλοτε μνηστὴρ πέλῃ ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ,
 Τάων θύδ' αἰμῶν τε ὅλβιος, ὅς τ' ἀδὲ πάντα
 Εἰδὼς, ἐργάζεται ἀνέπιος ἀθανάτοισιν
 Ορνίθας κτείνων ἢ πόρβας σίας ἀλεείνων.

Τέλος τῶν τ' Ησιόδου ἐργῶν ἢ ἡμερῶν.

Inuocatio Musarum
Μοῦσαι πρὸς ἑαυτὰς &c.

Continet inuocationem, quæ cum laude Iouis cōiūcta est. Precatur enim Musas ut Iouem celebrent, ne statim in initio parum religiose Iouem compellere uideretur. Postea, tanquā placatum iam laudibus Musarum & ipsum inuocat, precaturq; ut respiciat res humanas, & det mentem meliorem fratri. Et familiare est poetis inuocationi Encomium adijcere, quemadmodum Verg. Tuq; adeo quem mox quem sit habitura Deorum.

Musæ à Græco uerbo Μοῦσαι dictæ sunt, quod proprie inquirere est, dichten, Deinde per prosopopeiam Deam quandam significat.

ὅθεν) nota est aduerbiorum de loco:

ἀπὸ) expletiuæ est.

ὕμνοιον) id est celebrantes, est actiue significationis, quanquā aliqui neutraliter exponant, quæ estis celebres aut inclytæ. Græci uero actiue exponunt. Uidetur Hesiodus & alibi in Theogenia, & Homerus in hymnis.

ὅντε δὲ βροτὶ &c.

Repetitio est, constans distributione rhetorica. Enumerat enim plures quasdam sententias de Deo, quæ præterquam quod natura insite sunt sanis hominibus, tamen poetæ retinuerunt honestos ueterum sermones, quos dubio procul à filiis Noë & alijs patribus acceperunt, licet religionem & mores non item seruauerint. Et constat Hesio

IN HESIODVM

stat Hesiodum ex uetustissimis fuisse, quo tempore non dum à Philosophis hæ Patrum sententiæ fuerant deprauatæ. Iam quid de Deo potuit sanctius dici, quàm quod hoc loco dictum est ab Hesiodo? etiamsi uim religionis non nouerat. Sic enim et nos in Cantico: Deposuit potentes de sede, et exaltauit humiles. Et Aesopus, cum rogaretur quid ageret Deus. Sublimes, inquit, detru-
dit, et humiles eleuat. Atq; hoc Deo proprium est, ne que .n. potest pati superbos $\Phi\alpha\nu\tau\acute{\alpha}\zeta\epsilon\delta\alpha\iota$ et omnia pro libidine agere.

Εκκτι aduerbium ab $\epsilon\kappa\omega\nu$ uolens $\Phi\alpha\tau\acute{o}\varsigma$ $\text{Ο} \rho\eta\tau\acute{o}\varsigma$ differunt perinde ut latinis lo-
quor et dico. Est enim $\Phi\alpha\tau\acute{o}\varsigma$ de quo magna fama est.
pro est, scandendum pro $\rho\epsilon\iota\alpha$, nam breuis absorbet
longam. Sic dixit Virgilius aluaria pro aluearia.
 $\alpha\epsilon\iota\lambda\lambda\omega\nu$ cum uocat qui dignus est emulatione
atq; imitatione.

$\kappa\alpha\rho\Phi\epsilon\iota$. Elegãs metaphora est in hoc uerbo, quod
 $\xi\eta\sigma\acute{\alpha}\nu\epsilon\iota$, id est, desiccat significat, $\text{Ο} \kappa\ \rho\Phi\omicron\varsigma$ sic cum,
arefactum, et fissum lignum, ein span. Hac uoce poëta
subitam ruinam elatæ mentis indicat:

$\text{Ζεὺς ὦ τέλει μέτης κλύει}$

Apostrophe est ad Iouem, qua precatur, ut se iuuet
in Perse docendo. Sunt enim duæ preces in hoc
exordio, quarū prior ad Musas, posterior ad Iouem in-
stituta est.

ENAR. PHIL. MEL.

δέμιςες praecepta sunt de moribus.

ἐγὼ δὲ τὸ Πέρση.

Propositio est. Ego Persæ consulam optima. Iam τὴνν potētiālis particula ad μνθῆσαι μιν referēda est, quasi dicat. Tū uera dixero fratri meo ubi tu leges gubernaueris iuppiter, & adfueris mihi præscribenti praecepta de moribus.

Ἐτάτυμα προἔτυμα posuit, certa: significat enim ἔτυμον certum quiddam, inde ἔτυμολογία, quae docet quid quæuis uox certo significet.

Οὐκ ἄρα μόνον ἔλω

Narratio. Orditur à generali sententia ad specialem per distributionem, & commemorat duplicem esse rationem rei familiaris augendæ, alteram honestam, cum labore, industria & diligentia rem facimus: alteram turpem, cum per iniuriam & scelus cumulantur opes. Et quia in omni oratione ex aliqua occasione, ex facto aliquo, narrationes trahuntur, Hesiodo etiam occasionem præbuere fratris iniuriæ. Itaq; à litibus orditur. Sed ut gratiorem faciat orationem, non dicit simpliciter alios per iniuriam ac lites querere pecuniā, alios industria ac labore, sed nomē litis transulit etiā per metaphorā ad honestam artem, & duplicem contentionem esse dicit, alteram uitu perandam, alteram dignam laude, ubi aliquis contendat cum alijs industria.

Hæc Paronomasia multo uenustiore orationem facit.

Sepe

IN HESIODVM

Sepe enim ad uicinas uirtutes nomina uiciorum trans-
ferimus, aut è contra, ut cum pro sordido frugalem dici-
mus, pro prodigo liberalem &c. Submonet autem hoc
poëta nos in omni genere laboris, non tantum aliorum
exemplis accendi, sed etiam iuuari: Ideoq; hanc conten-
tionem tantopere probat. Quia si solus aliquid agas,
erit infelix labor, frequentia autem iuuat: Sicut si quis
solus pingat, nunquam efficere tantum poterit, quan-
tum efficeret, si aliorum exemplis adiuuaretur. Inde na-
ta sunt ista: Vnus uir nullus uir. Et illud apud Home-
rum Iliados 8.

Σύν τε Λύ' ἐρχομεν ὧ &c.

Et Cicero scribit discendo σύν τῇ τῆσιν uel primas
partes tenere, hoc est, habere aliquem qui cum cōferas
de quibus rebus uelis, & uersari in quadam frequentia
discientium, ubi à multis de uarijs rebus admoneri pos-
sis. Sicut Ouidius ait de Ponto:

Scilicet ingenijs aliqua est concordia iunctis

Et seruat studij foedera quisq; sui.

Vtq; meis numeris tua dat facundia neruos

Sic redit à nobis in tua uerba nitor.

Οὐτις τὴν γε φιλεῖ βροτῶν &c.

Sentit fato quodam cōcitari homines ad hoc genus
contentionum. Nemo enim est qui amat iniusticiam, li-
cet & ratio reclamet, tamen sequimur. Viderunt nimi-
um prudētes uiri quid esset in natura hominis. Quare

ENAR. PHIL. MEL

¶ Plato recte iudicauit cum ait, rationem aurigā esse, equos esse affectus qui currum et aurigam rapiunt. Νυξ ἔρεβεννῇ). Per noctem incomprehensibile quantā aeternitatem rerum intelligit.

Αὐτὸ ἀλαμνον) inertē significat, quasi dicas sine manu, aut qui manus nulli operi admoet. πάλᾳ μὲν enim manum et opus ipsum apud Græcos significat.

Ὡπέρσῃ σὺ δὲ ταῦτα τέω

Subiecit exhortationē. Ergo tu amplectere contentionem honestiorem non illam turpem. Est uero magna simplicitas, magna suauitas huius loci, et sic finis est honestæ contentionis, nunc turpem describit. Et quia malum contentionis genus est, et turpe alteri inuidere, omnibus modis fugiendum esse monet, addita hortatio ne, ne in mentem quidem ueniat fratri uelle in foro rixari, et malis artibus ditescere. Ratio est quod infœliciter uersatur circa contiones fœrenses, cui singulis temporibus sui prouentus non adfuerint, nam hoc ὥρῃ significat,

Τοῦ κεκορεσᾶσθαι μᾶλλον νεῖκεα

Concessio Ironica est. Quando ditatus es et abundas iam re familiari, nec animus à malo reuocari potest, age per me licebit litiges quā diu uoles. Et quāquam melius est litigare quā rapere, tamen mecum litigare non poteris, cum de meo nihil amplius rapere possis, et res iam sit transacta.

IN HESIODVM

Αἱ τ' ἐκ Δίος εἰσὶν ἄεθλα.

Ita enim scripserunt sapientes uiri, esse animis nostris innatam rationem æqui et boni.

Δωροφάγους. Doniuoros, elegans epitheton est. Vocat autem reges præfectos singularum urbiū, quemadmodum et Homerus. Quod autem munera facile quæuis expugnent, etiam Ouidius sensisse uidetur dum ait: Munera crede mihi placant hominesq; Deosq;

Placatur donis Iuppiter ipse datis

Νήποιοι οὐδὲ ἰσχυροὶ ὅσῳ πλεον ἡμῶν πένεσσι.

Epiphonema est superioris sententiæ. Nam cum reprehendisset fratris auariciam et rapacitatem, adiicit exclamationem, O stultos mortales, qui nesciūt satius esse modicas facultates iure partas habere, quàm magnas opes scelere et iniurijs quæsitas. Et generaliter mediocritatem nobis commendauit hoc Epiphonemate. Solet autem Hesiodus apologis, ænigmatibus, allegorijs, et huiusmodi alijs figuris præ reliquis poëtis libèter uti, quia figurate dicta acrius feriunt aures atq; animum. Ideo et hic figurate mediocritatem laudat, cum ait: Dimidium plus esse toto, cū nihil aliud, authore Platone in Gorgia, et in lib. de Repub. dicere uelit, quàm mediocritatem conseruandam esse. Vt, si quis dicat: Sacius esse dimidio cibi uti, quàm immodico cibo onerare stomachum. Sic sacius est dimidium facultatum habere, quàm ingentes opes, quæ sine periculo retineri nō pos-

Sunt. Sic in moribus facius est esse cunctatorem & timidiorem, quàm esse supra modum audacem. Ad hunc modum de mediocritate præcipit & Horatius,
 Est modus in rebus, sunt certi denique fines,

Quos ultra citraque nequit consistere rectum.
 Sic Hesiodus hoc loco totum uocat id, quod est superuacaneum & superfluum, dimidium uocat mediocritatē. Et hanc quidem sententiam confirmat etiam sequēs uersus qui plane æconomicus est. Monet enim modicis facultatibus scienter & cum ratione quadam utendum esse. Ita futurum esse, ut in angustare familiari cōmodius uiuas, quàm alij in magnis opibus, quorum plerique sunt obæratī, aut sordidi, denique qui suis fortunis ipsi minime omnium fruuntur. Itaque & Virgilius ait:

Laudato ingentia rura,

Exiguū colito.

Et de quodam tenui sene, qui tamen diligenter colebat suū hortum, ait: Regum æquabat opes animis. Sed hoc Hesiodi præceptum late patet, Paruas & humiles res præstare magnis. Sic præstat uita tranquilla priuatorum Regum uitæ, sicut ille dicit:
 Gaudentem paruisque sodalibus, & lare certo.
 Sæpe contemptæ res plus utilitatis adferunt, quàm ea quæ plurimi fiunt, ut Grammatica.

Εν καλῶν Numerant Maluam inter saluberrimas herbas, & inter eas quæ principatum in medicina ueteri

IN HESIODVM

ueteri habuerunt, facit enim aluum bonam, & utiliter humectat. Plin. ait aduersus omnes morbos praesidium esse, si quis quotidie dimidium Cyathum ex ea sorbeat. A molliendo nomen habet, pappel. Asphodelo in cibis usi sunt et ueteres cum ficiis, sed nunc tantum eius in medicina usus est, ad scabiem cum primis utilis. Latini albucum & hastulam uocant, goldtuurtzel. Gellius sese hic praeter rem torquet.

Κρύψαντες δ' ἐχόντες οἱ βίον ἀνθρώποι.

Priusquam tradat praecpta, longam narrationem hic inseruit, in qua causam exponit, cur difficilius sit uictum parare hoc tempore quam antea. Et longam quandam fabulam fingit, Iouem iratum misisse in terras Pandoram, quae tum id mali, tum omnes alias aerumnas secum attulerit. Est autem Pandora uoluptas. Luxuria enim multis rebus opus habet, augetque quotidie sumptus: Neque id modo adfert incommodi, sed etiam omnis generis morbos gignit. Sicut Horatius ait:

Vides ut pallidus omnis

Cena desurgat dubia cum corpus onustum &c.

M. Cicero in quinto lib. Tuscul. quaestio. docet, Promethea magnum quendam uirum fuisse, in sapientiae studio uersatum, ite abditas & arcanas res in natura hominibus ostendisse. Hinc intelligi fabula potest. Iouem iratum igne abdidisse. Veritas enim latet, seu, ut scribit Cicero Democritum dixisse, penitus abstrusa est in natura

ENAR. PHIL: MEL:

Sed cum ostendisset Prometheus hominibus recta et honesta, tamen misit Iuppiter Pandoram, hoc est, uoluptatem, quæ non sinit nos recta, etiã quæ iam cognouimus, sequi. Vt apud Ouidium in Medea:

Video meliora proboq; ,

Deteriora sequor.

Nomen Prometheus significat deliberantẽ ante factũ. Epimetheus deliberantẽ post factũ. Itaq; Prometheus uetat recipere uoluptatem, hoc est, uel sapiens aliquis monitor, uel ipsa ratio. Epimetheus uero, hoc est, stultus, seu sensus non auscultans rationi, non obtemperat monitis, itaq; noxiam uoluptatẽ incautus recipit, sed sero recepisse pœnitet. Est enim euentus stultorum magister. Et quemadmodũ ictus piscator sapit, sic nos sero uidemus, quantum mali nobis attulerint uoluptates. Sicut & Horatius monet:

Sperne uoluptates, nocet emptæ dolore uoluptas.

Est autẽ et forma narrationis obseruanda, quæ quidem & fusior est, & ualde molles uersiculos habet, ordine exponens, primum, Promethea ignem furatum esse.

Deinde Pandorã factam, & in eo opificio longius commoratur: Tertiõ missam esse Pandoram in has sedes.

Quarto receptã ab Epimetheo. Quinto numerat mala quæ secũ attulit. Porro, ut hoc quoq; obiter admoneã, non est semper in fabulis ratio querenda, sed satis sit aliquousq; deprehẽdisse qd significare Poëta uoluerit.

Nam

IN HESIODVM.

Nam sicut in pictura rationes non semper sunt quærendæ cur arborem sic pinxerit, cum aliquis montem pingere potuerit. Ita nec in expositiōibus fabularum ad amussim omnia sunt rimanda. Quod autem spes remanet in pixide significat neminem tam desperatis rebus esse, quin aliquando speret. Vnde etiam prouerb. Ac groto dum uiuit spes est. Nam quantumuis sint duræ res, tamen spe leuatur animus. Vnde homines nati dum genus. Nam nulla est bestia quæ tantum perperciatur quantum homo. Euripides uenustissime dixit, οἷσ' ἐστὶν ἡ ζωὴ τοῖς ἀνθρώποις id est, ferendum & sperandum.

Πῶς δὲ ὡς γὰρ κεῖν

Ad mores communes pertinet hoc, & respicit illud quod uulgo dici solet. Quondam facile uictus parabatur, olim erant modesti. Nam credo poëtam uoluisse significare cupiditatibus, & uicijs difficiliorem uituendi rationem factam esse.

Ἀγκυλομήτης) qui uaser & astutus est, quod astuti obliqua consilia inueniant, & non meditentur uulgariratione. ἄγκυλον enim quod curuum & obliquum est significat.

ἐὼν κακὸν ἀμφοτέρων τούτων.

Ita ferè nobiscum agitur, atq; ea est conditio rerum humanarum. Omnes errore tenemur atq; illo delectamur. Ita sumus stulti, ut illæ ipsæ cupiditates, quæ omnis generis mala secum trahunt nos delectent.

ἡ φαιδρον δ' ἐκέλευσε

Distributio est, ut oratio fiat copiosior, enumerat enim quomodo Pandora sit condita, & quomodo singuli Diſ in hanc mulierem aliquid contulerint. Et significat poetam non unum esse genus uoluptatis, quemadmodum ille ait: Nemo repente fuit turpissimus, Accipient te paulatim.

πόθος) desiderium uehemens, id est, ut ametur uehementer.

Λυτοκόπος) Ad facietatem usq; arrodentes membra, deducunt à γυνὸν & κόρος. Poterit autem hic locus copiae exemplo esse cum sit simplex quædam ubertas in hoc carmine, & oratio per gradus quosdam ascendat.

Ερμείην ἡνώγε) Mercurium finxerunt nuncium Deorum, quod eius motus sit maxime admirabilis, & quod eius uaria ratio sit in genituris.

Εν δ' ἐθέλῃ κύνεόν τε νόον.

Impudentiam intelligit. Sic enim uidetur in hominibus coopertis & obrutis uoluptatibus quos nihil pudet. Nulla sunt flagicia tanta quæ non impune ipsis licere arbitrantur. Neminem metuunt, neq; Deos neq; homines, non fas nō pietatem ullam curant. Leges uero, ad quas omnes ex æquo uiuere par est, non pluris faciunt quàm muscam elephantus Indicus. In summa, caninam impudentiam retinent, nec ullam honestatem spectant.

IN HESIODVM.

stant. Hanc impudentiam apud Homerum in primo Iliados exprobrat Agamemnoni Achilles dum ait:

οἶνοβαρὲς κύνος ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἔλα

Πότνια Πείθω

(Φοιο

Eloquentiæ Dea est, quam Græci peculiari templo & ceremonijs colebant. Horatius:

Et bene nummatum decorat Suadela Venusq̃:

δῶρον ἐδῶκεν πῆμ' αὐθροῖσιν ἄλφης ἥσιν.

Ἀλφῆσας indagatores exponunt, sed id accipien dum est in malam partem pro curiosis, quia sic sunt ho minum ingenia, ut præsentia fastidiant, cupiant & ad fectent alia. Sicut & pisces ἄλφης ας uocant, quia sta tim adnatare solent, si quid abieceris in piscinam. Por rō grauissimē ista curiositas reprehendiur apud Hora tium Epistolarum libro primo,

Optat ephippia bos piger, optat arare Caballus.

Et apud Martialem,

Quod sis esse uelis, nihilq̃ malis.

Αὐτὰρ ἐπεὶ δ' ὅλον αἰὶ πύρ ἀμύχανον

Mittitur iam Pandora ad Epimetheum & recipitur. Sunt enim affectus nostri inexpugnabiles, ita ut iure il lum possis fortem uirum uocare, qui uoluptatem supe ret. An non uidemus maxima bella propter priuatos affectus nasci? Vt de tot morborum generibus interim filcam, quos latenter interdū & noctu sua sponte di cit irrepere, Est autem elegās prosopopeia, qua fingit

ENAR: PHIL. MEL.

morbos obambulare tanquàm animantia.

οὕτως ὀντισσῶν) Epiphonemate claudit sententiā.

ἐἶδ' ἐθέλεις ἔτερόν τι ἐγὼ.

Posteaquàm hunc locum absoluit, cur tota hominū
uita nunc calamitosior sit, atq; olim fuit, etates iam fin
git. Neq; aliud hoc commento significat, quàm & natu
ram & mores subinde deteriores fieri. Sicut & Virg.

Sic omnia fatis

In peius ruere & retro sublapsa referri:

Porro, quia hanc descriptionem etatum latini poë
te imitati sunt, proderit hic obseruare, quomodo sen
tentias Hesiodi expresserint. Nam ea collatio docebit
nos, quomodo aut breues sententiæ copiosius illustran
de sint, aut longiores sententiæ breuiter & significan
ter efferēde: Hesiodus uno uersu dixit liberos uixisse,
id Ouidius amplificauit ex causis, quia sine iudicijs
recte uiuebant. Sic enim ait,

Pœnamet usq; aberant, nec uerba minantia fixo
Aere ligabantur, nec supplex turba timebat
Iudicis ora sui, sed erant sine iudice tuti.

Et Virgil. 7. Aeneid

Saturni gentem haud uinclo nec legibus æquam
Sponte sua ueterisq; Dei & c.

Item quod ait Hesiodus terram ultro fructum pro
duxisse copiosum, id quoq; pluribus uersibus ampli
ficauit Ouidius ex circumstantijs:

Ipsa

IN HESIODVM

Ipsa quoque immunis, *ῥαστροῦ*; intacta, nec ullis
Saucia uomeribus per se dabat omnia tellus.

Elegās metaphora est in uerbo *ἐκκορυφῶσ' ὦ*. signifi-
cat enim *κορυφῶσ'* accumulo, *ἐκκορυφῶσ'* tanquā a
summo uertice repeto, oben anheben.

θαλίῃσι θεοῖσ' αἶσ' exponunt. Vocāt enim θαλί
αἶσ' sacras epulas *ἀπὸ τῶν θεῶν*, id est, florere. Est
autem non uulgare tranquillitatis *ἡ* pacis Encomium
quod dicit in conuiujs delectatos fuisse sine omnibus
malis, *ἡ* suauiter omnibus conuixisse.

Τοὶ μὲν δ' αὖ μόνον εἰσὶ διόσ'.

Quidam dicunt Homerum ita Deum factum et diu
uersatū fuisse inter homines. Et recte Cicero 2. de leg.
libro scripsit: Cum omnium animi sint immortales tum
fortium ac bonorum esse diuinos.

ἢ θεμίσ' ἀνθρώποισι κατ' ἠθεῶν

Veluti dicat iuxta prouerb. νόμος *ἡ* χάρις, uel,
sicut consuetum est singulis. Sunt enim alij aliarū gen-
tium mores. Et ἠθεῶν, nō mores tantum, sed loca etiam
in quibus cōsueuimus significat, ut apud Home. in fine
Iliad. 3. *ἡ* Iliad. 1. ubi de apro loquitur.

ἢ particula posita est *ἀντὶ τοῦ καθώς*.

Ζεὺς Κρονίδης ἐκρυψεν ἑ

Significat propter impietatem *ἡ* neglectā religio-
nem mortuos esse. Et securis hominibus timorem incu-
tere debet, *ἡ* semper graues dederūt poenas impietatis

ENAR. PHIL. MEL.

qui non solum irreuerenter de Deo senserunt, uerum
etiam debito honore defraudarunt.

ΕΚ ΜΕΛΙΩΝ

Fingit natos ex arboribus, ut significet duriciem et
feritatem animorum, quia soboles imitatur naturam eo-
rum à quibus procreata est, ut Vergil. testatur,
Sic canibus catulos similes, sic matribus hœdos.
Ideo et Dido, cum Aeneæ immanitatem tribueret, ne-
gat à Dijs ortum esse, sed ait:

Duris genuit te in cauitibus horrens
Caucasus, Hyrcanæq; admorunt ubera Tygres.

οὐ δ' ἐπὶ σῖτον ἰδίον

Non ederunt frumentum, sed primi pecudes lan-
runt, et carne uesci coeperunt, quod antea magnum ne-
fas est creditum. Sic enim de boue aratore ait Varro.
Ab hoc antiqui manus ita abstinere uoluerūt, ut capite
sancierint si quis occidisset. Et apud Homerum, cum so-
cij Vlyssis boues Solis mactasse dicuntur, intelligi de-
bent boues aratores, quos uiolare impietas erat.

ἀλλ' ἀλάμυνες ἔχον.

Pulchra descriptio uirium corporis est, et uolebat
significare mirabilem duriciem in illorum animis fuisse
quod à ciuilibus discordijs, quæ florentissimas Respu-
blicas euertere solent, impias manus non cohibuerint.

ἀὐτὰρ ἐπεὶ νῦν ᾄδω

Iam ante dictum est hoc consilio ætatiū differentias
recenseri

IN HESIODVM

recenseri, ut describeret Poëta quomodo uicia hominū
aucta sint. Adiecit autem tertiæ ætati Heroicam ætatē
quando Hercules, Iason & alij Argonautæ uixerunt,
qui propterea Heroes & semidei dicebantur, quod na-
turæ communi hominum nonnihil præstabant. Et Ari-
stoteles scite uocauit heroicam uirtutem, impetum quē
dam peculiarem in homine, supra communem hominē
captum, sicut in Cicerone maior uis dicendi fuit quā
uulgus caperet. Et in Hectore maior fortitudo quā
reliquum uulgus caderet.

πολεμὸς τε καὶ ὁσ

Aptissimum belli epitheton est. Nam si Ciceronē
credimus, iniquissima etiam pax iustissimo bello præse-
renda est.

Τοῖς μὲν ἐφ' ἑπ' ἀπύλω

Heroica ætas cōtinet Argonautas, & res gestas ad
Theben, et Troianam historiam. Posteriora tantū tem-
pora recenset. Vide de Thebano argumento Statium in
12. libris. Oedipus ille coniector & enigmatum solu-
tor, ut est in Andria Terentij, duos filios habuit, Eteo-
clem & Polynicen, qui monomachia decertârunt dere-
gno, cum iam Thebe erat obsessa. Cadmus uero pro-
fectus ex Phœnicia, condidit primū has Thebas septē
portarum in Bœotia. Septiportes dictæ ad differentiā
Thebarum Aegyptiarum, quæ centiportes fuere.

μήλα) pecudes, & postea synecdochicōs opes

ENAR. PHIL. MEL.

significant. διὰ τὸ ὁδὸν σ. α. ο. prima uox est, non patronymicum.

Εὐμακάρεων νῆσοισι &c.

De fortunatis insulis uide Plinium lib. 6. cap. 32. et Solinum in postremo capite. Sunt autem non procul à Mauritania.

Μηκέτ' ἔπειτ' ὦφελον ἐγὼ πέμψοισι.

Descriptio postremæ & ferreæ ætatis, quæ pessimis prædita moribus est, id quod poëta uoluit cum ait:

Omne in præcipiti uicium stetit utere uelis.

Maiorum mores senes magis laudant, & recte quidem nam semper degeneramus, & sic est in natura rerum, ut subinde omnia degeneret. Iam quoque boni uiri queruntur de moribus adolescentiæ, neque pater filiis similis, neque filij patribus, παῦροι γὰρ πῖπάρεις etc. ut est apud Homerum. Neque hoc tantum uidere est in natura rerum aut in moribus, sed in omnibus rebus. Nam nemo negare potest olim Germanorum corpora fuisse robustiora ac proceriora multo quam nunc sunt. Item semina à multis accepimus decreuisse, qui dicebant se pueris comperisse, multo maiora & meliora simul olim semina frumentorum & leguminum fuisse quam nunc sunt. Itaque non immerito conqueri Hesiodus uidetur, quod in istam postremam ætatem & pessimos hominum mores inciderit. Et si istis melioribus quidem temporibus ad comparationem nostri seculi is rerum status fuit, in quâ

nos

IN HESIODVM

nos spem referuati sumus senescente iam mundo & in
grauescens hominum uitis uidemus.

καλεπας δ' εδτοι δ' ωσ ουδ' μδρ μνας

A μδρ μνάω est, quod curo, sollicitus sum signifi-
cat, quemadmodum est in Euangelio: Nolite solliciti es-
se quid dicatis coram principibus, nam sollicitudo &
angustia prohibent fidem. Et sollicitum esse, est incre-
dulum esse. Addit tamen mitigationem & dicit, quod
ijs miscebuntur bona malis, quasi dicat: & rosa nonnun-
quam crescet inter spinas.

Ουδ' ε ξεῖπος ξεῖνοδ' οκω

Elegantier hanc sententiam ad uerbum fere expressit
Ouidius cum ait:

Non hospes ab hospite tutus,

Non socer à genero fratrum quoq; gratia rara est.

Quod autem in decalogo de honore parentibus ex-
hibendo est, hoc toti dem hic fere uerbis retulit Hesio-
dus. Neq; dubium est illa ex sermone Patrum accepta
esse. Adde quod lex naturæ sit, honorare parentes. Est
autem difficilius honorare parentes, id est, cedere illis,
existimare de illis omnia bona, obedire &c. quàm præ-
stare opes. Itaq; & promissio addita est: Vt sis longæ-
uius super terram. Athenis capitale fuit ξεῖνοδ' οκω,
nō persolvere parētibus. Incredibilis quoq; amor atq;
pietas erga senes parentes & uolandi impotētes inest
Ciconijs, solus homo uiciatæ naturæ uicio remutricādi

officium aut nunquam aut egre præstat.

χειροδίνους) violentos uocat, & quibus ius est in manibus, breuiter, qui neq; ius neq; leges norunt, cuiusmodi descripsit Ouidius,

Non metiuntur leges, sed cedit uiribus æquum,

Victaq; pugnaci iura sub ense latent.

Ἰβριον posuit pro ἰβρις ἡν, substantiuè pro adiectiuè, quemadmodum & Homerus Ἰβριον ἀνέρεα pro ἰβρις ἀνέρεα. Et latinis poetis scelus pro scelesto admodum familiare est.

Ζῆλος δ' ἀνθρώποις ἴσιν

Hactenus descripsit in genere mores cuiusq; prope modum ætatis. Itaq; iam redit ad primam propositionem de litibus, quas multa mala inter homines parere dicit. Posteaquam uero congerie quadam inuidiæ epithæ enumerauit, fingit Pudorem & Nemesein Deas reliquisse terras, hoc est, nec pudore bonos absterreri amplius à turpitudine, neq; improbos metu uindictæ. Nemesis enim indignationem significat, quæ ulciscitur malefacta flagitiosorum. Alioqui Nemesis Dea est quæ significat illam fortune speciẽ, quæ irascitur ijs, qui cum res affluunt, nimis instantur & insolescunt, quos deinde punit & deiecit rursum. Aristoteles posuit inter uirtutes illum impetum animi generosi, qui dolet rebus male gestis. Et Græci omnes uirtutes Deas fecerunt. Ouidius uero magis uidetur ex Arato locum de iustitia sumpsisse

IN HESIODVM

psisse, quàm ex Hesiodo, cum inquit: Victa iacet pietas
 &c. Hos enim potissimum locos captauit, qui illustra-
 ri tractando poterant & nitescere in loco adhibiti.

κακὸν δ' οὐκ ἔασεται &c.

Id est, in tantum malitia hominum inualefcet, ut pla-
 nè nullum uel remedium uel auxilium hisce tantis malis
 expectandum sit. (id enim ἀλκὴ significat) Et perspe-
 xerunt sapientes omnia in rebus humanis mala corrigi
 non posse, nec ius ciuile corrigit omnia. Multa enim to-
 leranda & dissimulanda ueniunt, non quòd laudem me-
 reantur, sed quod sine maximo incommodo è medio tol-
 linequeant. Quare posteaquam admodum rhetorice
 questus est de publicis moribus, & de perturbatione
 omnium rerum (fuit enim totus ille locus Querela tem-
 porum) commodè nunc præcepta subiicit.

Νῦν δ' αἰῶν βασιλεῦσι &c.

Propositio est. Tradam nunc præcepta Regibus &
 Magistratibus. Et priusquam perueniat ad Paræneses,
 narrat apologum, quo figurate significat quales mores
 sint Tyrānorum, q. nihil minus deceat quàm ui grassa-
 ri more bestiarum. Significat enim αἰῶς sermonem te-
 ste aliquid monentem de moribus. Vnde & Apologos
 αἰῶς dixerūt. Aenigma uero è obscura significatio.

Φρονέειν καὶ αὐτοῖς

Correctio propositionis est, quasi dicat, nunc mone-
 bo Reges, sed fortasse frustra moneo, sicut olim Lucretius

BNAR. PHIL. MEL

nia accipitrem. Nam ueritas odium parit:

ἀκρόν ὄνα πρὶ κί λ' ὁδεῖρον

Epitheton Lusciniae est, habet enim uariatū collum. Magis tamen ad uocem quadrare puto quā collū, hac enim cum primis excellit, quemadmodum & Plinius in illa describendo lufit.

τῇ δ' εἰς ἡσ' ἀν' ἐγὼ π' ἐρ' ἄγω

Tyranni uox est plane prouerbialis, de alterius uita pro libidine statuentis, quasi dicat, quantumuis iustus & aequa postules, tamen penes me est ius de te statuendi quid uelim. Cōuenit cum illo Agamemnonis quod est apud Homerum libro 1. Iliados:

Εἰ δέ κε μὴ δ' ὦκ σιν' ἐγὼ δ' ἐκεν' αὐτὸς λῶε' μαλ'

Et alibi:

Ὀφρ' εὖ εἰδὼς δ' ὅσον φέρτερός ἐμι σέθεν:

Αφρων δ' ὅσκι' ἐδέλοι' πρὸς κρείσσονας εἶς.

Epiphonema seu Epimythion huius fabulae est. sunt enim Epiphonemata sententiae ex superioribus consequentes. Monet non esse contendendum cum praestantioribus. Nec enim fieri potest ut potiatur uictoria unquam, uerum ad dedecus mala quoq; pati cogitur. Quae sententia eleganter germanismum expressit. Er muß den spott zum schaden han.

ὦ περσὴ σὺ δ' ἄκουε εἶς.

Adhortatio est, O Perse fuge iniuriā. Estq; primum praeceptum. Nam in legibus naturae prima lex est, ne quem

IN HESIODVM

quem ledamus. Huiusmodi noticias, quæ in omnibus sanis hominibus sunt, Græci *προληψις* uocant. Et Paulus quoque ius naturæ uocauit. Plutarchus integrum librum scripsit *περί προληψιος*. Et prodest scire, quantum uideat ratio, deinde uidere quid desit ei, et ad quæ pertingere nequeat.

Δίκη significat iustitiam, iudicium et uindictam. Quod Romani ius uocant, hoc Græci *δίκη*, Germanica uox *recht*, sic planè usurpatur. *Εσθλόν* pro forti exponendum censeo, ut sit sensus, Ne fortis quidem uir iniuriam perferri possit: *ἐτερονφι προέτερον* Ionica Paragoge est, sicut nos dicimus dicier pro dici.

Δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει

Ratio præcepti est, quare sit satius sequi iustitiam, quia ad bonum finem perducere non potest, si quis iniuria afficiat alium. Et quanquam iniusta sæpe habentur pro iustis, tamen fieri non potest, quin iustum cognoscatur tandem, et homines scelerati opprimantur. Nam ut ueritas laborare potest, extingui non potest, ita nec iustitia. Atque hoc significare uoluit cum inquit, *ἐς τέλος ἐλθούσα, ἴσχει* uero est præualere, den platx behält.

παθὼν δὲ τε νήπιος ἔγνω

Prouerbialis locutio est, quæ significat miserrimam esse prudentiam quæ ex malis nostris proficiscitur. Commoratur autem longiuscule in collatione iustitiæ et in

G, iustitiæ

iustitiæ, ut metum incutiat hominibus, ne contra iusticiam faciant. Itaq; & utriusq; cum incommodatum commoda recēset, sicut in Scriptura Deus minatur & pollicetur, bonis quidem ut bene habeant, & ut res ipsorum sint incolumes, malis uero, ut quia semel in animum induxerunt iniustitiæ partes sequi, etiam fructus illa dignos auferāt, hoc est, ut bello, latrocinij, seditionibus, Tyrannorum se uicia & omnibus malis affligantur.

ἢ δ' ἐπετακλαύσσα πόλιν τε

Suspicio κατὰ subintelligendum esse, ut sit sensus, iustitia cēre iam induta ut cerni nequeat, per urbem & plateas incedens, dignas de iniustis poenas sumet. ἐπετακ enim alioqui cum datiuo construitur.

οἱ δ' ἐλίκας ξείνοισι δῶκ.

Argumentum est à præmijs quæ iustos sequuntur. Nam cum nihil sit quod æque ad recte faciendum homines inuitet, atq; spes cōmodi alicuius ob oculos posita, etiam Principes hac ratione Hesiodus ad iusticiam & honestatem colendā accendi posse arbitratur. Et uidere licet hoc in loco, q̄ pulchra sit in uerbis amplificatio, urbs uiret, populi florent, est pax, & illa quidem inueniunt alumna, præterea dat magnā annonæ ubertatem, quæ omnia, si quis pro dignitate luminibus uerborum exornauerit, facillime copiosam queat orationem efficere. Sunt autem in primis pacis & belli epitheta obseruanda, quia bello nihil calamitosius, nihil fugiendum,

nihil

IN HESIODVM

nihil detestandum magis, in quo humanitatis studia frē-
gent, bonæ leges negliguntur, religionis aut nulla aut
perquam exigua cura est. Itaq; etiā exēplo esse potest
Turcicum bellum immanissimū, quod multis iam annis
Christianam Remp. indignis modis atq; omnium miser-
rime afflixit. In pace uero pueri artibus bonis imbuun-
tur, neq; est quicquam uel magnificentiū uel admirabi-
lius. Nam pacis tempore omnium harum rerū metu li-
beramur, quæ in bello magno cum periculo & acerbis-
sime ferre solemus. Eadem pacis commoda recenset Ho-
merus in Clypeo Achillis, quæ hoc loco Hesiodus.

Οἷς δ' ὕβρις τε μέμλεε &c.

Antithesi quadam confert iniustorum pœnas ad præ-
mia iustorum. Sunt autem omnia illa nata ex legibus na-
turæ, quia recta ratio dictat sceleratis & flagitiosis ho-
minibus nullum malum fore impunitum, & mala non es-
se committenda. Quod aut mala committuntur & de-
signantur flagitia, etiamsi aliud moneat ratio, in causâ
sunt affectus quibus uiciati sumus. Ὑβρις contumeliam
significat. Nam sic etiam iniuriam in legibus exponit
Iureconsultus.

πολλὰκι τ' ἐν πάσῃ πόλιν
κακοῦ αὐτὸς ἐπαυρεῖ.

Hæc sententia totidem ferè uerbis est in Ecclesiaste,
Sæpe uniuerſa ciuitas mali uiri pœnam luit, ut tota Tu-
ringia luit peccatum proditoris Munzeri. Aeschia

nes citauit hunc uersum de perfidia Demosthenis. Et Dominus in sacris literis foelicitatē ob Naamā Syriæ dedisse dicitur, mala uero omnibus ob peccata Manassē dedit. ἐπαυρεῖν latine dicitur luere peccata, quod nos rotundius efferimus: ἐντρίβειν eyns mans, geneuſt eyns mans. Vtrunq; enim significat. Vſus est Homerus libro primo Iliad.

Λιμὸν καὶ λοιμὸν

Poëta constanter obseruarunt semper pestilitatem sequi caritatē annonæ. Et nos experientia edocti sumus uerissimum esse quod dici solet, λιμὸς μετὰ λιμὸν, id est, pestis post famem. Sic enim et superioribus annis in Italia contigit:

τὸ ἐξ ὀδῶν Emphasis in ea uoce est, qua poëta significat eiusmodi odio inter se mutuo accendi atq; exasperari homines, ut qui potentior sit, impotentior em placeat conterat et ad nihilum redigat. Huius rei multa exempla extant apud eos qui rixantur in foro. ibi est uidere quantum malitia ualeat humanæ mentis, et quam furibundum reddat eum qui semel conceptum in animo odium, in alterius perniciem summam, nullo tamen aut perquam exiguo suo commodo, ad finem perducere destinavit. Sed cum istis temporibus eiusmodi rerum status fuerit, nemini mirum uideri debet, quod de nostrorum temporum malis querimur.

ἢ λέτε πρὸς ἐν τῷ ὅτι δίκην δίδωσιν

Facit

IN HESIODVM.

Facit nunc Prosopopeiam, cum fingit iustitiam sanderi iuxta Iouem, atq; illum adhortari, ut iustis det præmia, de sceleratis uero sumat pœnas. Illo gestu facit orationem crescere, alioqui idem diceret quod dixerat suprà, sed ne esset tædiosum, fingit personā q̄ loquatur.

ταῦτα Φυλασσόμενοι βασιλῆες

Apostrophe est ad iudices, ut recte iudicent, neque frustra est q, hæc sæpius iterando inculcat. Nam eā esse humanæ mētis malitiā, ut difficillimè ad ea quæ recta sunt feratur, omnes passim uiri sapientes uiderunt. Et subiecit gnōmas aliquot, quas dubiū non est ex legibus naturæ tanquam ex fonte promanasse. Prior posita sententia mire conuenit cū ista quæ in sacris literis est. Incidit in foueā &c. Proxima est apud A. Gell. νόεϊν est intelligere seu animaduertere, propriè mercken.

Νῦν δ' ἐγὼ μὲν αὐτῶς &c.

Αποπov argumentum, id est, ab absurdo, quasi dicat, Nihil reserret quales essemus, si non essent constitutæ pœnæ & præmia. Atqui sunt pœnæ & præmia. Itaq; multum refert. Idem argumentum est apud Aristophanem in Pluto, ubi oraculū consultitur, quibus artibus senex filiū instituat suum, ad uirtutē ne an ad quæstuosas artes cōferat, & cōsultum est, ὥς σφόδρ' ἐσί συμαφείρον δ' μὴ λέν ἀσκεῖν ὕγιες ἐν τῷ νῦν χερόνω.

Ita hic poëta dicit, Nolim ego iustus esse, neque filius

G s meus

meus, si noceret esse iustum, nec essent iustis proposita
præmia. Ad hunc modum ratio diiudicare potest, mul-
tum referre, bonusne quis an malus sit, & si non queat
uidere causas, nec diiudicare cur malis bene sit, & bo-
nis male. Quemadmodum oculis color est uidet aliquis, licet
nesciat cur non æque naso uel pedibus uideat. Ita reuera
mente uidet neminem esse ledendum, quantum uis causas
cur sic uideat ignoret. Atque hac de causa adiecit corre-
ctionem, Sed hæc non puto facturum Iouem.

Καὶ γὰρ Δίῳς ἐπαύξει δέ.

Argumentatur à natura hominis, & ius nature de-
scribit, & dicit hominibus quasdam sententias esse insi-
tas, seu diuinitus inscriptas in animis quæ doceant nos
recta. In bestiis non sunt eiusmodi sententiæ quæ iudi-
cent quid sit faciendum, imo est uidere in his quod om-
nia ui gerantur, cum hominibus iura cõstituta sint, con-
iungantur & regantur. Ergo homines iure debent di-
sceptare, uis beluina est. Paulus eas leges ueritatẽ Dei
appellat. Sunt autem hæc ferẽ,

- 1 Deum cole.
- 2 Neminem lædito.
- 3 Quia ad societatem facti sumus, ergo benefacito
alijs, & pro beneficio redde gratiã iuxta illas uulgares
sententias, Manus manum lauat, digitus digitum.
- 4 Certis legibus connubia esse coniungenda, & edu-
candam sobolem & defendendam.

Ciuitas

IN HESIODVM

8 Ciuitates esse constituendas, parendum Magistratui, & pacta seruanda esse. Nā alioqui societas hominū non potest cōseruari, nisi fides seruetur in contrahēdo.

6 Sicut medicus præscidit aliquam partem corporis ut
seruetur totum corpus, ita ut societatis humanæ corpus
conseruetur, latrones tollendi sunt & alij qui uiolant
societatem humanam. Ideo & bella geri oportet.

7 Et quia natura non est lædenda, nec offendenda so-
cietas, ideo in uictu modus, & ordo in actionibus ser-
uandus est. Porro, sicut diuinis legib. scriptis obtempe-
rare nos oportet, Ita & his Deus nos uult obsequi. Et
animaduertit in eos qui eas uiolant, id quod illi crucia-
tus in flagicioso testantur, qui etiã si nemo resciscat
eorũ facinus, tamẽ naturaliter metuũt impendentes
pœnas. Fit autẽ harum legũ sæpe mentio. Sic Iuuenal.
Numq; aliud natura aliud sapientia suadet.

Nixesov, id est immedicabiliter, quasi dicas vñ ãñe
sov. Est enim vñ Steritica pericula, et ãñeω signifi-
cat medeor. Et eleganter dixit αμαργοτερον γενει
posteritas quæ propemodum obliteratur. Neq; enim
tantū sumitur supplicium de ipso, sed de ipsius etiā libe-
ris, nā illi postea deterius habebunt. Sicut et Mose di-
cit, q. Deusumat suppliciū de his qui mādata eius ne-
gligūt intertiā et quartā generationē. Græci hac de
re libros scripserunt. Et extat libellus Plutarchi de his
qui sero puniuntur à numine, et quærit mirabiles ratio-
nes. Eius uerba hæc sunt: Plus est diuina negotia cōsy

derare homines existentes, quàm de Musicis disputare
qui non sunt Musici, & de re militari, qui eius rei im-
periti sunt.

σοι δ' ἐγὼ ἐστὶν ἀνοέων ἐγέω

Hortatur ad laborem nunc poëta, ductum argumen-
tum à natura uirtutis. Nam ita proponit laborem, ut sit
coniunctus cum uirtute & iustitia. Estq; egregia hæc
sententia. Mala & improbitas ubiq; præ foribus sunt.
Vel peccare proclive est & facile, sed non est tam faci-
le recta facere. Hunc locum inmutatus est ille qui literam
Pythagoræ descripsit, Et Ouidius inquit.
Publica uirtutis per mala facta uia est.

μακρὸς δὲ καὶ ὀρθίος ὁ μὲν ἐπ' αὐτὸν

Oportet enim, ut quod iustum est, simplex, planum,
& perspicuum sit, nam & ueritatis oratio simplex est,
& rectum si bi per omnia constat. Ergo quoties aliquid
proponitur de quo inter sapientes uiros non conuenit,
illud falsum sit necesse est.

ἐς ἀκρον ἵκνται) Duplex lectio est. Sunt enim
qui ἵκνται, sunt rursus qui ἵκνται legant. Quod si le-
gas ἵκνται tunc impersonaliter erit exponendum.

Οὗτος μὲν παλαιός ἐστιν αὐτῷ πάντα νοήσει

Prior γνῶμη fuit, uirtutem esse coniunctam cum la-
bore, quòd labore ad uirtutem perueniatur. Nūc secun-
dam proponit de diuersitate ingeniorū. Citat hunc uer-
sum Aristoteles 1. lib. Ethicorum. Et Liuius interpreta-
tus est hunc locum penè ad uerbum in Fabio & Minu-
tio.

IN HESIODVM

tio. Sæpe ego audiui milites cum primum esse uirum,
qui ipse consulat quod in rem sit. Secundum eū qui bene
monenti obediat. Qui nec ipse consulere, nec alteri pa-
rere scit, eum extremi ingenij esse. Minutij uerba sunt.

Αλλὰ σὺ γ' ἡμετέρης εἶς.

Hæc est demum de labore propositio. Labora ut possis
effugere famem. Et argumentatur à locis honestatis, &
εἰ Dijs εἰ hominibus sint chari homines solertes. Ode-
runt autem semper dii ignauos. Addidit quoq; similitu-
dinem, qua uitam inertium fucis comparat. Sunt autem
fuci degeneres apes, estq; genus insecti, simile quidem
apibus, sed ingenio dissimile, illi sunt qui mel apibus
absument, cum ipsi nō laborent. Et sic etiā Plinius me-
minit libro 11. cap. 6. Aristoteles libro 9. de natura a-
nimalium inquit: Vesparum aliæ carent aculeo ut fuci,
aliæ aut habent. κόβου γος nomē uenit à κεύθω, quod
abscondo, occulto significat, εἰ οὐ γὰρ cauda. Non enim
exerunt aculeum sicut apes.

σοὶ δ' ἔργα φίλ' εἶς.

Repetit propositionem cum insigni commendatione
laboris.

οἷος ἔκασθα) positum est pro ὁμοίος εἶ. θὰ uero adie-
cticiū est complendi uersus gratia adpositum.

αἰσιφρονα θυμόν) Hesychius μεταίφρονα ex-
ponit ὁ κούφας ἔχων τὰς φρένας.

Αἰδ' ὥς δ' οὐκ ἀγὰρ θήεις.

Occupa

Occupationes adiecit. Fortasse turpe tibi uidetur laborare, Atqui nō est turpe laborare praesertim egenti. Citatur prouerbialiter hic uersus, mēdicos debere esse impudētes, uerū hāc neutiquā Hesiōdi sententia est. Est enim duplex uerecundia, bona scilicet, et minus bona. Prodest in loco pudor, obest, si quis hoc ignauiam suam praetexat. Neq; aliud hoc loco pudorem uocat, q̄ quod Virgilius dixit, Degeneres animos.

Χέρματα δ' οὐχ ἄρπακτὰ θεός δδτα

Est in omnium ore hāc sententia: Male parta male dilabūtur, honeste parta durant apud heredes. Sunt enim θεός δδτα, id est, diuinitus data.

εἷ γάρ τις καὶ χερσὶ βίη μέγαρ ὄλεον

Duo genera iniuriæ facit, quibus duplices artes parandi uictus intelligit. Sunt qui manus in alienas facultates iniiciunt & ui rapiunt, hos raptores nominare licebit. Alij per fraudem & periuria ditescere cupiunt quorum magna ubiq; copia est. Hi sunt qui lingua praedantur, id est, mendacijs.

ῥεῖά τε μὲν μαυροῦσι θεοὶ

Validissimum argumentum est, quo absterretur homines à male factis, uidelicet, metu poenarum. Atq; ea est secūda pars circūductionis qua absoluit sententiā.

Ἴσον δ' ὅςθ' ἰκέτην ὅτε ξείνονα κακὸν ἔρξει

Sequitur catalogus præceptorum de uarijs officijs. Idem, inquit, est flagicium hospitem ledere & suppli-

cent

IN HESIODVM

cem. Maximi nāq; olim hospitale ius fiebat. Et nota est historia de Campano illo & Romano milite. Multa hospitalitatis mentio fit apud Homerum. Nec hominis uocabulo digni sunt, qui eam nō ex animo præstant peregrino & egeni. Et Iuppiter ξένιος dictus est, q; in eius tutela sint hospites. Vnde est illud Virgilij: Iuppiter (hospitibus nam te dare iura loquuntur) &c. Apud Homerum Odif. 3. Nausicaa puella dicit quanto pere sint Ioui curæ hospites & supplices cum ait,

πρὸς γὰρ Διὸς εἰσὶν ἄπαντες
Ζεῖνοί τε Πρωχοί τε. δ' ὅσις δ' ὀλίγη φίλη τε.
ἐξέει. Metathesis est. Venit. n. ἀρεῶν ῥέξω in futuro.
ἀνὰ δ' ἐμνία βαῖνοι Tmesis.

παρακαίγια importuna, flagitiosa dicuntur.

Ὅσε τεῦ ἀφ' αὐτοῦ &c.

Et sacra scriptura horrendum supplicium iis minatur qui pueros ledūt. Est enim alioqui ea ætas obnoxia malo. Bis autem peccant qui ledunt orphanos.

τεῦ pro τινὸς Dorice.

κακῶ ἢ γέρας οὐδ' ὦ

Antithesi quadam præcepta decalogi refert. Nam cum in decalogo doceamur, parentes esse honorandos, eamq; ob causam addita sit promissio, nihil præcipitur hic aliud q̄ non esse cōtumelia & probris afficiendos. Itaq; & promissioni, quæ est in præceptis, Hesiodus comminationem opponit, quod Iuppiter tandē pro ina-

ENAR. PHIL: MEL:

iustis operibus asperam retributionem sit compensaturus. Est aut elegans metaphora ἐπὶ γήραος οὐδ' ὦν, id est, in limine senectæ, pro extrema senectæ. Atq; hoc imitati sunt poëta latini.

καὶ δὲ δύνανται ἐρλεῖν &c.

Præceptum est de faciendis sacris. Et uocabant libationes quando in sacris fundabatur aut offerebatur uinum, Quemadmodum Aeneas apud Virg. in 1. cū primum ad Didonem uenerat. Α σπένδω libo, quod est leuiter degusto, σπονδὴν uenit. καὶ δὲ δύνανται dictum est pro κατὰ δύνανται secundum potentiam, id est, pro uiribus.

ὁφ' ἄλλων ὧν κ' ἔχον.

Hoc est, ut aliorum iuues rem familiarem, possessionem &c. Ad hunc modum etiam Christus in Euangelio monet ut simus pauperes, quo alijs possimus dare, non ut accipiamus. ὧν ἄλλων propter uersum, οἱ ἐν ὧν mutatum est.

ὅν φιλεῖν ἐπὶ δαίτα καλεῖν, ὅν &c.

Adiicit quedam præcepta liberalitatis, sed tamen alieniora à primis illis iustitiæ gradibus, sicut Cic. in Off. facit. Nec est impiū quod inimicū omittendū esse monet, cū & Salomon eius rei meminerit, cauēdum tamen ne nostro uicio accidat. φιλεῖν nō amare tantū significat, sed etiā hospitio accipere, & comiter tractare, ut καὶ ξείνονα φιλεῖν, ἐθέλοντα ἵππευσι
Τὸν δ' ἐ

IN HESIODVM

Τὸν δὲ μάλιστα καλεῖν ὅστις σέθεν ἐγγύθι νάιει.

Admonet uicinum studiose colendum esse. Cū enim tota nostra uita ad societatem cōparata sit, nemo ignorat, quā ingens bonū sit bonum habere uicinum. Nec poëta hanc sententiam temere multis rationibus amplificauit, ubi uicinorum & cognatorum sedulitatem in negocijs obeundis & officijs præstandis ita cōfert, ut quā longissime cognatos, si opus sit alieno auxilio, uicini antecellant. Id quod & Cassita apologus apud A. Gellium indicat, ubi cognati multo minus faciunt quā uicini. Nec Themistoclem fugit, quod cū prædiū uenditurus erat, etiam hoc per præconem addendum censuit, quod haberet bonum uicinum.

Εὐ μὲν μετρίῳ δα πρὸ γίτονος &c.

Aliud præceptum de mutuo persoluen-do, & citatur hic locus in Offi. à Cicerone, ubi de gratitudine scribit. Itē in claris oratoribus ferè citatur hic uersiculus ubi dicitur de reddenda gratia, nec est ullum uulgariū in gratitudine uicium in toto orbe, licet Deus impunitum non sinat. Nam & Salomon dicit: Non recedet malum de domo ingrati.

Εὐ χρὸν ἔκως exponi debet, quemadmodum supra quoq; est enim subiunctiua particula, ut sit sensus, si mutuo sumpseris, alterū εὐ abundare uidetur. Nam ita solent iterare has particulas, ut Homerus quoq;

μετρίῳ δα) passim exponendū, pro dimensum ac-

cipere, uel mutuo accipere, du solt dyr uuol lassen mes-
sen. Suidas dicit μετρεῖν, nō tantū mensurare uel mu-
tuo dare, sed etiam mutuo accipere significare: Docet
autem natura ipsa gratitudinem, & illa lex naturalis
uere diuina est, etiamsi non esset præscripta. Et cum
nulla tam immanis bella sit in qua non sit sensus grati-
tudinis, præstandum est maxime, ut nec homo ab hac
sit alienus. Quid enim aliud sibi uolunt exēpla Leonis
et Draconis, quā ut gratitudinem nobis commendēt,
siue ea uera siue ficta sint, nihil tamen aliud quā gra-
titudinem ob oculos his proponere uiri sapientes uolue-
runt. Et qui gratias pinxerunt pro una fingunt geni-
nas redire. Vna enim dat, geminæ referunt.

Τὸν φιλέοντα φιλεῖν καὶ ὅς &c.

Commendat nobis amicitiam illa sententia. Iam cū
nonnulli adeo morosi sint, ut planè abhorreant à socie-
tate, et nullū animal propius homine ad illam accedat,
addam etiam q, plures nec habere nec colere possumus,
(nec enim ex quosuis amicitia constat, sed ex similibus
natura) recte Hesiodus præcepisse iudicandus est, cum
doceat non quosuis in amicitiam recipiendos, & danti
esse dandum, non danti, id est, sordido nequaquā. Et
quanquā hæ sententiæ paulo gentiliores cū ipsa lege
naturæ pugnare uideantur, ut indicat Plato in Gorgia,
tamen quia beneficium est compensandū, nec omnes iu-
uare possumus, nemini dubium esse poterit certos quos-
dam esse

IN HESIODVM

dam esse iuuandos. Nō autem sic obligaris illi qui nihil
de te meritus est, ut obligaris benemerito. Quia natura
liter sic obligati sumus ut reddamus officium, quemad
modū & Iureconsultus ait obligari τὸς ἀντίδωκε

Δὼς ἄγαθόν, ἄρ' παῖς δ' ἐκ κλη

Liberalitatis præceptum est. Quamquam autem nul
le leges cogāt hominem ad liberalitatem præstandam,
ipsa tamen humanitas obtinet & cogit nos, ut benefa
ciamus bonis uiris, & communem societatem iuuenus.

Quapropter & cum uirtute ita comparatum esse uide
mus, ut boni uiri etiam si multa liberalitatis officia præ
stent, semper tamen læti & hilares sunt. Contrā malī
etiam si multa habeant, nunquam tamen tranquillam &
pacatam conscientiam à furijs obtineant, ut uel hoc no
mine doceremur liberalitatem plurimi esse faciendam,
non tam aliorum causa, quorum inopiam nostra libera
litate subleuamus, quàm nostra quoq; quod animi tran
quillitatem istinc concipimus & posidemus.

παχύνω) significat gelidum facio.

Εἰ γὰρ κεν & μικρὸν ἐπὶ μικρὸν

Ad multa utilis erit hæc sententia. Verū non inepte
ad studia literarum referri queat. Commēdat autem di
ligentiam & assiduitatem nobis. Est enim iucundū præ
senti copia frui, & semper aliquid habere præ manu.
Et quamquam nemo adeò diues sit qui non alterius ege
at, neque quisquam adeò doctus, qui non opus habeat

ENAR. PHIL. MEL:

alieno adminiculo ad literas, tamen turpissimum est
quotidie uelle emedicare, nec posse οἰκός τος uiuere:
αἰθωπα λιμόν) id est, nigram famem, ab effectu di
xit, quemadmodū Homerus frequēter αἰθω πα οἶνον
Sunt enim famelici nigri, & fames solet nigriores red
dere. Hunc græcismum imitati sunt Germani quidicū:
der schuartz hunger.
αἰθωψ) significat faciem comburens.

Ασχομένως δὲ πῖθον ἢ λήθωντος &c.

Præceptum est de Parsimonia. Cum res est abunde
maiores sumptus facere potes, estq; humanitatis hoc.
Verum nihil proderit tū primū uelle comparcere ubi
patrimonium est amissum. Nā odiosa est in fundo par
simonia iuxta uersum:

Nil iuuat amisso claudere septa grege.

Rursus cum res abunde suppetunt, non decet eiusmodi
sumptus facere, ut nihil reliquū facias, id enim prodiga
litis nō liberalitatis esset. Sed memineris iuxta Salo:
ita deriuare fontes tuos foras, ut tamen horum Domi
nus maneas. In summa poëta utraq; extrema liberalita
tis fugienda monet, ut neq; sis prodigus neq; sordidus:

Μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ ἐιρημένος &c.

Aliud præceptum, Mercenarij sunt benigne tractan
di. Et debes sufficienter mercedem soluere ijs quos con
duxisti, ita illi uicissim operam dabunt, ut respondeant
in laborando.

IN HESIODVM.

Καὶ τε κασιγνήτῳ πελάσας

Egregia sententia, Non temere fidendum ulli. Nemini fidas, nisi q cū modium salis absumpseris. Item cū fratre iocans adde testem. Quod si in ioco adhibendus testis, quāto magis in rebus serijs? Epitheton est in participio γελᾶσας, quasi dicat, Vide ne uerba q iocando dixeris inuertantur tibi, itaq; teste conuenit cū fratre iocari.

Πίσεις ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπισίαι

Id est, Credendum est & non credendum. Vtile cum primis præceptum, quodq; imis sensibus reponendum est. Illi enim potissimum experiuntur quæ uis sit huius sententiæ qui uersantur in Rebusp. & grauioribus causis, præsertim periculosis temporibus. Nec Græci frustra monuerunt μέμνησο ἀπιστεῖν. Nam si propter fucatam amicitiam uix fratri est adhibenda fides, quantum alijs fidendum sit, facile æstimari potest.

Μὴ δ' ἐγὼν ἅ σέ νοον πυγσόλος

Præceptum est de scortis. Probat enim Hesiodus coniugium. Nam de eo infra dicit.

πυγσόλος) composita dictio est, quasi dicas, ornans nates, ἀπυγὴ & σέλλω.

σέ νοόν) te mentem, id est, tuam mentem. Viūtur enim primitiuus pro deriuatiuis.

φιλήτης) Hesychio κλέπτης καὶ ληστής ἐστί, ἀπὸ ἐάλλω cōposita dictio, φιλήτης uero amator.

ENARR. PHIL: MEL.

Μαροπεινὸς δὲ πᾶσι σῶζοι

Oeconomicon hoc præceptum est, quo non aliud admonemur quàm iuxta uetus prouerbium, Oculo Domini saginari equum. Est enim primum (secundum Catonis sententiam) in re rustica bene colere.

Φερβέμεν) Ionicus infinitiuus est.

ἡγεαὸς δὲ θάνοις &c.

Duplex sensus horum uersuum est. Prior ratio est, quo maior liberorū grex relinquitur, hoc foelictus procedere rem familiarem. Sic enim & Germani prouerbio locum fecimus. Altera est, quòd res domestica non unius tantum opera potest augeri. Siquidem unus uir nullus uir, ut habet prouerbium.

σοὶ δ' εἰ πλούτου θυμὸς ἐέλκεται

Conclusio generalis est, quæ continet laudem assiduitatis & industriæ. Assiduitate ditescas, inquit. Sis sedulus in opere tuo, & ditescas iuxta uersiculum: Gutta cauat lapidem, non ui sed sæpe cadendo.

IN HESIODI LIBRVM SECVN-

dum Enarra. Phil. Mel.

PRiore libello præcepta de moribus tradita sunt. Secundus liber continet præcepta agriculturæ. Et quanquam discēdæ græcæ linguæ causâ enarratur hic author, tamen si quam utilitatem & rerum cognitiō quæ hic docetur, adferet, non uerba tantum, sed res etiam consyderemus & discamus.

Quoniam

IN HESIODVM

Quondam proderant hæc Hesiodi præcepta agricolis, quia quo quidq; tempore facerent hinc discabant, nobis plus prosunt Physica & Astronomica quæ adspersa sunt. Nam sæpe causas naturales tempestatum, & aliarum rerum commemorat. Porro etiam totius anni tempora discernit per insignium syderum ortus & occasus. Ita docet totam rationem & uarietatem ortus & occasus. Primum autem per liberalis & ualde honesta cognitio est omnium Astronomiæ partium & dignissima bono uiro: Sicut Ouidius testatur cum ait: *Fœlices animæ quibus hæc cognoscere primum*

Inq; domos superas scandere cura fuit.
Credibile est illos pariter uicijsq; iocisq;

Alius humanis exeruisse caput.

Secundo necessaria est cognitio cœlestium motuum quia oportet nos in rebus publicis habere descriptionem anni & mensium, quæ si non haberentur, nulla posset memoria præteritarum rerum haberi, & multæ præsentēs res intempestiue fierent Et Deus præcepit ob eam causam astra obseruari cum dicit, *erunt in annos.* Hic uero libellus Hesiodi ita scite totum annum metitur, ut si fastos non haberemus, ex Hesiodo cōfici possent. Et quidem hæc ferè tota uetus Astrologia fuit.

Tertio magnas adfert utilitates, quia ex cognitione cœlestium motuum, tempestates annorum, fertilitas et sterilitas prævideri possunt, ut licuit animaduvertere an

ENAR. PHIL. MEL

no ab hinc tertio, ubi propter uim aquarū multis locis corrupta seges est. Ideo & Moses ait, Erunt in signa tempora, & annos, id est, diuersitatē temporū sydera efficiunt, ut aliās aestus sit maior, aliās frigus acrius, aliās maior siccitas, aliās magis uiuidus aër sit.

Pleiades manipulus est septem stellarum in tergo Tauri, quæ cōspiciuntur noctu serè per totam hyemē. Porro, noctu cōspici est oriri $\chi\rho\omicron\nu\iota\kappa\omega\varsigma$ ut apud Ouidium. Quattuor autumnos Pleias orta facit.

Sub iniciū Maij cū sole subuehuntur mane supra terram, id est oriri $\kappa\omicron\sigma\mu\iota\kappa\omega\varsigma$. Mense Iunio prodeunt, ita ut mane conspiciantur, idq; uocant oriri $\eta\lambda\iota\alpha\kappa\omega\varsigma$ paulo ante solis ortum conspici. Ideo Hesiodus ait messem instare cum oriūtur Pleiades, uidelicet ortu Heliaeo, Nouembri mane sub terram descendunt, cum noctu conspectæ sunt, id est occidere $\kappa\omicron\sigma\mu\iota\kappa\omega\varsigma$. Id uero tempus sementi faciendæ idoneum iudicant agricolæ. Ideo Virgilius dixit:

Ante tibi Eoæ Atlantides abscondantur

Debita quàm fuleis committas semina &c.

Id est, mane occidant, quod sit Hyeme. Sed ubi citius hyems est, citius ferunt, ut in Germania, id quoq; præcipit Virgilius:

Dum sicca tellure licet dum nubila pendent.

Dicuntur Pleiades, quòd sit plurium coniunctarum stellarum proprius cœtus. Latini Vergilius dixerūt, quòd
in uere

IN HESIODVM

in uere oriantur. Atlantis filiae finguntur, & credo Atlantium honorem haberi quod docuerit astronomiā. Poëta trisyllabon faciunt $\omega\lambda\eta\iota\acute{\alpha}\varsigma$, in soluta uero oratione dissyllabon est pleias.

$\epsilon\pi\iota\tau\epsilon\lambda\omicron\mu\epsilon\nu\acute{\alpha}\omega\nu$) & Ionica Dialecto interposita est $\alpha\iota\delta\eta\rho\iota\nu\acute{\kappa}\tau\alpha\varsigma\tau\epsilon\tau\eta\mu\alpha\tau\alpha\tau\epsilon\omega\varsigma\delta\acute{\alpha}\kappa\omicron\nu\tau\alpha$

Quod dicit quadraginta dies noctesq; latere Vergilias, sic accipe, à Maio subuectas supra terrā interdium non cerni, propter uicinitatem solis, magna parte aestatis, noctu uero sub terra sunt. Post menses duos mane cernuntur ubi longius iam sol discefferit à Tauro. Dein de mense Octobri post matutinū occasum noctu rursus cernuntur. Neq; est sic accipiendum, quod post occasum matutinum, post autumnum lateant, nam ita noctu cernerentur. Nunc poëta nec noctu nec interdium conspici dicit. Id fit in æstate dū sol propius Taurum uersatur.

$\kappa\epsilon\kappa\rho\nu\phi\alpha\tau\alpha\iota$) tertia perso. est præte. pas. ut apud Homerum in 2. Iliad. $\epsilon\pi\iota\tau\epsilon\tau\epsilon\phi\alpha\tau\alpha\iota$, Addunt enim Iones $\tau\alpha\iota$ tantum ad præte. actiue uocis:

$\omega\acute{\epsilon}\lambda\omicron\mu\epsilon\iota$) existo. inde $\omega\epsilon\rho\iota\pi\lambda\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\tau$. & est perpetuum anni epitethon. Gellius diligenter hanc uocem reddit. lib. 3. cap. 16. pro decurrente ad finem anno, & non circumactio anno.

$\omicron\upsilon\tau\acute{o}\varsigma\tau\omicron\iota\pi\epsilon\delta\acute{\iota}\omega\nu\omega\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\tau\alpha\iota\nu\acute{o}\mu\tau$
Elliptica, oratio est, uult. n. dicere, illis qui prope mare habitāt, quiq; ualles concavas & c. hæc lex seruanda est:

ENAR. PHIL. MEL.

ἄγρος) palustrem terram significat.

Γυμνὸν περιεῖρειν

A signo describit rursus tempus arationis et messis:
Est autem arādam ante maximam seuiciem hyemis. Et
commode adiecit adhortatiunculam. Vide ut res tua in
tempore conficiatur, ne cogaris aliena uinere quadra.
ὥς τοι ἕκαστ' ὥρῃ ἀέξεταί) Verbo singul. nū. no
men plur. num. adiunxit, quod Græcis familiare est.

ἢ ὥσ' ὦ) Id est, trepide peto alienas aedes:

Εργα τὰτ' ἀνθρώποισι

Causa, quare sit laborādum. Quia homo factus et
ordinatus est ad labores. Neq; frustra est quod hoc tam
sedulo inculcat et urget poëta. Nam præterquàm quod
Dei uoluntas est laborare, etiam hoc significare poëta
uoluit, non posse fieri ut quis honeste uiuat, nisi simul la
boret. Et quemadmodum maxime res dilabuntur per
discordiam, ita quoq; per socordiam ac negligentiam,
ut sepe usu uenire uidemus. Sunt enim qui tametsi non
magnos faciant sumptus, nec dilapident rem familia
rem, tamē socordia ad extremā paupertatē rediguntur.

διατεκμείρομαι) est ordino, constituo.

Οἶκον μὲν πρῶτιστα γυναικάτε

Primus uersus huius libri continebat propositionē,
complectens summam agriculturæ, messis uidelicet et
arationis. Nunc narrationem contexit, quæ generalia
quædā præcepta continet, de constituēdare familiari.

κτλτλν

IN HESIODVM

κτητὴν οὐ παρέτην,

Aristoteles oeconomiam suam incepit ab hoc uersu, & refert ad uxores, cū ancillam intelligat poëta. Nam post de uxore loquitur. Est elegantissimus locus de coniugio in Xenophonte, quem Columella optimis & præstantissimis uerbis expressit in præfatione 12. libri.

κτητὴς) ancillam emptam significat & non nuptam.

χρημάτα δ' εἰν οἴκῳ

Commendat ordinem & curam in re domestica hoc præceptum. Columella enim nihil magis prodesse dicit quàm si seruetur ordo. Vetus, inquit, est prouerbium, Paupertatem certissimam esse, cum alicuius indigeas, uti eo non posse, quia ignoretur ubi proiectum iaceat quod desyderatur. itaq; in re familiari laboriosior est negligentia quàm diligentia. Sic accidit in nostris studijs. Sunt qui multas sententias tenent, sed cum est dicendum & stilus exercendus, nullæ prorsus ueniūt in mentem. Quid sit in causa, dictum est.

ἢ δ' ὥρῃ παραμείβεται

Oportet agricolam diligenter obseruare occasionem, quia non leuis iactura est in mutuo accipiendo, dum enim mutuum petis, perdis temporis occasionem.

Μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι ἐστ' ἀνελόν

Sunt hæc communia præcepta de non cunctando. Recte Ouidius in hanc sententiam dixit:

Qui non est hodie cras minus aptus erit.

ENAR. PHIL: MEL:

ἐνν) significat postremum mensis diem, significat
item tertiam lunam seu perendinum diem, ut apud Ari-
stophanem, (quem Suidas citat.) θάρσει, κατὰ τεύ-
ξην καὶ ἐν ἐννεῳ ἔλθης, ἀντί τοῦ ἐν τρίτην.

ἡμερος δὲ λήγει μένος

Secundum præceptum est de aratro faciendo, & quan-
do cadenda sit materia ad rem rusticā. Orditur autem
à Chronographia.

ἰδὲ ἀλιμον καῦμα) τὸ ἰδρῶ ποῖόν exponunt.
id est, æstus qui sudorem ciet.

μετὰ δ' ἔρεπται βρότεος χεῶς

Id est, remisso æsture spirat corpus. Nam propter
æstum & calorem corpus prorsus torpet, neque homines
solum ita afficiuntur, uerum etiam inanimata.

Δὲ δὲ τότε σείετοσ ἀστὴρ &c.

Sirius stella in ore canis maioris, quæ cum leone su-
pra terram subuehitur, sicut Lucanus in 10 testatur,

Qua mixta Leonis

Sydera sunt Cancro, rapidos qua Sirius ignes
Exerit &c.

Deinde ubi sol accesserit Scorpionem, mane aliquātiſſper
ante solem supra terram subuehitur Heliaco ortu. Dein
de orto sole statim labitur sub terrā. Ideo dicit Hesiod.
nocte frui Siriū, id est, mane aliquātiſſper ante solis or-
tum supra terrā emergere, at non cōmorari diu post so-
lis ortū supra terram. Nomē Sirius à σείρω factum
est

IN HESIODVM

est, quod inflammare, arefacere significat:

ἡμος ἀδῆκτοτ᾽ ἄτη πέλεται

Describit commodum tempus secandi ligna: Durat enim hæc longo tempore, nec sunt obnoxia corrosioni. Hoc significat ἀδῆκτοτ᾽ ἄτη, id est, incorruptissima ἀδῆκω, i. mordeo, quæ non mordetur à uermibus.

Per ὄλκον τριπόδην, mortarium trium pedum intelligere uidetur. Suspicio enim talibus mortarijs usos esse pro molis.

δῶρον Græci appellant palmum, quod munerum datio δῶρον appelletur. Id autem semper geritur per manus palmi. Vitruuius libro secundo.

γύμν) id est, dentale, uocant lignum cui uomer inseritur, quod tanquam artus continent corpus humanum sic dentale contineat uomerem.

ωρίνινον) id est, iligneum, est enim ualidissimum.

Εὐτ' ἂν Ἀθηναίης

Cererem uocat Athenæam, q. ipsa Athenienses atq. adeo omnes homines de frugibus docuerit. Potest tamē etiā uel ad Erichthonium, uel ad Triptoleum referri.

ἔλυμα) id est, buris, lignum longum est cui insertum est dentale. Locum Vergilij 1. Georg. cum hoc confer, qui sic incipit:

Continuo in syluis magna ui flexa domatur

In burim &c.

ENAR. PHIL. MEL.

δοῖα δ' ἐκδοῦ ἀροῦρα

Indicat patrem familias oportere bene instructum
esse, ne quis casus per inopiam suppellectilis remore-
tur rusticum laborem.

ἀντόγυον) uocant cum uomer est insertus dentali
ἄφαϊς ab ἄγω uenit, quod in præsenti in usu non est.
ἄκιον) quod non arroditur à uermibus, non sentiens
illos uermes. κίς enim uermis ligni est.

δ' ἄφνης) Plinius numerat quoq; illa ligna inter ea
quæ cariem nesciunt.

βόεσ' ἐνναετήρω &c.

Cuiusmodi boues conueniat agricolam habere.

Τοῖς δ' ἅμα τεσσαρακονταετής

Habes hoc loco præceptum de ministro, qua hunc æta-
te & moribus præditum esse oporteat. Etsi tātum in mi-
nistro requirit Hesiodus, ut iuuenē bobus præficere no-
luerit, quāto minus Ecclesiasticis & Rebusq. præfice-
ret. ὀκτὰ βλωμον) id est, octo morsuum, ita tamen ut
unum frustum habeat binos morsus, βλωμός morsum
significat:

Ἐπιπορεῖν ἄλέαθαι

Hoc Verg. in 1. Georg. imitatus est hunc in modū:
Dum sicca tellure licet &c.

Nam sera satio obest, neq; secunda satio tantum com-
modi habet, quantum tempestiua illa cum robusta far-
ra serantur.

ω το ε ε ι ϑ

IN HESIODVM.

τοῖεν aut πτοῖεν) est percelli & tanquam at
tonitum reddi, gassen.

ῥάλειδα δ' εὐτ' ἄν

Hactenus supellectilem rusticam & familiam agrī
colæ pertractauit, sequitur nunc quando sit arandum,
& quoties sit arandum. Porro Poëta fingūt grues auo-
lare in meridionalem regionem, in Aegyptum uideli-
cet, ubi belligerantur cum pigmeis, ut est apud Home-
rum Iliad. lib. 3.

Βρον

Αἴτ' ἐπὶ ἔν χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἀτέσφατον.

Verum Albertus scribit nō esse fabulosum, sed quod
sint ibi monstra quædam similia hominibus: Imitatus
est hunc quoq; locum Hesiodi Vergilius in 1. Georg.

καὶ δ' ἔνν δ' ἔδ' αὐτ' ἄνδ' ὅσ) id est, terret eū cui
non sunt boues, propterea quod iam instat tempus po-
stremæ arationis. In dictione αὐτ' ἄνδ' ὅσ) longa breuem
concepit, ut sæpe supra.

ρηίδιον ῥ' ἐπὶ εἰπεῖν

Negligentiam & inscitiam rusticorū taxat, qui nō
considerant quibus opus habeant, sed in alienam opem
semper sunt intenti, id quod miserrimū est. Est autem
iucundum cum primis in hoc carmine, σχῆμα προ-
καταλείψιος, quo confutat eorū rationem qui obi-
cere poterant: Si quid desiderabimus in re familiari
nostra, poterimus ab alio mutuo petere. Et respondet
eadem opera posse petere & negare aliquem.

IN HESIODVM

Ab ἀτὲ & ἀνείνομαι compositum ἀπέναντα & αἰ, &
 & significat denegare.

Νῆπιος οὐδὲ τόγ' οἶδ' &c.

Id est, ignorat quod lignis opus sit. Nam magna cō
 gerie bonorum lignorū opus est ad fabricandū currū.

Εὐτ' ἂν δὴ πρῶτις' &c.

Totus ille locus ad arationē pertinet, & est adhor
 tatio ut statim admoueant manum operi, non tantum
 famuli, sed et ipse paterfamilias. Addit deinde signa &
 circumstantias, qualis terra sit aranda, sicca scilicet et
 humida. Columella in hanc sententiam inquit: Neq; suc
 co careant, neq; abundant uligine. Ita Hesiodus iubet
 siccam & humidam arare, id est, non lutosam, et tamē
 made factam. Meminerunt quoq; huius præcepti Plini
 us & Theophrastus.

Εἰαὲ πολλεῖν θέρεος &c.

Præceptum est de reliquis arationibus. Pingue so
 lum solet quater arari, bis solem bis frigora sentit, sicut
 est solum Italicum. Qui uero tenuius solum habent, ter
 arant. Prima aratio est proscissio. Secundo arant men
 se Iunio ante solsticium, latini iterationem, nos brachē
 uocamus. Postremo ante sementem aratur, hoc Latini
 tertiationem uocant

Νεῖον δ' ἐπεσεῖν ἔτι &c.

Adiecit præceptum q, interualla sint faciēda agris
 quibus interspirent & quiescant, sunt enim multo fera
 ciores si

IN HESIODVM.

etiores si permiseris interualla, quàm sine interuallis.
Estq; hic locus commendatio noualis. Nam cum terra
quorū annis ferēdo non sit de fatigata, nec penitus exhau-
sta, sit ut copiosiore fructū ferat & gratior quoq; sit.
Est autem nouale, teste Plinio, quod alternis annis feri-
tur. Operæ precium faceret studiosus puer, si quæ sunt
in primo Georg. Verg. cum hoc loco contulerit, ita sine
negocio Hesiodi sententiam poterit adsequi.

ἀλεξιάργον) id est, pellens execrationem, solent enim
agricolæ maledicere quando fructus ex sententia non
proueniūt. Sic Hercul. ἀλεξίκακος dictus est, q̄ de-
pulerit mala hoibus, & fuerit domitor monstrorum.

εὐχέσθαι γὰρ δὴ ἡ χρονία &c.

De sacris faciendis præceptum. Admonet superos esse
precandos, ut hominū studia & labores bene fortunēt.
Idem facit Verg. & Xenophon magnifice in Oecono-
mia. Quidam per terrenū Iouem intelligi putāt Plutū,
ego uero cum puto qui gubernat & regit terrena.

ἑργὸν id est, aram. Alludit enim ad Eleusinia Cere-
ris sacra quæ Athenis fiebant, & uocabātur mysteria.
Videntur autem mihi fuisse conspirationes & fœdera,
quibus se adstrinxerant ad ciuilia officia ciues, hoc po-
test colligi ex Cicerone, ubi de Eleusinijs sacris dispu-
tat. Erant autem maiora & minora sacra, & hæc sub
autumnū fiebant. Porro fingūt Cererem, cum per or-
bem quæreret filiam, humaniter ab Atheniensibus re-

replam esse, & i. eo illis hanc gratiam reddidisse.

Αρχόμενος τὰ πρῶτ' &c.

Circumstantia est quomodo sit arandum, nam supra dixit quando & quoties sit arandum.

Εν δ' ἔργον lignum significat quod est proximum temoni, alioqui cor arboris hac uoce significatur:

μεσάβουον integrum est. Poëta μεσάβουον fecit. Iulius Pollux lorum esse dicit quod boues iugo alligat.

τὸν οὖν ὁρῶντι δέσσι τιθεῖν

Illam fuit absolutio sententiæ, est autem solæcum hoc quod à Græcis fieri solet. In arando debet subsequi aliquis qui scamna, id est, maiores glebas confringat. Vergilius: Multum adeò rastris glebas qui frangit inertes Vimineasq; trahit crates &c.

Et Plinius: Crate dentata, uel tabula aratro annexa, quod uocant lerare, operientes semina.

Hæc descriptio agriculturæ non conuenit cum nostra. μέκην dicitur eyn hacken uel bicke.

Μικέλην eyn karst. Verg. locū de occasiōe huc refer.

εὐδύμοσύνῃ γὰρ ἀείσῃ &c.

Epiphonema est. Crede mihi, multum commodi adfert industria. Homo ignauus uix unquam ditescet. Solet autem sic poëta subinde spargere sententiās de diligētia, & sine ea nemo quicquam laude dignum efficere potest.

ἀδ' ἔργον μέγα πᾶχ' Hesychius exponit, nos seyst fructibar. Et est sensus, si ita fregeris glebas, ubi ita subgeris

IN HESIODVM

geris solum, spicæ multa ubertate, seu ut (Columella di
xii) pinguedine nutent ad terram. Elegans pictura
seu ὡς τὸ πῶς τοῦ huius carmīs, quaremita descri
bit ut oculis planè subijciat.

Εἰ τέλος αὐτὸς ὁ ποιητὴς ὁ λύμπος

Egregia hæc sententia est, quam nemo negare potest
ex Patrum religione manasse, ac ueluti per manus
traditam esse. Conuenit enim cum primò decalogi præ
cepto, quo iubemur Deū honorare, ac illi fidere. Time
mas cum impiâ fiducia nostri relictâ, omnem spem in
Deum collocamus, hoc unum cogitantes, ne in rebus
prosperis insolescamus, contrâ in aduersis deijciamur.

Adhunc modum Hesiodus Agriculturâ, & quic
quid est laborū nobis commendat. Vult ut pro se quisq;
acriter in laborem animum intendat, uerum finem labo
rum, & ut nos uocamus benedictionem, non nisi à Deo
expectet. Quod si ille laboribus nostris affulserit, ac
gratā auram cōmoda tēpestas aspirauerit, nemini du
bium esse debet, quin suum quoq; labores adsequantur
finem & huiusmodi felix messis proueniat, ut (quem
admodum hic dicit Poëta) sit utendum omnibus uasis
repurgatis quibus diu non sis usus.

πολὺν ἔαρ) id est, Canum uer, Edithon ueris,
quod adhuc ab hyeme & pruinis canescit.

ἐὼς χέων) cum ω, in antepenul. scribendum est,
concipit autē rursus longa breuem, ut sæpe iam supra.

ENAR. PHIL. MEL

Εἰδέναι ἡλείοιο τροπῆς ἀρόης

Aliud præceptum est, uidelicet quod tempus sit uisandum, nec est quod ordo in præceptis te magnopere moretur. Poteris enim per te fingere tibi uel hunc uel alium ordinem, siquæ hoc secundum præceptum.

Τροπῆς) Græci omnes cōuersiones uocant. Est ἡ τροπὴ χειμερινῆ καὶ θερινῆ, id est, solsticiū æstiuum & hybernum, quod Latini raro solsticiū, sed brumā uocarūt ἀπὸ τῆς ἑραχέϊας ἡμέρας ut Seruius ait. Vocant etiam æquinoctia conuersiones, quia tunc Sol quasi conuertit se, & incipit descendere. Ita in conuersione hyberna, quando sol longissime distat propter obliquitatē, tūc uertit se, & incipit ascendere, quia est statio solis. Ideo monet non esse arandum sub Brumam.

Οἷσις δ' ἐν φθγμῶ &c.

Extenuatio est, Domum portabis, non uehes, opus erit tibi calathō, nō onusto plaustro, habebis enim multum culmorum, & parum granorum.

φθγμός dicitur quicquid consutum est, φθγμῶν stragulum factum ex iuncis, cyn decken, hinc Phorasio parafiti nomen.

Αλλοτε δ' ἀλλοῖος ζηνός νόος ἀιγόχοιο

Tertium præceptum, Alio tempore sunt alie tempestates, aliquando citius aliquando serius ferendum, ut sinent tempestates. Quia nonnunquā differt Iuppi ter tempestatem, & quando nos foelicißimum annū speramus

IN HESIODVM

peramus, tunc deploratissimum experimur. Ergo Io-
ui committenda huius rei cura, ut perficiat ex sua sen-
tentia quæ uolet.

Εἰ δὲ κεν ὁ ἄγροσχος &c.

Quartum præceptum de sera aratione. Sin autem
sero araueris, hoc poterit esse remedio, & uerna ara-
tio tum foelix esse poterit, si pluerit ad tertium usque diem,
ita ut pluuia neque superet ungulam bouis neque desti-
tuat, in summa, ut impleat uestigia: Nam tum terra per-
madefit, & uerna satio nihil infirmior sit autumnali.
Et quia humor est principium uitæ, ideo fit quod humor
tam facile non lædat quam siccitas. Est autem pulchra
periphrasis Veris, cum inquit ἦμος κόκκυξ κοκκὺζει
Cuculus enim ueris tempus adesse cantu suo prænunci-
are solet. Et principes Saxonie hunc morem habent,
ut qui prior arcu percusserit cuculum, aureum habeat.

Εν θυμῳ δ' ἐν παντὶ φυλάσσει

Admonet rursus diligentia, solet enim Poëta subin-
de morales sententias aspergere, præcipue de sedulita-
te cuius usus & uis in omnes uitæ partes sese extendit:
Nam ut res diligentia crescunt, ita socordia decrescunt:
Iam cum nemo sit quemadmodum Quintilianus inquit,
qui non labore & diligentia sit aliquid consecutus, quæ
prauitas humanæ mentis est, aut quæ uecordia, oscitan-
tiam magis, quæ dedecori hominibus est, quam diligen-
tiam, ex qua nomen dignitasque paratur, uelle amplecti

In studiis literarum homines docti socordia multa dedit
sunt, ut est uidere in Cicerone & Hortensio. Recte
itaq; Hesiodus facit quod tam diligenter sedulitatem
hominibus commendat.

Πάριθι χάλκειον θώκον &c.

Monet arationis tempore & cum negocia sunt ex-
pedienda, conuenticula & alias nugas relinquendas es-
se. Atq; hunc locum, quia perutilis est, quibusdam cir-
cumstantiis amplificauit. Prior est quod quamuis nos
simus cessatores, tamen tempus nunime cesset aut ferie-
tur. Eam sententiā deinde repetit & auget ab effectu
famis. Siquidem tempus consumis, quod in opere faciū-
do sumere tibi potuisses, fiet ut ignauia te in hyeme de-
prehendat, et fortiter cogaris esurire. Quod si famem
uiuare non poteris, certum est quod in ualitudinem ad-
uersam incidet & maxime in dolorem pedum. Solet au-
tem frigus naturaliter tumorem asferre, quia sanguis
frigore coagulatur. Aristoteles prima sectione Proble-
matum scribit fame diuina laborantibus pedes intumes-
cere. Huc alludit Hesiodus cum iubet cauere, ut fame tu-
me factum pedem demulcere nos oporteat:

χάλκειον θώκον) anciam sedem, tabernam uocat
erant enim consessus in officinis ferrarijs.

Εὖ ἄλεα) in locis calidis exponi potest. Quan-
tū suspicor mendum esse in tono ut sit ἄλεα scriben-
dum ab ἄλεομαι cuito, uerū nolo quicquam mutare.

Vsus

IN HESIODVM

Vsus est autem & supra ἐπὶ cum accusatiuo in ista si-
gnificatione dum ait, ἐπὶ ἁπλοῦς γαίαν, & λέον
uero locum tepidum in aprico situm significat.

λέσχα) quōdam dictæ sunt cōuenticula Philosopho-
rum, deinde, q̃a inter ipsos de rebus leuissimis plerūq;
agitabatur, factum est, ut λέσχα dicerentur uulgo
nugæ. Suidas Homerum citant, inquit: λέσχαες ἔλε-
γνον μὲν οἷος τινὰς τόπους, ἐν οἷς χόλῳ ἀγόν-
τες ἐκαστὸν τοῦ πατρὸς ἐμμενέειν. οὐδὲ λῆσιν ἐν-
δεῖν χαλκκίονες δ' ὅμον ἐλθὼν, κέπῳ ἐς λῆ-

Πόλλας δ' ἄδρῃς ἀνὴρ εἷς. (χην.

Ignauie effectum prosequitur. indigens uir multa
mala concipit in animo, fieri enim non potest, ut mens
hominis plane sit ociosa, itaq; uarios dolos ac fraudes
excogitat hi q̃ rerum inopia laborant. Vnde Columella
recte dixisse iudicandus est dum inquit: Homines nihil
agēdo male agere discūt. Nihil enim usquam quicquam
scelerum est, neq; ulla quantumuis pessima flagicia de-
signantur, quæ non ex ignauia ueluti ex fonte proma-
nant. Huius rei passim in omnibus ciuitatibus, pagis &
uicis plura exēpla quàm numerari queant, à circula-
toribus & decoctoribus eduntur, qui dum inanem spem
(ut Hesiodus uocat) nimis diu fouere, tandem ad furta,
latrocinia & sacrilegia animum applicant. Quare, ut
hec flagicia è medio tollātur, solus labor remedio esse

ENAR. PHIL. MEL:

poterit. Est enim per laborem aditus id uirtutem, per
desidiam uero ad omnia genera flagiciorum non aditus
tantum, sed rectissima uita.

Δείκνυε Δὲ Ἀμώεσσι θεγεύς

Spargit rem in personas, atq; ita temporis circum-
stantia auget. In media æstate certa opera præscribe.
Sequitur ratio, quia non semper æstas erit. Hæc senten-
cia speciem prouerbij habet, qua monemur occasionem
temporis non esse negligendam. Et nota est fabula de
formica & cicada: Quin & Germani uulgari dicto
cessatorum socordiam notamus cum dicimus. Post græ-
tum solis calorem, ingratum frigus experiemini.

θεγεύς pro θεγοῦς Dorice.

Μῆνα Δὲ Ληναίων

Amplificatio est à temporis descriptione longiori.
describit enim hyemem. & est similis locus apud Ver-
gilium in Georg. copiosissime tractatus.

Ληναίων) mensis Brumalis est, partim cadens in De-
cembrem, partim in Ianuarium. Luna Græcis menses
faciebat, nō ciuilis ordinatio aut sol. Porro Ληναίων
Ianuarium esse apparet ex Gaza qui ait: Ληναίων
ἢ καὶ αὐτὸς ἡδεῖ Ιανουαρίον ὄντα, id est, Linæo
na aut & ipse norat Ianuariū esse. Linæa enim Bacchi
feriæ & Pythia sub id tempus agebantur, cum uini præ-
micias libabant. Cōmentarius in Equit. Aristopha. con-
tinet adolescentes eo tempore soliros fuisse circumue-
hi qui de plaustris conuicia iaciebant.

Εὐν

IN HESIODVM

Βούβορα frigora uocat quæ adurunt & excoquant
boues, sunt ea autem in mense Decembri, cum maxima
uis Aquilonis sentitur, cui Germani à frigore nomē se
cerunt, cum uocant eynschinden hengst, quasi dicas ex
coriatorem bouum. Δέρο Græcis excorio significat.

πεύθετος βορέας δυσηλεγέες

A circumstantijs rem tractat, uidelicet unde spirat
Boreas, & quid soleat fieri cū spirat. Spirat autem per
Thraciam, quia ad septentrionem Græcis Thracia sita
est. Multas quercus, altas abietes de mōie deiicit in ual
lem ad terram. Deinde auget ab habitu animantium.
Etiam feræ sauitiam hyemis ferre non possunt, quas na
tura munit, quanto minus nos.

δυσηλεγέες) scilicet glacies, id est, molestæ, à δύς
καὶ ἀλέγω, curo, quòd adferant molestam curam.

καί τε δὲ αἶψα ἄνοι

Capræ epitheton est hirsutæ esse, Vergilius in ter
tio Georg. testatur capras ualde obnoxias esse frigori:

τροχάλον δὲ γέροντα τίθησι

Distributione quadam hyemis incommoda recenset,
& apertissime dicit incuruū senem Boreæ iniurijs obno
xium, quòd hæc ætas omnium maxime gaudeat sole &
fugeat frigus, unde notum est illud. Et apricos meminis
se senes. Periphrasticōs autem uirginem innuptam de
scripsit, quòd opera aureæ Veneris ignoret. Estq; dili
genter obseruandum quòd innuptæ nō prodibant in pu

blicum, sed adseruabatur domi. Sed hæc cantilena non grata admodum foret nostratibus puellis..

λίω) Apocope est pro λιπαρόν ἐλαίω, id est, pingui oleo. Nam postrema syllaba abiecta est.

ἡματι χιμῆρα ὅτ' ἀνόςσεος

In hac descriptione hyemis & Πολύψι piscis mentio nē facit. Cuius hæc natura est, teste Plinio lib. 9. ca. 29. ut fame laborans sibi pedes arrodatur, quo maxima hyemis se uicia notatur. Et quia uehemēter frigore læditur latet plurimum in antro suo, nec egreditur piscatum, unde colligi quoq; potest in frigidioribus aquis nō esse, per æstatem conuehit & reponit uictum, perinde ut formica, testis est Theophrastus. Sunt autē polypi multæ species. Verum maxime cum illis cognatus esse uidetur quos Albertus Ratis uocauit, die rochen. Piscis magnus est habens octo pedes, in quibus duo extremi pedes cotilidones habent i. concauitates, quibus nititur & affigit se his quæ præhēdit. Vnde in Aulularia Plautus ait de auaris: Ego istos noui polypos, ubi quid tetigerunt tenēt. Athenæus multos auctores citat, qui scripserunt fame laborātem polypum in cauernis brachia sua rodere, cui sententiæ & Oppianus & Albertus suffragantur. Sed Athenæus & Plinius putant id accidere polypo à cōgris. Hesiod. uero hanc speciem ἀνόςσεον uocat, quod spinam nō habeat, sed cartilaginem pro spina. Dicunt illum uenari pisces mira industria, cū alio-

quē

IN HESIODVM

qui sit animal timidum. Verum ita comparatum est, ut illi consilio polleant natura, quibus robur est negatum.

ἀλλ' ἐπὶ κυανέων αὐδ' ῥῶν &c.

Id est, Sol uertitur supra populum nigrorum hominum. Intelligit autem Aethiopes qui sunt in Africa, quorum etiā nūc quidam sub imperio Caroli Cæsaris sunt. κυανέων Græci uocant quod nos ceruleū, laur, estq; metalli genus, metaphoricè pro obscuro et atro. Est autem sensus, Sol uoluitur supra meridionales hoīes, nec diu moratur supra nostrū hemisphæriū, uidelicet Græciæ.

καὶ τότε δὴ κβραοὶ

Adhuc in hyemis descriptiōe cōmoratur. Cornutæ ferae et nō cornutæ lugubriter frēdētes p̄ syluas fugiūt.

μύλα dentem molarem significat, à quo sit uerbum μυλίσω quod significat dētes incutio. strideo propter frigus, o, litera interposita est.

δρυά) loca arboribus confita sunt, Hesychius perscribit.

γλαφυ) pro γλαφυρόν Apocope est, & significat specum & concauitatem petrosam.

Τότε δὴ τείνω δὴ ἐροτῶ ἴσοι

Est hoc loco Poëta delectatus enigmate Sphingis, Nā senes solēt in baculū incumbētes demisso capite incedere, & terram inspicere. Vnde & silicernij dicti sunt. His similes esse dicit seras, cum penuria uictus laborantes propter niuem, undiq; per syluas discurrant.

IN HESIODVM

νιφα) rursus Apocope est pro νιφάδ' α, frequē
Homero.

Ε ΤΟΤΕ ΞΩΑΘΑΙ

Versatur per omnes circumstantias corporis, & mo-
net propter frigus arcendum, crasso panno & multis
pilis intertextis utendum esse. Greci uero usi sunt ad-
modum honesto uestitu, quemadmodum & reliqui ho-
nesti populi Romani & Iudæi. Pallio usi sunt supra tu-
nicas, χιτῶν uero uestis interior erat.

κροκα) Accusatiuus est pro κροκίδ' α, & signifi-
cat id quod subducitur, ευν eintrag. apud Pollucem in
libro de uestibus.

ἵναρι ῥίχ' σ' ἀξεμέωσι) Id est, ne horreat cor-
pus nimio frigore.

ἀλεην) ab ἀλέεσθαι ut habeas quiddam quod
arceat pluuiam.

Τὸ χεῖρ ᾧ τ' ἥως

Enumerat iam causas pluuiæ. Quemadmodum enim
uapor ex olla in operculo repercussus in aquam resolu-
tur. Sic uapor ex terra in nubibus repercussus in aquā
resoluitur, & deinde decidit. Humectat autem aër sata
& arua, itaq; addit cōueniens epitethō τῷ βοφόρος.
Postea quid uentus sit dicit, nimirum nubium agitatio:

Ἰημιος θ' ὥμισυ βοσὶν

Bobus adseruādum esse dimidium pabulum, uiro ue-
ro ut

IN HESIODVM

ro ut supersit aliquid in noctem scilicet. Nam Græci homines tantum coenabant & largius quidem.

ἐπιρροῖν) accurrere significat:

Ταῦτα φυλασσόμεθα &c.

Absoluimus hactenus descriptionem hyemis, nunc aut Veris descriptionem hoc caput continet. Estque primum signum quando Iuppiter sexaginta dies, id est, duos menses, Ianuarium uidelicet et Februarium consecerit, post brumam uel conuersionem Solis, tum stella Arcturus nuncia ueris primum apparere incipit. Est aut Arcturus stella sub zona Bootæ, oritur Chronico ortu, id est, uespere initio Veris quando sol ingressus est Arietem.

Τὸν δὲ μετ' ὀρθογόνον

Aliud est signum uenientis ueris. Vide Ouidium in sexto Metamorphoseos quare hirundo dicta sit Pandionis filia. Comperi autem latere hyeme hirundines in nidis suis tanquam mortuas. Proinde non puto auolare eas. Totam hyemem habent secum recentia oua, Reuiuiscunt autem sub æstatē. Quare iudico mirabile quoddam opus esse ac imaginem resurrectionis nostrorum corporum.

Τὴν φθάμεθα ὀνύχα

Summa huius loci est quod tempore Veris sint amputandæ uites, nec sit expectandum donec maior æstus aduenerit. Turgent enim tunc in palmitibus gemmæ, nec potest esse sine periculo, si tunc putentur uites:

ὀνύχα) dicunt significare palmites, uocabulum uero est, apud iuniores ἄμπελος in usu.

ΑΧ' ὁ πότεν Φορβέοικος

Hoc præcepto messis tēpus describit. Quādo æstus inquit, cœperit esse uehemētior, ita ut quærant humi diora loca testudines, tum falx erit acuenda & seges demetēda. Est autem omnino tempestiuior messis Græcis quam nobis. Sunt enim illi magis ad orientem & meridiem quā nos. Quare uariani hæc præcepta, nec ad singulas regiones accommodari possunt.

Φορβέοικος) Epitethon testudinis est, dicitur enim domi porta, quod ædes suas circumferat. Nota est fabula de testudine quæ sola domi remansit, cum reliqua animā ia omnia suauissimis epulis Iouis accipiebātur: σκαφός) instrumētum est rusticum apud Pollucē.

Φεύγειν δὲ σκαφόις θεώκοις

Vides quā non possit poëta sedulitatis obliuisci: Prohibet enim tempore messis somnum ad multam lucē esse protrahendum, quod eo tempore reponenda sunt quibus in hyeme fruamur. Iam qui ad auroram aq; in medios id temporis dies stertere uoluerit, miseram profecto uitā trahet ubi hyems sui memoriā nobis in animā semel cœperit reuocare, ibi tum licebit experiri uerissimum esse cicadæ & formicæ apologum. Plurimum & uenustatis & utilitatis hæc sentētia habebit, si quis ad studia literarū traduxerit, cū illa cessatorem minime requirant, & qui in multam lucem quotidie stertat. Adiecit deinde, ceu Enomas quasdam, optimos uersus, qui
huius

I N H E S I O D V M.

bus matutina opera hominibus commendat, & dicit auroram tertiam operis partem absolueri. Item eos qui mane surgunt, plurimū promouere quoscunq; labores susceperint. Postremo etiam boues facilius ferre matutina opera quā meridiana. Experiuntur etiam studiosi bonarum literarum Auroram Musis esse amicam. Quare diligenter has sententias obseruent & meditentur hi qui animum ad literas applicuere, quiq; parentum & amicorum expectationi æquissimæ satis facere uolent.

ἥμος δ' ἐσκόλυμός τ' ἀνδρῶν

Aestatis à solsticio descriptio. Primum ponit prognosticum maximi aestus, deinde quid faciendum sit. Græci post Ver statim incipiunt messē. Deinde sequitur solsticium æstiuale, tunc nos habemus messē:

σκόλυμος) carduus dicitur flore purpureo, quo nomine & reliquæ species censentur, ut sunt Paliuri, Chameleones, Acanthi. Vide Plinium lib. 12. cap. 23. et libro 22. cap. de carduo. Venerem stimulare in uino, Hesiodo & Alcæo testibus, qui florente ea cicadas ac cerrimi cantus esse, & mulieres libidinis audissimas, uiros pigerrimos in Venerem scripsere.

Ἐπὶ κεφαλὴν καὶ γυναικῶν

Ratio, quare hoc tempore uiri debilissimi sint, & mulieres lasciuissimæ, quia calor resoluit totū corpus hominis, ergo leduntur magis aestu quā frigore uiri.

ἡ γὰρ Βίβλος οἶνος) A Biblia regione Biblinum
uinum dictum esse Athenæus scribit libro primo, testa-
tur autem dulce fuisse, atq; à Siculis Polium uinum di-
ctum esse. Et Homerus non uno loco testatur Thraciam
nobilis uina habuisse.

μᾶζα) Libum lacteum intelligit ex recenti lac-
te, siue lac coagulatum. Nostri homines puto uocant
cyn zieger. Deficiunt autem lacte nisi mulgeantur ca-
præ iuxta Vergilium:

Quàm magis exhausto spumauerit ubere mulctra:

Leta magis pressis manarint ubera mammis.

Item capræ uincunt copia lactis oues, laudaturq;
lac caprarum plus in libo quàm ouium. Poterit & hæc
huius loci sententia esse, quia sub Autumnum statim ad-
mittuntur capræ ad conceptum, & deinde deficiunt.

Vtere igitur dum potes.

σθεννυμέναων) Aeolica dialectos est cum α sit
interposita, quasi dicas extinctarū aut non lactantiū.

Ἡ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας) Vitulinam carnem
intelligit, quæ non improbatuur sana esse homini. Cete-
rum enixæ bouis carnem non laudat Poëta.

ὡρωτο γόνον) illa enim caro est ualde laudata
quod facilis sit concoctu. Estq; in æstate istis cibis uten-
dum, qui facile concoqui possunt: itaq; & huius men-
tionem hic facit poëta.

Ἄτρωα οἶνον) Vel à calore dixit, quòd adurit fa-
ciem

IN HESIODVM.

ciem, uel à colore. Laudantur enim magis æstate rubra
uina quòd pinguiora sunt & magis alant corpus. Cete-
ra tenuiora sunt & facilius penetrant.

ΑΥΤΙΟΝ ΕΥΚΡΑΕΟΣ ΑΝΕΜΟΣ &c.

Inter cæteras uoluptates non postrema est si quis in
æstate sub umbra gratiæ auram capiet, ita ut faciem uer-
sus leuiter susurrantem uentum uertat. Intelligit autem
hoc loco Zephyrum, quod Euri, Boreæ et Zephyri æsta-
te sint temperati. Ausler uero plerunq; noxius est, tam
æstate quàm hyeme. Erit maior hæc uoluptas si adfue-
rint riui perpetuo scaturiētes, quibus semper multiū
delectati sunt Poëte.

ἀόλωτος καὶ ἄθολος qui sit sine limo, aut
qui non sit lutulentus.

Τρις ὕδατος ποχέειν

Consuetudinem Græcorum obseruabis, qui nūquā
merum uinum soliti erant bibere, uerum semper uinum
aqua diluebant, ut testatur Athenæus lib. 10. qui hanc cō-
suetudinem diluendi uini fuisse dicit, ut ad duos uini cy-
athos, quinque aquæ adderent, alicubi & ad quatuor ui-
ni cyathos, duos aquæ. Ex Menandro citat Athenæus.

Καὶ ρι πολὺ γ' ἔοθ' ἡ δλον, οὐδ' ἂν πότε ἔπινον
τρεῖς ὕδατος, οἶνον δ' ἐν μόνον. Sic Athenæus.

καὶ δοκλῆς ἐν μελίσσει, πῶς δὲ καὶ κεκρα-
μένον πίνειν βν οἶνον δεῖ μετὰ τέτταρα &c. &c.

ENAR. PHIL. MEL.

ο. ἡ δ' ἐν κρᾶσις αὐτῇ πρὸς δ' ἔθους οὔσα ἐπέμνη
σετάχα καὶ τὴν θρυλλομένην πρῶιμίαν, ἢ πεντε
πίνειν ἢ τεῖα ἢ καὶ τέτταρα. ἢ γὰρ δύο πρὸς
πέντε πίνειν φησὶ δὲ ἢ ἓν πρὸς τρεῖς

Apud Locrenses erat capitale uinum bibere ijs qui
erant in Magistratu, nisi Medicus iussisset. Item Roma
ni adolescentes non erant soliti uinum bibere ante uice-
simum annum, & scithice bibere dicebant merum bi-
bere, quasi barbare, ut quibus sint robora ualidiora. Sic
bibit apud Homerum Polyphemus Odysseæ. I.

ῥοχέειν) Infini. pro imperatiuo, sic ἐέμεν.

Διδόσι δ' ὥσπερ δὲ δὴ μὴ τέσθ

Seruauit hunc ordinem Poëta, ut à Vere describeret
quicquid singulis anni temporibus fieri conueniret, nūc
subijcit præceptum de tritura quæ fit in mense Augusto
cum mane ortu Heliaco paulisper ante solem emergens
Orion cernitur. Virgil.

Et medio tostas æstu terit area fruges.

Addit locum in quem sit reponenda area, nimirum
qui sit uentis expositus, & quia fruges debent torreri
à Sole, ergo necesse est locum esse expositum Soli. Eadē
uerba sunt in Varrone de re Rustica quæ hic sunt. Area
inquit sublimiori loco qua perflare possit uentus. Alij in-
telligūt area bene æquata. Solebat enim Cylindro æqua-
ri, ut est apud Vergil. necubi impingerent. Verū Var-
ro rotundam esse dicit, hunc ego sequor. Vsi sunt equis
aut cor

IN HESIODVM.

aut bobus in trituratione qui tabulas trahebant, & ita excutiebant grana. Vnde illud est in sacris literis. Bo ui trituranti non obligabis os.

ΜΕΤΡΩΝ ΕΥΧΟΜΙΣΑΘΑΙ

Monet mensurandas esse fruges, ut sciat agricola quantum ex agro redeat.

ΘΗΤ' ΑΟΙΚΟΥ ΠΟΙΕΙΘΑΙ

Conducendum suadet mercenarium aliquem, qui possit rebus domesticis uacare, q nō habeat multa quæ sibi ipsi domi agat. Fieri enim non potest, ut multa simul bene agere possimus, inquit Xenophon. Eadem ratio habenda ancillæ, ut non habeat liberos. Subiecit deinde præceptum de Cane, quem uocamus custodem rei familiaris. In hoc alēdo admonet sumptibus non esse nimium parcendum, quia obseruet ne fures clanculum intrent in ædes domini, ac surripiant quippiam. Græci tri fariam canes distinguunt, idq; ab officijs, sunt. n. ἰσχυεῦται κόες quos nos indagatores uocamus, canes uenatici, nobilibus & diuitibus admodum grati qui uenationi operam dant. Sunt rursus qui οἰκουροὶ uocantur, quasi dicas custodes ædium. Agunt enim excubias præ foribus, & de his Hesiodo hoc loco sermo est. In tertio gradu sunt Μελιταῖα κυνίδια. i. melitæ & catellæ nulli rei utiles, præterquam quod in delicijs sunt prædiuitum matronis. Vnde etiam in prouerbiū abiit de delicatis. καρχαρόδοντα à sono factum esse uidetur, epiche-

ENAR. PHIL. MEL

ton canis. Sūt enim asperissimis dēti bus, & oīm firmis-
sime retinent, quæ sunt semel intra fauces recepta.

φείλο(ου) ου in εο mutatum, & rursum εο in ου si
sit opus. Est n. eadē ratio dissoluendi quæ cōtrahendi.
ἡμερὶς ὅκοιτος q interdiu dormit & noctu obābulat,
quod fures solēt. Suidas piscē & furem significare ait.

χόρτο(ν) δ' ἐσκομίσαι τ' ουφ' ὅ(ν)

Quod de cane dixit, idem de bobus & mulis intel-
ligi debet. Neq; enim conuenit parum liberalem esse er-
ga eos quorū opera in colligēdo uictu plurimū sis usus.
Monet itaq; Hesiodus in annum uictum paleas & fœ-
nū cōportari debere, quibus hoc quoq; subindicat agri-
colā non oportere studiosum esse tantū frumētī, sed etiā
aliarū rerū uiliorū, fere sit. n ut qui res in speciē nulli-
us precij negligat etiam res maioris precij, sensim inci-
piat fastidire & amittere. Et notus est Senarius:

Εἰ μὴ φυλάσῃς τὰ μικρὰ, ἀπ'λείψῃς τὰ μέζονα.

Δμῶας ἀναΐψαι φίλα ψύνατα

Feriandum esse à labore non tantum homini, uerum
etiam pecori. Sunt enim recuperande uires, alioqui ne
motam ferreus esse poterit, qui sufficeret cōtinuis labo-
ribus iuxta illud Nasonis:

Quod caret alterna requie durabile non est,

Hæc reparat uires, fessaq; membra leuat.

Et sacræ literæ præcipiunt ferias esse habendas à labo-
re, quas qui negligenter auaricia exagitati, indignos
esse

IN HESIODVM

esse benedictiōe Dei. Et nos docemur experiētia haud temere ad ullam frugē aspirare eos, qui in præscribendis laboribus admodum sunt liberales, & in supputando uictu & ocio plus æquo tenaces.

ἐὺ καὶ ὕψατος scilicet fac, aut ut sit infinitivus pro indicatio, refice, recrea famulos. Et quia genua fessis labant, & fatigatio maxime in his sentitur, ideo dixit famulis chara genua esse reficienda.

εὖ τ' ἀνδ' ὀφείων & Σεῖρος

Posteaquam ordine descripsit anni partes, & quid singulis fieri debeat, nunc subiicit caput de autumno et uindemia. Hunc ordinem Columella imitatus est & Plinius aliquando. Oritur Arcturus mane cum Libra mense Septēbri, quo tempore mane medio cœlo sunt Orion & Canis non procul ab occasu, tum est uindemia facienda. Addit descriptionem facticij uini, in qua rationem faciendi uuas passas complexus est. Vide Pliniū & Columellam. Coquunt primum uuas aliquantisper sole, postea exprimunt uinum, & in lacum subiiciunt.

Συσκιᾶσαι ἀσύν & σκιάζω compositum. Intelligit autem ex aprico in locum nō expositum soli auferendas esse.

ωολυγθέος Epitheton Bacchi, quasi dicas letificantis. Exhilarat enim uinū homines, & nota sunt Bacchi encomia apud Poetas quæ huc spectant, ut Vergiliū: Adsi læticia Bacchus dator.

ENAR. PHIL. MEL.

Αὐτὰρ ἐπεὶ νῦν Δὴ &c.

Redit ad arationem & ad hyemem. Sunt uero ea re-
petenda quæ supra de aratione diximus. Nam pro qua-
litate & natura soli proscinditur ager. Feracius solum
ut minimū ter arari solet. Iam mēse Octobri mane cum
Tauro occidūt Pleiades & Hyades, iē Orion, sed prin-
cipio noctis rursum apparent. Pleiades sunt in postre-
ma parte Tauri, Hyades uero in fronte quas Latini su-
culas uocarunt. Atq; ita absoluit Poëta annum, quid in
uere, quid in æstate, quid in autumno, qd post autūnum
quid hyeme faciendū sit. Nunc de nauigatione præce-
pta quædam subiicit, quia fuit illis familiare deuchere
fruges & merces quæadmodū etiā alicubi in Homero
uidere est. Cōstabat aut ueterū negociatio potissimum
permutatiōe mercū, & ideo Hesiod. præcepta tradit.

εἰ δέ σε ναυτιλίας δυνωμεφέλας

Prohibet sub autumnum esse nauigandum, cū Pleia-
des occidunt propter tempestatē maris, insaniūt enim
uenti, & quemadmodum Vergilius ait, qua data porta
ruunt. Cæterum post de æstiuā nauigatione dicet, &
hanc probat. Orion insequentis gestum exprimit in ip-
sas Pleiades, ideo dixit, ὡλκιάδας φεύγειν. His
gestibus amplificat orationem.

δυσωμεφέλου) Epitheton nauigationis est. Sentiūt
enim q̄ sit piculosum & difficile in alieno clemēto uer-
sari, qui aliquādo sese credidere fluctibus. Hæc uocē cō-
positam

IN HESIODVM

posita esse puto à δ'ύς καὶ πῶς, uel q̄, agere remittat afflictos, uel q̄, sepe nō remittat nauigātes Varia quaritur Etymologia huius uocis, sed tamē nō sunt usq; adeo anxie querendæ, q̄, tantū ad docendum cōpositæ sint. ἡγορεῖ δ' ἔα) quia habet speciem aëris.

Ἐπ' ἡπείρου) in cōtinentē. i. littoralē terram. Inde κείμαρον) aqua ex imbre collectam. (Epirus.

ὑπόστρεψα) remos intelligit.

πυδάλιον) gubernaculum nauis, clauum.

ὠρεῖον ὠλόον) Scilicet cū iam Ver exactum est.

ὠρεῖ μὸς τε πατρὸς καὶ σὸς μέγα νήπιέ γῃ

Exemplū adiecit Hesiodus patris, quo ostendi quatenus probari queat nauigatio, & dicit paupertate patrem fuisse cōpulsum, quæ nihil non hominem experiri doceat, quod instituerit mercaturā Nemo enim eos laudat, qui cum beate possent in patria uiuere, ultro se periculis exponūt. Et Hesiodus negat ex Asia profugisse parentem sicut pleriq; ciues qui propter inuidiā ex opibus conflata in tuto manere non poterant, non, inquit, illa causa fuit, sed uictum querebat.

καὶ τῆ δ' ἡλθε) Significat hic se in Ionia natū. Magnum mare uocat Aegeū mare. Aeolicam Cumā ideo uocat, quia Aeoles eā cōdiderūt. Sitā est in littorali Asia.

ἄφρονος) diuitias significat. Proprie tamen reditus qui quotannis redeunt, siue annui reditus, fingunt autem uenire ab εἰσένος.

ENAR. PHIL. MEL:

ἄλλὰ κακὴν πένιν τὴν ζεὺς ἀνδρασι δ' ἰδῶσι

Hic locus ad providentiā pertinere uidetur cū dicit:
Iouem hominibus dare paupertatem, quia saepe accidit
ut etiam boni & optimi uiri sint pauperes. Hunc locū
Aristopha. in Pluto diligētissime prosequitur, apud
quem, quæ opus sunt ad hanc rem, requiras.

Νόσῃ το δ' ἄγχι ἑλικῶνος

Describit nunc patriam suam Poëta, & dictum est
iam saepe fuisse pagum ad radices Heliconis ubi habita-
uerit Hesiodus, & quod Pausanias scribat ipsum fuisse
in Helicone sacerdotem Phœbi & Musarum. Non
incomode hic uersus παροιμιῶν possit usurpari,
in quo huiusmodi laudes patriæ suæ enumerat, ut nulla
ferè anni parte commendari queat, Hyeme inquit mala
est, æstate difficilis & incommoda, breuiter nunquam
bona. Ouid. huius facit mentionem:

Esset perpetuo sua quàm uitabilis Asra

Ausa est agricolæ Musa docere senis.

Τὺν δ' ὧ Πέρσῃ ἔργον

Cum in omni re temporis ratio habenda sit, Tu uide
ὦ Perse ut suo quæq; tempore facias, alia enim alijs tem-
poribus conueniunt.

Νῦν δ' αἴγλω ἀνείν

Locus Rhetoricus est, uitiur uero Antihesi, in qua
aliquandiu commoratur, & commendat nobis denuo
mediocritatē, & dicit non frustra esse si quis magnum
quæstum

IN HESIODVM

questum facere uelit, ut onerarias naues sibi comparet, et fieri nō posse quin ex copiosa merce, copiosum quoq; & magnum fructum quis auferat, tamen si quis rem ipsam recta uia secum reputet, is proculdubio deprehendat res paruas plus solidæ habere uoluptatis ac securitatis, quàm res in speciem magnas. Est enim omnibus in rebus tutior mediocritas: Vocamus autē auctuarias, breues & minores naues, in quibus homines uehi solēt tempestate ingruente. Onerarias uero maiores, in quibus onera deportantur.

Δείξω δέ τι μέτρα πρυφλοίσβοιο θαλάσσης
Occupationē adiecit. Tradam tibi præcepta nautica, tãetsi nō bene peritus sim rei nauticæ. Si uolueris debitum effugere & iniucundam famem, ostendam tibi modum quando commodum sit nauigare, & quando nō commodum, licet nauigationis peritus non sim.

Λιμὸν ἄτρετον) famis proprium epitheton. Nam ut dici solet, præter seipsam cætera omnia edulcat famines. Et Homerus eleganter uentris importunitatem describit in Odyss.

πρυφλοίσβοιο) ficticia uox est, qua usus poeta per antonomasiam pro stridenti mari, φλοισβὸς enim nihil significat.

σεσοφισμένος) peritus. Nā σοφίς σομαι est doceo. Inde Sophista simpliciter doctorem significat. Deinde ubi illi se uerterunt ad inanem ostentationem, uocatur

ENAR. PHIL: MEL:

Bulum coepit in uicio esse, sicut Tyrannus.

ἐμὴ ἐς Εὐβοίαν δὲ Αὐλίδος

Subsequitur nunc occupationē historiola, in qua cōmemorat quō uictor extiterit carminib. in Calchide. et Musis suis in Helicone uictoriale prēmīū dedicarit, ut dignū erat homine Poēta. Aulis ciuitas littoralis est in Bœotia, nō procul ab Helicone, neq; procul fuit ab Aulide in Eubœam. Conuenerūt autē Græci in Aulide cū essent profecturi in Phrigiā. Vide Iphigeniā Euripidis.

Calchis est urbs celebris in Eubœa, hodie Nigropont uocant, non multo ante à Turcis magnā uē expugnata. Apparet sane Hesiodū Homero posteriorē centū ferē annis fuisse, proinde cū eo in hoc certamine nō certauit.

τρίποδ' ὠτρύντα) id est, tripoda auritū, Athenæus auctor est tripidas significare pocula, nonnunquā mensas, & sellas quoq;. Puto cū hic loqui de poculo quod aures habere soleat & tres pedes. Vocant autē Græci ansas aures, quemadmodum Germani quoq;:

ἔν' ἐθικα) id est, reposui, cōsecraui, uel dedicaui, hinc ἀνάθημα.

ἐπέθεσαν) Nam ἐπέθεσεν est statuere, & tanquā gressus regere, usus est Homerus in secūdo Iliados. μούσῃ γὰρ μ' ἐδ' ἰδ' ἄρ' εἰν) Significat diuinitus esse doctos poētas, q; hi q; egregiū quiddā in poētica efficere uoluerint, opus habeāt furore poëtico diuinitus inspirato quē furorē recte φούρκας ἄρ' εἰν) dixerūt Et Ho

IN HESIODVM

merus elegantissime huiusmodi iudicium in homine, & hūc motū qui existit in Heroicis animis, aureā cathenā cœlo dimissam esse dixit, significans singularem quamdam uim supra captū communem uulgi diuinitus dari:

Ἡ μὰ τὰ πέντε ἴκοντα μετὰ Ἰσοῦς &c.

Aliud caput de æstiuâ nauigatione, quam probat et dicit sub finem æstatis tempore calido esse nauigādum, tum enim non facile perire homines, nisi aliquo singulari malo pereant.

ἐν τοῖς ὧ τὲλος ἐστὶν &c.

Prouerbialis est hic uersiculus & ualde pius, quo admonemur bonitati diuinæ adscribendum, si quem prosperum successum rebus nostris uidemus, atq; hoc nomine gratias Deo quoq; agere, ne ingratitudine nostra offensus finem imponat bonitati erga nos, ac deserat quos prius fuerat amplexus & tutatus. Rursus si quando mole multorum malorum premimur, non ita frangi oportere & deijci animo, ut non speremus Deum facile finem impositurum omnibus istis malis. In hanc sententiam apud Homerū grauissime multa dicuntur. Potest et prouerbialiter in eos accommodari qui omnia possunt:

Μὴ δ' ἐμείνῃς οἰόν τε νέον &c.

Adiecit præceptum dignum memoria, uidelicet tempestiue esse redeundū domū. Nā oculus domini pascit equū, ut dici solet. Et est hæc causa quare melius sit illā nauigationē ante autumnū conficere, Quia non solum

IN HESIODVM

nouum uinum soleat remorari institutam nauigationē,
uerum etiam autumnales imbres et tempestates quoti-
die impendentes, et quod seuisimi flatus austri ut ma-
xime tum insaniant. Itaq; minime tutum est tum se uel-
le mari committere, et commodam nauigationem pro-
pter pocula noui uini intermittere.

Χεῖμων ἐπὶ ὅντα) Tempestatē sequentē uel im-
pēdentē, sic quoq; in oratione dominica et ἐπὶ ὅντα
dies dicitur dies impendens et subsequens. Notus uen-
tus est pluuialis, ὥς ἱς enim humorem significat.

Αλλος δ' ἐλαειρός πέλεται &c.

Præceptum est de uerna nauigatione quam à signo
describit. Quando erumpūt primum, inquit, ex ramis
aut arboribus gramina aut flores, idq; quantum est ue-
stigium cornicis, tum est mare meabile. Addit tamen
correctionem, qua deinde peruenit in locum cōmunem
quod omnia obdiant pecunie, scilicet cor mare esse nauiga-
bile uerno tempore, at qui ego laudare non possum, pro-
pter uariam tempestatem et pericula quæ nauiganti-
bus ita instant, ut aliquis difficilime effugiat malum. In
causa est stultitia humanæ mentis, qua etiam ipsum pe-
timus cœlum, neq; quicquam inaccessum relinquimus.

Χρηματα ὅς ψυχὴ πέλεται &c.

Gnomica sententia est, qua rationem complectitur,
cur homines in tantā stulticiam incurrant, et dicit hoc
pecuniam posse quam homines pluris faciunt quàm ani-
mam.

IN HESIODVM

mam. Late patet huius sententiæ uis, in qua explicanda multum operæ doctissimi quicq; cum Latinorū, tū Græcorum sumpsere. Et paucissimi sunt qui expendant in quanta mala funesta pecunia miseros ducat.

Μὴ δ' ἐνὶ νηυσὶν ἀπαυτὰ βίον

Id est, ne semel adducas in discrimen quicquid est rerum tuarum, nec omnia nauibus committas, sed retine quædam et uiliora impone, ne si nauē frigeris, de toto uictu picliteris. Generaliter uero mediocritatis laudē continet, quā qui seruant, nec nimis ditescere student, fit, ut semper habeāt unde uiuāt, cū aliq; omnia in questum produciunt de tota re familiari, uel augenda uel amittenda incertam aleam fortunæ cogantur subire.

Δειδὼν δ' ἐνὶ ἑω' ἀμαξαρ

Adiecit similitudinem ab onusto plauastro ductam: Perinde enim ut si q; supra currum immensum onus ponat cuius molē axis sustinere nequeat, fieri non potest, quin cum magno dispendio omnia onera imposita dissipentur, ita in nauigatione quoq; usu uenire ut nimis multa uehendo periculum accersant et nihil proficiant.

Μέτφαφυλάσσειδαι

Concludit nunc Epiphonemate generali, et dicit modum esse seruandū. Et quia supra de mediocritate multa diximus, repetat ea qui uolet.

Καὶρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἀεισός

Occasio siue opportunitas optima in omnibus rebus.

Ἠρατοῖος δὲ γυναικὰ τεὸν

Præceptum de coniugio. Tempestiue ducas uxore, dū adhuc uires integræ sunt & florent, nō in extrema senecta quādo effœtæ frigent in corpore uires. Plato et Aristoteles de hoc tēpore disputarunt, nā circiter trigessimū annū sunt confirmatæ uires & maturuerunt.

τέτορ') duale est, & significat quatuor. Iulius Pol lux exponit pro quatuordecim, & quinto pro decimo quinto anno, id est, quinto supra decimum. Aristoteles & Plato constituerunt puellæ decimumoctauū annum nubendi. Præcepit autem Hesiodus adolescētulam esse ducendam ut castos mores imbibere queat & adsuescere ad mores mariti, quod frustra qs expectet ab annu. Ibi enim nulla similitudo morum est, ergo nec ulla amicitia & tamen oportet ut sit similitudo quædam uitæ in coniugio, quia iureconsultus dicit esse indiuiduam societatem. Aristoteles recenset in Oecono. hunc uersum.

Μὴ γέ τοι χαῖματ' ἀγῆμις

Id est, ne uicinis gaudia & ludibria ducas propter tuū infortuniū & malū, nempe mala uxore. Et χαῖματ' exponunt ludibria, hoc est, ne iocus fias quod talem duxeris uxorem. Nam uicini cuiusq; produnt ingenium.

Οὐ μὲν γὰρ τοὶ γυναικὸς &c.

Commendat bonam mulierem hic uersus, quam etiam sacre literæ non uulgariter prædicant.

δὲ τὸν ὁλόχης) cōmessatrice quæ passim adeat coniugia,

IN HESIODVM

nia. Suidas δειπνολόχον exponit κλεπτολόχον
 ἢ γ' ἄνδρα ὁφειλόμενον. Efficat ut etiā ualidus uir
 ante tempus senescat, uritq; sine face, id est, clam, eti-
 am si foris nihil appareat. Vocat autem crudam senes-
 etam quæ tempestiua est. Sic Virgil.

Cruda deo utridisq; senecta.

Galenus in libro de conseruāda uale tudine dicit esse
 triplicem senectutem, Primam uocari crudam, et quā
 in ea sunt ὁμογέροντας dici. Secūda est circiter an-
 nū sexagesimū, qui in ea sunt γέροντας dicimus. Ter-
 tia est decrepita, q eā attigerit πεμπέλον uocamus.

ἐν εἰ) exiccat, urit et c. Dicitur etiā ἄν εἰ, utrunq;
 est apud Homerum.

Εν δ' ὅπιν ἀθανάτων μακάρων

De religione, Cole Deos religiose et obseruanter.
 Ita enim omnia prospere succedent ὅπισ curam et re-
 spectum significat proprie:

Μὴ δ' κασιγνήτωϊ σὺν

Hoc præceptum plenum humanitatis est et signifi-
 cat nullā amiciciā, nullā necessitudinē præponendā esse
 sanguinis coniunctioni. Cic. lib. i. ad Atticū, Postea q a
 fratre discesi, neminē pluris q te facio: Est uero à natu-
 ra et diuinitus homini inspiratū, nullam esse sanctiorē
 coniunctionē q fraternā. Quod si uero alium tibi adiun-
 xeris, tunc uide inquit ne statim te seiungas ab illo, quia
 non multum conducit nouos amicos habere.

ENAR. PHIL: MEL.

Μὴ δὲ εὐδεδαι λώσῃς χάριν

Hoc est, ne præ te feras beneuolentiam simulatā, nec aliud sentias et aliud dicas. Hæc est germana expositio. nec est ita accipiendum, ut χάριν χρημάτων intelligas, sed ne simules, ne præ te feras linguæ quandā gratiam, ne benignitatem linguæ ementiaris.

ἢ π' ἐπὶ ὅς ἐστι τῶν &c.

Si quis aut uerbis offendet alium, aut manibus uini inferet, memor sit quod retalietur iniuria multipliciter. Nullum enim malum impunitum.

Εἰ δέ κεν αὖθις &c.

Aliud præceptum, Sit ne admittendus denuo is qui amicitiam uiolauerit, & cupiat nobiscum redire in gratiam. Respondet esse recipiendum, quod satius sit redire in gratiam cum amico ueteri, quam novos subinde amicos adiungere.

σὲ δὲ μὴ τὸ νόον καταλέγῃς τῷ εἶδος

Tuam mentē ne coarguat uultus, id est, ne uultus præ se ferat iracundiam & simulatē, sed uide ut ex animo eijcias omnem memoriam pristinarū iniuriarum, nulla sit significatio offēsi animi. In summa, sanciat ex animo ἀμνηστία. Nam nihil illiberalius, nihil inhonestius est quā similitatem alere, est q; alienum ab omni humanitate. Nulla unquā fuit tanta coniunctio hominum quæ non offēsi aliquid senserit. Et cum Ouidius dicat Orestem cum Pilade in gratiam rediisse, nemo eius modi illibe

IN HESIODVM.

modi illiberalis ingenij sit, ut propter inueteratum odium, uiam amico in gratiam redeundi præcludat. Hoc præceptum diligenter inculcat Hesiodus, quòd amicitia sit necessaria in rebus humanis. Sumus enim nati ad societatem. Ergo qui aufert amicitiam, aufert societatem. Et M. Cicero inquit, Neq; cælo, neq; aqua, neq; aëre nos uti frequentius quàm amicitia.

οὐδὲ μὴν) accusatiuus pro datiuo Attice.

Μὴ δὲ π' λυγέειν μὴ δ' ἄξειν

Vtrâq; extrema liberalitatis fugienda esse monet: Est enim prodigus & exhaurit facultates omnes, qui crebro uult conuiuari. Contra sordidus est qui nemini de suis communicat, & qui suum ipse defraudat geniũ. Ex prodigalitate homines decoctores ueniunt qui inuolant in bona aliena, ex sordiditate inhumanitas nascitur, ut neminem amicum habeas.

Μὴ δ' ἐ κακῶν ἔταρον &c.

Admonet malorum consuetudinem esse fugiendam, corrumpunt enim bonos mores colloquia praua. Proueniunt autẽ duo mala ex malorũ cõmercio, primũ, quia nos induimus mores istius qui cũ uiuimus. Secundo etiã famã propriã prostituimus, quia etiamsi nõ corrumpatur aliquis, tamen homines iudicant nos corrumpi, quia & prouerbiũ dicit, Claudio uicinus claudicat & ipse breui. Ergo malorum consuetudo est uitanda.

Μὴ δ' ἐδ' λῶν περικεσῆρα

IN HESIODVM

Id est, ne facias conuiciū bonis, quia uirtus est honore afficienda. Sunt autē pessimi omnium hominū, qui egregie uirtuti nō tantū honorem meritum auferūt, uerum etiam de uirtute bene meritos conuicijs proscindunt. Huiusmodi conuiciatorē principum et bonorū uirorū describit Homerus Iliados li. 2. Et cōsolari debet bonos q̄ impossibile sit in benefactis inuidiam effugere, quem admodum nec corpus umbram potest declinare

Μηδ' ἐπὶ τ' οὐλομένῳ πενίῳ &c.

Congeries quādā praeceptorū est. Docet autē hoc loco nemini exprobrandā esse paupertatē, ratio est q̄ sit donū Dei esse diuile uel pauperem. Grauius profecto dictū. Sūt. n. qui hinc laudē ingenij capiāt et magni uiri haberi uolunt, si pauperes et miseros nō solū prae se contemnunt, uerum etiā cōuitijs proscindant. Hos admonet Hesiodus ut perpendant calamitosum esse, non in nostris uiribus, sed in fortuna sitū esse. Itaq; non est liberalis ingenij calamitatē exprobrare cuiquā. Neq; .n. in nostris uirib. est ut abūdemus, et quotidie experiētia cōdiscimus, alijs laborantibus nihil, alijs dormientibus omnia conficere Deos. Qui plurimū laborant, egent plerunq; et contrarium apparet in ijs qui non laborāt.

οὐλομένῳ πενίῳ θυμοφθόρον) Graeci apponunt plura epitheta sine coniunctione.

τέτλαθ') sustineas, ausis &c.

Εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐν ἀνθρώποις ἁεὶ σοὶ
Generalis

IN HESIODVM

Generalis hæc sententia est. Linguae thesaurus inter homines optimus. Nam sermo vincit omnes opes et quicquid est admirabile in rebus humanis. Verum ita solet euenire, ut quo res melior eo frequentiori quoque in abusu sit. Recte itaque dicit poeta: Parca linguae magna gratiam esse, hoc est, quæ in loco loquitur, quæ non solet effutire quidlibet sine delectu et ratione. Et garrulitas non tam alios quam ipsos authores lædit.

Μῆδε πο λυξένος δαΐδς Λυσέμφελος &c.

Aliud præceptum debere nos aliquid conferre in publicum, quæ nos uicissim multa accipimus à Magistratibus. hic sensus conuenire huic loco uidetur, quam transtulit poeta ad conuiuium, ubi ut paruo sumptu multi aluntur, ita etiam in Rebus. paruo sumptu, paruo tributo nobis comparamus pacem. Potest et hic sensus esse, ut si quando amici et cognati conueniunt, non simus sordidi, sed ut libenter et nostra conferamus ad publicum conuiuium. Nam paruo sumptu magnum lucrum emittitur, dum collatione multorum apparatur splendidius. Λυσέμφελος à λυσ and εμωω, difficilis, morosus, quasi dicas, ægre mittens, der nit gern gibt. Suprà dixit, ναυτίλης Λυσέμφελου.

Μηδέ ποτ' ἐξήκους Νί λείβειν

Hactenus leges tradidit quæ ad mores pertinent, iam tradet ceremonias, id est, ritus sacrorum, fuit enim hic poeta sacerdos. Sūt aut illi ritus symbola quedam, id est,

ENAR. PHIL. MEL

allegoria, ut in Mose: Boui trituri ne obligaueris os, significatur quo animo in illos esse debeamus, quorum opera utimur, atq; ita gratitudinis illo gestu admone-
mur erga homines. Nō enim bobus, sed hominibus scri-
bebatur lex. Ad hunc modum & de his præceptis iudi-
cādum est. Nunquam ab aurora, id est, mane ioui libes
nigrum uinum manibus illotis. Significat sacra reuerē-
ter esse tractanda, & ut non solum foris corpus, uerum
etiam animum à contagione uiciorum abluant. Hæc re-
uera ex Patribus sumpta sunt. Allusit & Vergilius ad
eam consuetudinē, quod illotis manibus non tractabant
sacra antiquitus dum ait: Donec me flumine uiuo
Abluero. Et Hector apud Homerum ex pugna rediens
negat idipsum sibi licere.

Μὴ δὲ ἄντ' ἡε λίοιο

Aliud, Aduersus solem ne meito. Verecundiam &
pudorem commendat nobis hæc sententia, ut discamus
honestos & magnos uiros reuerenter esse tractandos.

ἐζόμηνος Ἀ' οὐ &c.

Commoratur in præcepto uerecundiæ, & recenset
aliquot ritus qui adhuc apud Turcos durant. In Turci-
ca enim lege ingēs flagitium designari credunt, si quis
in publico cacaret aut mingeret. In lege Mosi quoq; mā-
datum erat, ne quis cacaret in castris. Est autem nō mi-
nus religiosum Turcis ut sedentes mingāt quā nōstro
poëta. Vnde apparet Mahometen ueteres quosdam ri-
tus

IN HESIODVM

tus inutiles suis posteris pro iusticia, quæ curâ Deo est reliquissæ.

ἐνεργῆς) dicitur id quod bonum septum habet.

Μηδ' αἰδοῖα γυνῆ πεπλάγμενος &c.

A congressu uxoris ne sacra accedas. Admonet rus uerecundiæ, ut sacra pure peragantur. Intelligit autem sacra quæ Dijs domesticis fiebant. Habebant enim omnes in uestibulo aras quasdam quibus soliti sunt imponere Vestam, in cuius tutela res erat familiaris. Facit huius Dæ mentionem alicubi Vergilius.

Μηδ' ἀπὸ δυσφύμοιο τὰ Φε &c.

Ab hilarior conuiuio & non à tristibus sacris accendendum esse ad uxore, q̄ ex humido nascantur & alantur omnia animantia, & ideo Venus ex mari orta. (δυσφύμοιο) ominoso & infausto, ἀδυσφύμειω.

Μηδ' ἐποτ' ἀνέγων ποταμῶν &c.

Poëte senserunt uim quãdam numinis esse infusam in omnes res, itaq; & in omnibus fluminibus suos deos finxerunt qui illa agitarent & mouerent, ob quam causam & sacra illis fecerunt.

ὅς ποταμὸν διαβῆ κακότητι) hoc est, qui tam prophana mente est, ut contemnat hanc religionem, is fere infortunium à dijs:

Μηδ' ἀπὸ πεντόλοιο θεῶν &c.

Non esse ungues præcidendos in conuiuio. (πεντόλοιο) à manu quinque ramorum.

ENAR. PHIL. MEL.

Μὴ δὲ πὸ τ' οἶνο χόησιν τιθέμεν

Nunquam pone lagenam supra poculum, non satis constat quid uoluerit significare hoc loco.

Μὴ δὲ λόμον ποίωσιν &c.

Id est, Spartam quam nactus es orna. In quocunque uitæ genere uersaris, in illud incūbe, nec cogita quopas cito subinde mutes tuam functionem: Ita fiet, ut assiduitate & diligētia ad frugē peruenias, quod nō fiet si tibi nō constiteris, & ex alio uitæ genere subinde in aliud transferaris. Malū omē est sicrocitet Cornix, ut apud Verg. Sæpe sinistra caua prædixit ab illice Cornix.

λακέρυζα pro κελαέρυζα, id est, garrula, stridula, arguta, proprium epitheton cornicis, ἀ κελαέρυζω quod significat resono.

Μὴ δ' ἀπὸ χυτοπόδων &c.

Ex ollis non sacrificatis ne capias cibum, id est, ne edas priusquam dixeris precationem. Elegās cum primis & pium hoc præceptum est, neq; dubium quin à patribus sanctissimis sit desumptū. Apud Homerum nunquam pocula sumunt, nisi prius libauerint. Eandem consuetudinem & apud Vergiliū Dido seruat.

Μὴ δ' ἐγυναικεῖω λατρεῖν

Commendat rursus uerecundiam. Deinde admonet sacra non esse illudenda, quod semper pœnas impietatis dederint qui religiones contempserunt.

Μὴ δὲ πὸ τ' ἐν προχόῃσιν &c.

Non

IN HESIODVM

Non esse perturbandos fontes. Nam si honor est habendus bonis rebus, etiā fontibus debetur suus honor ex quibus bibimus. Quare & hi in fontes recte immingere dicuntur qui sacram doctrinam commaculant.

Φήμη γὰρ τε κακὴ πέλεται

Significat nullā famā omnino perire & nō esse omnino de nihilo quod uulgo fertur, quē admodū & ille dixit, Sed nequit ex nihilo uolueris consurgere fama

Et partem ueri fabula quæq; tenet

Locus Virgil. in 4. Aenei. hinc desumptus cum ait:
Fama malum quo non aliud uelocius ullum
Mobilitate uiget uiresq; acquirit eundo &c.
Homerus fingit quoq; Famā Deam esse & nunciam Iouis, lib. 2. Iliad.

μετὰ δ' ἐσφίσιν' ὅας ἀρεδ' ἔει
ῥέοντα ἰέναι διὸς ἄγγελος.

IN HESIODI DIES.

TRADIT discrimina dierū, qui fausti uel inauspicati sint, item alia alijs diebus licere. Quædā uero discrimina ad causas naturales referri possunt, quædā sunt ex superstitionib. Sūt autē eatenus discrimina seruāda, quatenus causæ naturales cogūt. Superstitio uero præter causas naturales est, et ex impietate profecta. Esset uero insania nō habere naturæ rationē, eū illa nobis usui sit, & nostra causa à deo cōdita. Itaq;

discrimina dierū nata sunt aliqua ex parte, ex aspectib.
 quibus Luna intuetur solē. Sicut medicorū Cruci, septi-
 mus, quartusdecimus, uigesimus primus. Nā quadrati
 aspectus cient pugnā naturæ cū morbo, sed superstitio
 sa observatione aucta sunt. Nā inde apparet nō esse cer-
 tā rationem discriminis dierum apud Hesiodum, quod
 ait, alijs alios dies probari. Primus dies sacer est. Sunt
 enim oīa initia sacra. Quartus item sacer, quia eo die
 prodit à coitu Luna & uideri potest sacer, quia princi-
 piū est conspiciendæ Lunæ. Septimum diem uacuum fa-
 cit, quia Luna distat à Sole quarta parte Zodaici, qui
 aspectus quadratus dicitur, & est inauspicatus. Nonus
 & octauus dies utiles prædicantur crescentibus, &
 recte quidē. Etenim humores alit crescentia Lunæ. Vn-
 decimus & duodecimus uarie laudatur, quia trigono
 aspectu Solē Luna intuetur, eū aspectū uocāt beneficū.

ἡμᾶς τε δ' ἐκ νόσων

Proponit Poëta se dicturum de observatione dierū
 iuxta ordinationem diuinam, qui sint auspiciati dies &
 qui inauspicati. Orditur à prima mensis die quam dicit
 optimam esse. Et enumerat cōgerie quadam quid eo die
 populus agere consueuerit. Solebant autem in ferijs la-
 bores mercenariorum expendere, atq; pro his numera-
 re & pascere quoq;. Item in ferijs conueniebat popu-
 lus ut iudicaretur, doceretur de religione, & ut mores
 formarentur. Tum scenici ludi fiebant qui uice concio-
 nium sue

IN HESIODVM

num fuerant. Et hi ritus ad res politicas & non physicas referendi sunt, pertinent enim ad mores ex quibus sumpti sunt, & non ad res naturales.

ΕΥΗ) Prima dies est, ἐν αὐτῷ ἀρχαῖς ueteres Magisteratus. De hac uoce copiose Suida.

τεῖκεν proprie de ouib. dicitur, & significat tonde re. οἷς) pro οἷας. τῇ pro ταύτῃ. scilicet duodecima die. ἀερίωτος) in aëre pendentis, uel pedes in aërem eleuantis, epubelon araneæ

ὄτε τ' ἰδρὶς σῶγόν ἀμᾶται) hoc exponunt de formica, sed haud scio an recte.

ΜΗΝΟΣ δ' ἰσαμένους &c.

Absoluit iam primum, quartum, septimum, octauum, nonum, undecimum & duodecimum diem, quos uero omisit uult uideri medios. Iam prosequitur in enumerādo & dicit cauendum esse ut sementem faciamus tredecima die. Est autem optima ad alendas atq; educandas plantas. Quod autem sationi tredecimum diem ait obesse, propter immodicum humorem fit. Vetant enim sementem facere in solo humidiorē iusto. Contra plantas serere præcipiunt, pluuijs etiam tempestatibus. Plinius, Arborum radices Luna plena aperito. Ex Plinio illa facile possunt intelligi.

ΕΚ ΤΗ δ' ἡμέρας μάλ' αὖ &c.

Decima sexta dies ualde incōmoda est plantis, quia sicut tredecima dies utilis erat plantis, quod tum Luna

ENAR. PHIL: MEL.

prope erat plena & humor redundabat, inutilis uero
sationi, ut dictum est, ita decimasexta dies descrescente
iam Luna inutilis est & incommoda plantis, utilis uero
maribus gignendis. Nam ex humido semine femellæ, ex
sicciore puelli nascuntur. Et decrescente Luna semen mi-
nus humidum est quàm crescente.

Οὐ τ' ἄρ γὰρ ἀντιβολῶσαι

Id est, non est uile puellis, ut tum contrahant nup-
tias, quia à plenilunio cœpit iam humor deficere. Et ad-
didit quædam pastoralia officia, quòd illud tempus sit
bonum castrationi, quòd hoc tempore conueniat stabu-
la pastoralia munire, quòd sit bonus dies gignendis ma-
ribus. Postremo quòd aptus sit dies conuicia dicere,
mendacia proferre, blandos sermones miscere, & arca-
na colloquia habere. Quæ omnia ad quadratum aspe-
ctum pertinere uidentur.

Μηνὸς δ' ὀγδοάτης &c.

Hoc tempore caprū & bouem castrare comuenit.

Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ &c.

In uigesima die dicit prudentem uirum nasci, & qui
bona indole præditus sit.

ἰσορᾷ eū uocat q multa scit et uidit, hinc ἰσορίᾳ qua
si dicas inspectio, & ἰσορεῖν coràm intueri et colloqui.

Κούρῃ δέ τε τετάρτῃ

Id est, Puellæ gignendæ est bona decima quarta. Nā tū
Luna abūdat humore, Et hac die (inquit) hoc est in oppo-
sitione

IN HESIODVM

sitiōe cōuenit boues, canes & mulos cicurare. Nā quādo abundāt humore, necesse est esse mitiora animantia, quia lumen lunæ est gelidū magis & calor tēperatiōis.

Εἰλίποδας) quasi dicas, curuantes uel trahentes pedes, qua uoce Homerus libenter utitur.

πεφύλαξο δὲ θυμῷ &c.

Αλχα θυμοβορεῖν μάλα &c.

Quartam diem à fine mensis, & decimam quartam improbat haud dubie, quia tum oppositio, tum interlunium lædūt corpora. Ideo dicit θυμοβορεῖν, quia consumunt animum. Qui laborant colericis morbis ad postremam quartā magis languent, phlegmatici uero contra. Et postremo illos dies in Luna uocāt colericos dies quod concitent in corporibus siccos humores.

Εν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἀπεθεῖ &c.

In quarta die mensis ducenda est uxor & obseruanda auguria & dijudicanda. Est autem Metathesis in ἔργματι nomine, quod ἀρῆζω uenit.

πέμπας δ' ὅζα λέαυται

Quintas monet esse fugiendas, uidelicet primā quintam, decimam quintam & uicesimam quintam. De qua re cū nulla sit naturalis ratio, contenti ea simus quæ de religione est. Per id enim tempus obambulant Furie, & expetunt pœnas à sceleratis hominibus.

Μέσση δὲ ἐβδόμενῃ δὴμήτερος

Absoluit præceptiones de dierū discriminibus, quæ ne

IN HESIODVM

ro nunc sequuntur ex quibus rationibus nata sint, dixi paulo ante. Itaq; nunc monet poëta frumentum esse uin-
tilandum non crescente sed decrescente Luna, quia hu-
mor incommodus lædit frumentum, ariditas uero pro-
dest. Quare manifesta ratio est ex usu rerum, cur fru-
ges à plenilunio iubet uentilare, quia sub id tempus ex-
citantur ueti, et aura siccior est. Prodest autem impor-
tari frumentum siccius, nam madidum statim corrup-
pitur importatum. Dictum est autem supra quod Var-
ro præcipiat aream fieri debere rotundam.

ὁ λοτόμον τε ταμείν θαλαμῖα &c.

Aliud præceptum. Faber secato ligna ad thalamum
media septima, id est, decrescente luna. Diximus autem
supra ex Plinio, quod materia decrescente luna cæden-
da sit, quod illa firmior sit, quæ uero crescente ceditur,
ilico putrescit. in quarta uidelicet die incipe glutinare
naues fragiles quod rectius sit cum aura est humidior.

εἰνὰς δ' ἡμέας ἡ πιδεῖλα &c.

Nona dies media, id est, decimanona meridiana me-
lior dies, scilicet est. ἐπιδεῖλα est aduerbiū plura-
lis numeri, sicut πρῶτα. δεῖλον crepusculū uocāt,
δεῖλον δὲ πιδεῖλος meridianus, et meridianum
tempus δεῖλον uocant.

Πρωτίσῃ δ' εἰνὰς πάντ' ἀπ' ἡμῶν &c.

Prima nona dies, scilicet à principio mensis prorsus
innocua est, propter ter geminum aspectum cum sol
abest

IN HESIODVM

abest à signis. Hæc dies utrisq; gignendis accommodata:
Et nunquam prorsus mala dies est, uidelicet, si aliquid
ea die facias quod conueniat.

παῦροι δ' αὖτ' ἴσασιν &c.

Pauci sciunt uigesimamnonam optimam mensis, et
loquitur de biduo ante ἐνν καὶ νῆαν. Est enim tum
bona dies ad aperiendum dolium, item boues, mulos et
equos aptare iugo. Ad hæc bona dies est demittere na-
uem in altum, quia sub id tempus est temperatissima et
tranquilla aura.

ἄρφα σθαὶ πιδόν) Græcisinus est pro aperire doliū:

παῦροι δὲ τ' ἀλκθέα κικλήσκουσιν

Id est, pauci certum sciunt quæ dies præstat, pauci
recte seruant hoc dierum discrimen.

Τετάρτη δ' οἷ γε πιδόν.

Media quarta, id est, decimaquarta dolium aperi,
quod hæc dies præ omnibus sacra sit.

παῦροι δ' αὖτε μέτα ἐικάδα &c.

Ελληψις) est, nam ad dies referri debet, ut sit sen-
sus, Pauci post uigesimam mensis optimam probant se-
quentes dies. Iam & tempestatum & corporum ma-
ximæ mutationes fiunt principio postremæ quartæ,
quod obseruando poteris discere.

Αἱ δὲ μὲν ἡμέραι εἰσὶν &c.

Epilogus præceptorum est, Aliæ dies sunt hominib;
bus magna utilitas, aliæq; sunt ancipites.

ENAR. PHIL. MEL.

μετὰ δ' οὐ πν enim sonat promiscue. Est igitur diligēter considerandū qd religio præcipiat, deinde qd oriatur ex causis naturalibus, ut si Luna sit in signo illo qd dominatur mēbro alicui, id membrū naturali de causa uetant tangendum esse ferro, ita de reliquis sentiēdum. Quod autem nō ex uera religione neq; de certa causa naturali sit, illud superstitio est:

ἀκήλοιοι οὐ τι φέρσκει

Politianus uidetur uertisse emortuos dies. Et Homerus somnia uocat ἀκήροια, quasi dicas inania.

Αλλος δ' ἀλλοίω αἰνεῖ

Hic uidemus Hesiod. non ubiq; secutū certā rationem, sed in plerisq; superstitionē & cōsuetudinem hominū.

Αλλο τε μὲν οὐκ ἔλεγε ἡμέρη &c

Miræ sunt uices rerum, & natura tam multipliciter nos lædit quàm inuat.

τάων εὐδαίμων τε ὁ ἄλβιος &c.

Bene ille habebit qui seruauerit quidem dierum discrimina. Adiecit tamen correctionem, quod alij alias probent ac laudent. Verū iste inculpabilis erit dijs, id est, ille non peccabit qui suo quæq; die fecerit, & qui auguria, id est, signa & transgressiones obseruat. hoc est, qui non uiolabit ea quæ religiose & utiliter constituta sunt. Nam Dij fauent ijs qui natura recte utuntur,

τίλθ.

Wm. H. Smith, Esq. 1862

Sola virtus nobilitat n. 44

Sibi ipsi infidias sunt si quis alium
malu suu credit

Sentencie quedā excerpte ex
Hesiodo

Μουσάι περιηδεν τι

Imrocario auxilij musarū

ΠΕΙΘΑ ΜΕΝ ΥΔΡ

Ratio responsionis ē que locus committit de omnino
fēria dei

ΟΥΚ ΑΡΑ ΤΙ

Proposio totius operis ego traditurus sū fratri

meo, Perso vera et utilia precepta de moribus

ΥΝΟΙΘΕ ΕΔΟΥΤΩΝ ἢ nosce te ipm

ΠΛΗΘΥ ΟΥΜΗΘΥ Dimidio plus fote

ΚΑΙ ΚΕΡΑΜΕΥΣ ΚΕΡΑΜΗ ΚΟΛΕΙ ΚΑΙ ΤΕΚΝΟΝ
ΤΕΚΝΟΥ

ΚΑΙ ΠΛΥΧΟΣ ΠΛΟΧΟ ΦΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΔΟΙΔΟΣ ΔΙ

ΩΝ ἢ Figulus figula insidet faber fus

ROS MEDICUS MEDICO INSIDET ET CATON CATONI

δι' ὅσων δ' ὅς

Dono vorax

Ὡς περὶ ὧν

Supra dixit duplici cōfessionē Bonū et malum
Bonū breviter laudavit et vtile hominibus esse
dixit, Nunc malū fugiendū ēē hortatur

κρητὰντες γὰρ

Navatio cui nūc difficilius sit videtur par-
ve quod antea nimis in ea ēē aut vo-
luptate cui nihil quāvis molū pot. ēē
satis

Ad eundem locū

Hic figuratilis dictus in genere Hesiodus
lanciat mediocritate quas vocat similitud
Sunt aut malua et Asphodela herbe in-
spem viles sed quare magnus ē usus in
medicina

Εἰ δ' ἐθέλει

Transitio poetica habemus enī dictū ē qua
de ea ratio

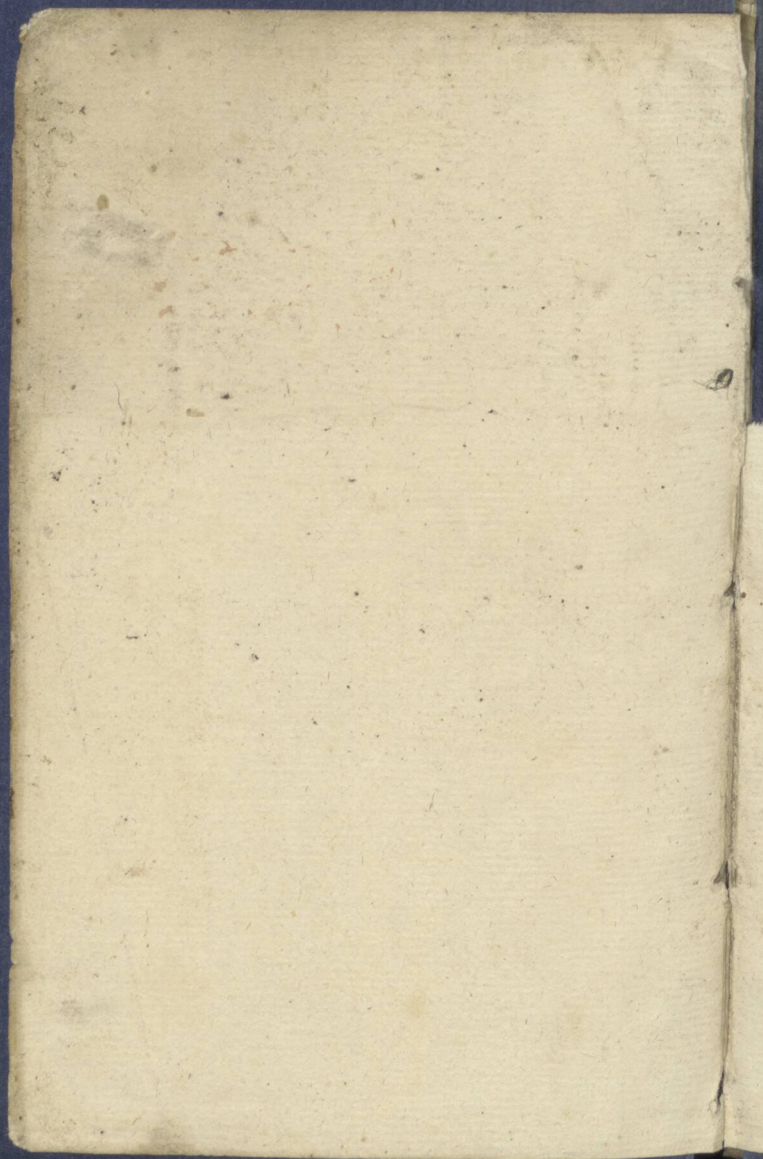
Λιμὸν ὁμοῦ Λοιμὸν : ποταμὸς
fannam

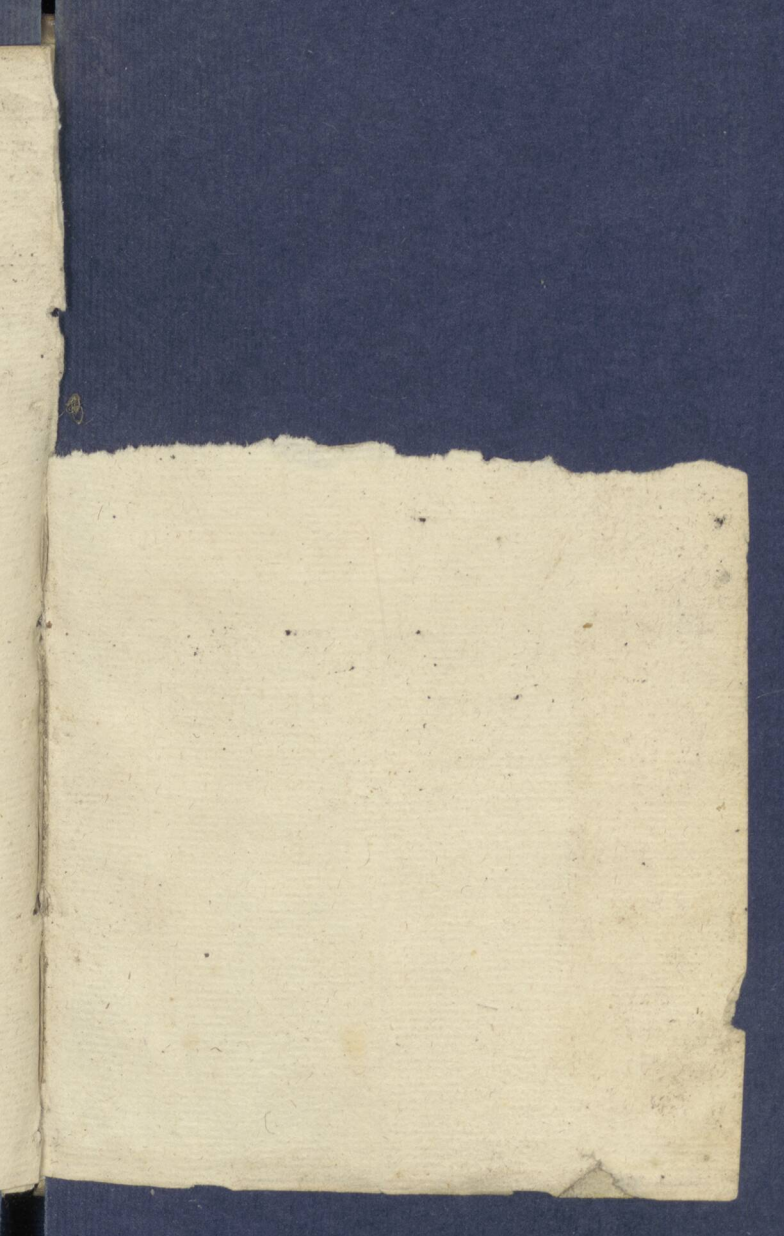
Ἰὼ δὲ ἄγεται ἰσχυρὰ θεοὶ προτιγίτην
ἐτικαυ. - By auto virtute posuerunt (advent)

ποταμὸς : Cumbria
ἄγεται ποταμὸς : suburbium

Cannara

Cannara

— 86 —

signab. p. 15
m. 15
m. 15

Insuper

Compartib.

Posui 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Non enim facit cultus suus
Non vult omnia sed omnia annu
Lumina in altis p. 15

psalmus

50

radice

quid

et siquis iniquus in rebus huius
et siquis iniquus in rebus huius

